

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Měření digitálních kompetencí žáků středních škol při používání
mobilních telefonů**

Measuring the digital competencies of high school students when using
mobile phones

Bc. Michaela Petrovajová

Vedoucí práce: prof. RNDr. PhDr. Hana Voňková, Ph.D. et Ph.D.
Studijní program: Učitelství pedagogiky pro střední školy
Studijní obor: N PG 20

2024

Odevzdáním této diplomové práce na téma **Měření digitálních kompetencí žáků středních škol při používání mobilních telefonů** potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucí práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Praha 4. 7. 2024

Děkuji vedoucí mé diplomové práce paní prof. RNDr. PhDr. Haně Voňkové, Ph.D. et Ph.D. za její čas, připomínky, cenné rady a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

Tato diplomová práce se zaměřuje na problematiku digitálních kompetencí žáků středních škol při používání mobilních telefonů. V teoretické části jsou představeny základní pojmy jako digitální technologie, digitální kompetence, digitální generace, digitální gramotnost, digitální vyloučení, digitální závislost a digitální detox. Dále je popsán význam digitalizace a e-Governmentu, informační a komunikační technologie ve vzdělávání, včetně klíčových kompetencí v rámcových a školních vzdělávacích programech. Práce také zahrnuje historii a současnost mobilních telefonů a mobilních telefonních sítí, definuje žáka střední školy a zmiňuje několik zajímavostí souvisejících s užíváním mobilních telefonů.

Empirická část se zabývá podrobnou analýzou a hodnocením vybraných digitálních kompetencí na základě dat ze strukturovaného dotazníku. Cílem výzkumu bylo zmapovat úroveň digitálních kompetencí žáků středních škol. Výzkum využil příběhy k zjištění heterogenity ve stylu odpovídání žáků, které lze využít i jako podklad pro vytvoření tzv. ukotvujících vinět. K řešení byla použita metoda analýzy dat ze strukturovaného dotazníku v kvantitativním výzkumu.

Výsledky ukazují, že žáci středních škol mají různé úrovně digitálních dovedností a různé způsoby využívání mobilních telefonů. Závěry práce naznačují, že žáci, kteří tráví více času na mobilních telefonech, mají vyšší digitální kompetence v oblasti používání aplikací a vyhledávání informací. Dále bylo zjištěno, že žáci, kteří používají mobilní telefony převážně pro studijní účely, vykazují vyšší úroveň digitálních kompetencí než ti, kteří je používají převážně pro volnočasové aktivity. Žáci, kteří jsou spokojeni se svými schopnostmi používat mobilní aplikace a internet, vykazují vyšší digitální kompetence než ti, kteří jsou nespokojeni.

KLÍČOVÁ SLOVA

digitální technologie, digitální kompetence, digitalizace, žáci středních škol, mobilní telefon

ABSTRACT

This diploma thesis focuses on the issue of digital competences of high school students when using mobile phones. In the theoretical part, basic concepts such as digital technology, digital competences, digital generation, digital literacy, digital exclusion, digital addiction and digital detox are introduced. Furthermore, the importance of digitization and e- Government, information and communication technologies in education, including key competencies in framework and school education programs, is described. The thesis also includes the history and present of mobile phones and mobile phone networks, defines a high school student and mentions several interesting facts related to the use of mobile phones.

The empirical part deals with a detailed analysis and evaluation of selected digital competencies based on data from a structured questionnaire. The aim of the research was to map the level of digital competences of high school students. The research used stories to detect heterogeneity in the style of students' answers, which can also be used as a basis for the creation of so-called anchoring vignettes method. The method of data analysis from a structured questionnaire in quantitative research was used to solve the problem.

The results show that high school students have different levels of digital skills and different ways of using mobile phones. The findings suggest that students who spend more time on mobile phones have higher digital competence in using applications and searching for information. Furthermore, it was found that students who use mobile phones mainly for study purposes show a higher level of digital competence than those who use them mainly for leisure activities. Students who are satisfied with their ability to use mobile apps and the internet show higher digital competence than those who are dissatisfied.

KEYWORDS

digital technology, digital competence, digitization, high school students, mobile phone

Obsah

Úvod	7
TEORETICKÁ ČÁST	8
1 Digitální technologie	10
2 Digitální kompetence	11
2.1 Uživatelské digitální kompetence	11
2.1.1 Přenositelné digitální kompetence	11
2.1.2 Specifické digitální kompetence	11
2.1.3 Nepřenositelné digitální kompetence	12
2.2 Profesní digitální kompetence	12
3 Digitální generace	13
4 Digitální gramotnost a digitální vyloučení	16
4.1 Digitální gramotnost	16
4.1.1 Kompetenční složka digitální gramotnosti	16
4.1.2 Motivační složka digitální gramotnosti	17
4.1.3 Strategická složka digitální gramotnosti	18
4.2 Digitální vyloučení	19
4.2.1 Digitální začleňování	20
5 Digitální závislost a digitální detox. Jak najít rovnováhu v digitálním světě?	25
6 Digitalizace a e-Government	27
6.1 Digitalizace a e-Government v České republice	27
6.2 Digitalizace a e-Government v Evropě a ve světě	29
7 IKT ve vzdělávání	32
7.1 Klíčové kompetence	33
7.1.1 Digitální kompetence v RVP pro SŠ	35
7.1.2 Digitální kompetence v ŠVP SŠ	37
8 Mobilní telefon	38
8.1 Mobilní telefonní síť	38
8.1.1 Buňková (celulární) radiová síť	39
8.1.2 Síť pro satelitní telefon	40
8.1.3 Síť pro bezdrátový telefon (mobilní síť)	41
8.2 Historie	43
8.3 Současnost	50
9 Žák střední školy	52

9.1	Adolescent a střední škola	52
9.2	Adolescent a mobilní telefon	53
10	O metodě ukotvujících vinět.....	55
10.1	Jak lze využít příběhy z dotazníku pro metodu ukotvujících vinět.....	56
11	Zajímavosti	58
EMPIRICKÁ ČÁST		61
1	Metodologie.....	63
1.1	Výzkumné cíle a výzkumné otázky	63
1.2	Výzkumný vzorek.....	63
1.3	Výzkumná metoda	64
2	Předvýzkum a dotazníkové šetření	65
3	Analýza dat.....	66
3.1	Základní analýza první části dotazníku s názvem A. Obecné otázky.....	66
3.2	Základní analýza druhé části dotazníku s názvem B. Příběhy.....	83
3.3	Analýza třetí části dotazníku s názvem C. Závěrečné/doplňující otázky	96
3.4	Analýza čtvrté části dotazníku s názvem D. Závěrečné informace	97
3.5	Analýza k výzkumným/dílčím cílům a otázkám	99
3.5.1	Analýza dat k cíli práce (zmapování úrovně digitálních kompetencí)	99
3.5.2	Analýza dat k dílčímu cíli č. 1 (subjektivní pocity s užíváním mobilů).....	99
3.5.3	Analýza dat k dílčímu cíli č. 2 (povědomí o kyberšikaně).....	102
3.5.4	Analýza dat k hlavní výzkumné otázce (vztah poměru času na mobilu s úrovní digitálních kompetencí)	103
3.5.5	Analýza dat k dílčí výzkumné otázce č. 1 (vztah způsobu používání mobilu s úrovní digitálních kompetencí)	106
3.5.6	Analýza dat k dílčí výzkumné otázce č. 2 (vztah spokojenosti s používáním mobilu s úrovní digitálních kompetencí).....	109
4	Vyhodnocení cílů a výzkumných otázek, diskuse.....	112
Závěr.....		118
Seznam použitých zkratk		120
Seznam použitých informačních zdrojů		122
Seznam příloh, obrázků, tabulek a grafů		131

Úvod

Tématem této diplomové práce je měření digitálních kompetencí žáků středních škol při používání mobilních telefonů. Cílem práce je podrobně prozkoumat úroveň digitálních kompetencí žáků středních škol, konkrétně při používání mobilních telefonů jak pro školní přípravu, tak i ve volném čase. Digitální kompetence zahrnují schopnost efektivně a kriticky využívat digitální technologie, což je v dnešní době klíčové pro úspěch ve vzdělávání i v osobním a pracovním životě.

Téma mobilních telefonů a digitálních kompetencí jsem zvolila proto, že jsem již sedmým rokem učitelkou na střední průmyslové škole, uvědomila jsem si důležitost těchto témat, a začala se o ně více zajímat.

V rámci této práce představím základní pojmy jako digitální technologie, digitální kompetence, digitální generace, digitální gramotnost a digitální vyloučení, digitální závislost a digitální detox, dále pak práce seznamuje s významem digitalizace a e-Governmentu. Práce popisuje využití informačních a komunikačních technologií (nejen) ve vzdělávání včetně klíčových kompetencí v rámcových a školních vzdělávacích programech, dále mobilní telefon a mobilní telefonní síť od historie po současnost, definuje žáka střední školy a na závěr zmiňuje i několik zajímavostí souvisejících s užíváním mobilních telefonů.

Celkově se tato práce snaží přispět k lepšímu pochopení, jak jsou mobilní telefony využívány žáky středních škol nejen ve vzdělávacím procesu a jaké digitální dovednosti žáci středních škol mají. To může mít významné dopady na budoucí vzdělávací strategie a politiky, které budou lépe reflektovat potřeby a schopnosti žáků a studentů v digitálním věku.

Cílem práce je zmapovat úroveň digitálních kompetencí žáků středních škol. Hlavní výzkumná otázka zní: Mají žáci středních škol, kteří tráví více času na mobilních telefonech, vyšší digitální kompetence v oblasti používání aplikací a vyhledávání informací než ti, kteří tráví na mobilních telefonech méně času? Dílčí výzkumné otázky jsou následující: Vykazují žáci, kteří používají mobilní telefony převážně pro studijní účely, vyšší úroveň digitálních kompetencí než ti, kteří je používají převážně pro volnočasové aktivity? Vykazují žáci, kteří jsou spokojeni se svými schopnostmi používat mobilní aplikace a internet, vyšší digitální kompetence než ti, kteří jsou nespokojeni?

TEORETICKÁ ČÁST

Teoretická část této diplomové práce je zaměřena na klíčové pojmy a koncepty, které jsou nezbytné pro pochopení současného digitálního světa a jeho vlivu na vzdělávání. Základní terminologie zahrnuje pojmy jako digitální technologie, digitální kompetence, digitální generace, digitální gramotnost a digitální vyloučení, digitální závislost a digitální detox. Tyto pojmy jsou podrobně vysvětleny a analyzovány, aby čtenář získal komplexní přehled o jejich významu a aplikaci.

Digitální technologie představují souhrn všech informačních a komunikačních technologií, které jsou určeny pro sběr, zpracování, řízení, kontrolu, zobrazení, vyhledávání a využívání dat a informací. V kontextu vzdělávání hrají tyto technologie klíčovou roli při zlepšování přístupu k informacím, podpoře interaktivního učení a individualizaci výukových metod.

Digitální kompetence jsou dovednosti nezbytné pro efektivní a bezpečné využívání digitálních technologií. Tyto kompetence zahrnují schopnost vyhledávat, hodnotit a využívat informace z digitálních zdrojů, komunikovat a spolupracovat prostřednictvím digitálních nástrojů a vytvářet digitální obsah. V rámci vzdělávacích programů jsou digitální kompetence integrovány do různých předmětů a aktivit, což umožňuje jejich komplexní rozvoj.

Digitální generace, často označovaná jako digitální domorodci, zahrnuje jedince, kteří vyrůstali obklopeni digitálními technologiemi. Tito jedinci mají přirozenou schopnost využívat technologie a často se vyznačují vysokou úrovní digitální gramotnosti. Digitální gramotnost je soubor kompetencí potřebných k bezpečnému, sebejistému, kritickému a tvořivému využívání digitálních technologií.

Digitální vyloučení představuje problém nerovného přístupu k digitálním technologiím, který může vést k sociální a ekonomické marginalizaci. Tento fenomén je zvláště relevantní v kontextu vzdělávání, kde nedostatek přístupu k technologiím může omezit vzdělávací příležitosti a zhoršit nerovnosti.

Digitální závislost a digitální detox jsou fenomény spojené s nadměrným a nekontrolovaným používáním digitálních technologií. Digitální závislost může mít

negativní dopady na fyzické i duševní zdraví, zatímco digitální detox představuje snahu o nalezení rovnováhy v digitálním světě.

Dále se teoretická část zabývá významem digitalizace a e-Governmentu, které jsou klíčovými prvky modernizace veřejné správy. Digitalizace a e-Government přináší řadu výhod, jako je efektivita, transparentnost a dostupnost veřejných služeb.

Informační a komunikační technologie ve vzdělávání jsou dalším důležitým tématem této práce. Tyto technologie umožňují zlepšení přístupu k informacím, podporu interaktivního učení a individualizaci výukových metod. Klíčové kompetence v rámcových a školních vzdělávacích programech zahrnují digitální kompetence, které jsou nezbytné pro úspěšné zapojení do digitální společnosti.

Mobilní telefon a mobilní telefonní sítě jsou také důležitou součástí této práce. Historie a současnost mobilních telefonů ukazuje, jak se tyto technologie vyvinuly a vyvíjejí, a jaký mají vliv na náš každodenní život. Definice žáka střední školy a jeho vztah k mobilním technologiím je rovněž v této práci zkoumána, aby bylo možné lépe pochopit, jak tyto technologie ovlivňují vzdělávací proces.

Na závěr teoretické části jsou uvedeny zajímavosti související s užíváním mobilních telefonů, které poskytují další pohled na toto dynamické a stále se vyvíjející téma.

1 Digitální technologie

Digitální technologie nebo také informační a komunikační technologie¹ představují souhrn všech informačních technologií². Informační technologie je „technologie určená pro sběr, zpracování, řízení, kontrolu, zobrazení, vyhledávání a využívání dat a informací, zahrnující automatizaci těchto procesů“. (Potáček, 2003)

Digitální technologie představují souhrn všech informačních a komunikačních technologií, které jsou určeny pro sběr, zpracování, řízení, kontrolu, zobrazení, vyhledávání a využívání dat a informací. V kontextu vzdělávání hrají tyto technologie klíčovou roli při zlepšování přístupu k informacím, podpoře interaktivního učení a individualizaci výukových metod.

Digitální technologie zahrnují širokou škálu nástrojů a systémů, které umožňují sběr, zpracování, ukládání a přenos informací v digitální formě. Tyto technologie zahrnují počítače, mobilní zařízení, internet, software, cloudové služby a další digitální platformy. Digitální technologie umožňují rychlý a efektivní přístup k informacím, což je klíčové pro moderní vzdělávání, podnikání a komunikaci. V kontextu vzdělávání například umožňují studentům přístup k online kurzům, interaktivním učebním materiálům a virtuálním třídám, což zvyšuje jejich možnosti učení a rozvoje. (Potáček, 2003)

Informační technologie, na druhé straně, jsou specifickou podmnožinou digitálních technologií zaměřenou na správu a zpracování informací. Informační technologie zahrnují hardware, software, sítě a databázové systémy, které umožňují organizacím efektivně spravovat a analyzovat data. Tyto technologie jsou klíčové pro automatizaci procesů, zlepšení efektivity a podporu rozhodování v různých oblastech, jako je zdravotnictví, finance, výroba a veřejná správa. Informační technologie tedy představují základní infrastrukturu, na které jsou postaveny moderní digitální systémy a aplikace. (Potáček, 2003)

¹ Informační a komunikační technologie – česká zkratka IKT, anglická zkratka ICT (z anglického Information and Communication Technologies)

² Informační technologie – česká zkratka IT, anglická zkratka IT (z anglického Information technology, dříve information technologies)

2 Digitální kompetence

Digitální kompetence jsou souborem dovedností, znalostí a postojů, které umožňují efektivní a bezpečné využívání digitálních technologií. Zahrnují schopnost pracovat s počítači, internetem a různými softwarovými aplikacemi, ale také kritické myšlení při vyhledávání a hodnocení informací online, ochranu osobních údajů a bezpečnost na internetu, komunikaci a spolupráci prostřednictvím digitálních nástrojů a kreativní využívání technologií k řešení problémů a inovacím. Digitální kompetence jsou klíčové pro úspěšné fungování v moderní společnosti a na pracovním trhu.

Digitální kompetence se z pohledu účelu dělí na:

2.1 Uživatelské digitální kompetence

Uživatelské digitální kompetence představují základní dovednosti, které umožňují jednotlivcům efektivně využívat digitální technologie v každodenním životě. Tyto kompetence jsou nezbytné pro práci s počítači, mobilními zařízeními a internetem, a zahrnují širokou škálu dovedností od základní obsluhy zařízení až po pokročilé využívání softwarových aplikací.

2.1.1 Přenositelné digitální kompetence

Přenositelné digitální kompetence jsou dovednosti, které lze aplikovat v různých kontextech a prostředích. Patří sem například schopnost efektivně vyhledávat informace na internetu, základní znalost práce s textovými editory, tabulkovými procesory a prezentačními nástroji. Tyto dovednosti jsou univerzální a mohou být využity jak v osobním, tak v profesním životě. Přenositelné digitální kompetence jsou klíčové pro adaptabilitu a flexibilitu v rychle se měnícím digitálním světě. (ECDL, 2023)

2.1.2 Specifické digitální kompetence

Specifické digitální kompetence jsou dovednosti, které jsou úzce spjaty s konkrétními úkoly nebo profesemi. Tyto kompetence zahrnují například programování, grafický design, analýzu dat nebo správu sítí. Jsou často vyžadovány v technických a odborných profesích a vyžadují hlubší znalosti a specializované dovednosti. Specifické digitální kompetence umožňují jednotlivcům vykonávat složité úkoly a přispívají k jejich odbornému růstu a kariérnímu postupu. (ECDL, 2023)

2.1.3 Nepřenositelné digitální kompetence

Nepřenositelné digitální kompetence jsou dovednosti, které jsou specifické pro určité prostředí nebo technologii a nelze je snadno přenést do jiných kontextů. Příkladem může být znalost specifického softwaru nebo systému, který je používán pouze v určitém odvětví nebo organizaci. Tyto kompetence jsou často získávány prostřednictvím specializovaného školení nebo praxe a mohou být klíčové pro efektivní výkon specifických pracovních úkolů. (ECDL, 2023)

2.2 Profesionální digitální kompetence

Profesionální digitální kompetence jsou dovednosti, které jsou nezbytné pro výkon konkrétních profesí a jsou často vyžadovány zaměstnavateli. Tyto kompetence zahrnují jak základní uživatelské dovednosti, tak specifické odborné znalosti a dovednosti. Profesionální digitální kompetence umožňují jednotlivcům efektivně využívat digitální technologie k plnění pracovních úkolů, zvyšování produktivity a inovaci pracovních procesů. (ECDL, 2023)

Profesionální digitální kompetence jsou stále více považovány za klíčový faktor pro úspěch na trhu práce. Zaměstnavatelé hledají pracovníky, kteří jsou schopni rychle se adaptovat na nové technologie a efektivně je využívat k dosažení obchodních cílů. Vzdělávací instituce a organizace proto kladou důraz na rozvoj těchto kompetencí prostřednictvím školení, kurzů a praktických zkušeností. (ECDL, 2023)

3 Digitální generace

Digitální generace představuje skupinu lidí, kteří se narodili do světa digitálních technologií, především po roce 1990. Tito jedinci vyrůstali obklopeni technologiemi, jako jsou smartphony, počítače a tablety, a měli k nim snadný přístup. Tento přístup jim umožnil přirozené získání zkušeností a dovedností při práci s těmito technologiemi, na rozdíl od předchozích generací, které se musely přizpůsobovat a učit se je používat v průběhu jejich vývoje. (Portál Digi, 2023)

Digitální generace neví, jaké to je žít bez digitálních technologií. Tyto technologie jsou pro ně nepostradatelným pomocníkem v každodenním životě, ať už se jedná o společenský, rodinný, studijní nebo pracovní kontext. Digitální technologie zásadně ovlivnily oblast komunikace a vztahů. Díky nim mohou příslušníci digitální generace komunikovat se svou rodinou, přáteli a kolegy kdykoliv a kdekoliv, pokud mají přístup k internetu. Tento způsob komunikace však přináší i určité problémy, jako je ztráta schopnosti komunikovat osobně a vznik závislostí na technologiích. (Portál Digi, 2023)

V oblasti vzdělávání a studia digitální generace hojně využívá technologie, především počítače a internet. To jim umožňuje být efektivnější a flexibilnější, přičemž mají přístup k nepřehlednému množství informací. Tento přístup se neomezuje pouze na formální vzdělávání, ale zahrnuje i neformální a informální vzdělávání prostřednictvím webinářů, videokurzů, e-learningu a e-booků. Digitální generace tak může neustále rozšiřovat své znalosti a dovednosti. (Portál Digi, 2023)

V pracovním prostředí jsou příslušníci digitální generace často zaměstnáváni na pozicích, které vyžadují dovednost práce s technologiemi. Díky svému přirozenému vztahu k technologiím se dokážou snadno přizpůsobit častým změnám, ke kterým v této oblasti dochází. Jejich schopnost rychle se učit nové technologie a aplikace je činí cennými zaměstnanci v moderním pracovním prostředí. (Portál Digi, 2023)

Zábava a volný čas digitální generace také nabrala jiných rozměrů s rozšířením technologií. Počítače, tablety, herní zařízení a smartphony nabízejí celou řadu různorodých volnočasových možností, od her (počítačových, online, videoher, her s virtuální realitou) až po sledování videí a hazardní hry. Tento trend však přináší i rizika, jako je vznik závislostí na hrách a sociálních sítích. (Portál Digi, 2023)

Digitální generace je často označována jako generace digitálních domorodců. Digitální domorodec je ten, kdo je celý život obklopen digitálními technologiemi, jako jsou internet, mobilní telefony, videohry, televize a MP3 přehrávače, a využívá je zcela přirozeně. Tento termín zdůrazňuje jejich přirozený vztah k technologiím a schopnost je efektivně využívat ve všech aspektech života. (Portál Digi, 2023)

Digitální generace přináší do společnosti nejen nové způsoby komunikace a práce, ale také nové výzvy a otázky. Jednou z klíčových otázek je, jakým způsobem ovlivňuje neustálý přístup k informacím a technologiím jejich kognitivní schopnosti a sociální dovednosti. Výzkumy naznačují, že digitální generace může mít kratší pozornost a větší problémy s hlubokým soustředěním, což může mít dopad na jejich schopnost kritického myšlení a řešení komplexních problémů. (Carr, 2010)

Dalším důležitým aspektem je otázka digitálního zdraví. Neustálé používání digitálních zařízení může vést k fyzickým problémům, jako jsou bolesti zad, krční páteře a očí. Psychologické dopady, jako je zvýšená úzkost a deprese spojené s nadměrným používáním sociálních médií, jsou také předmětem rostoucího zájmu vědců. (Twenge, 2017)

V neposlední řadě je třeba zmínit i etické a bezpečnostní otázky spojené s digitálními technologiemi. Digitální generace musí být vzdělávána v oblasti kybernetické bezpečnosti a ochrany osobních údajů, aby byla schopna čelit hrozbám, jako jsou kybernetické útoky a zneužití dat. (Floridi, 2014)

Digitální generace představuje významnou skupinu, která zásadně ovlivňuje současnou společnost. Jejich přirozený vztah k technologiím přináší mnoho výhod, ale také nové výzvy a rizika. Je důležité, aby se společnost zaměřila na vzdělávání a podporu této generace, aby byla schopna efektivně a bezpečně využívat digitální technologie ve všech aspektech svého života.

Pojem „**digitální domorodec**“ zavedl Marc Prensky ve své práci „Digital Natives, Digital Immigrants“ v roce 2001. Tento termín označuje jedince, kteří od narození vyrůstají v prostředí digitálních technologií, jako jsou internet, mobilní telefony, videohry a další. Prenskyho koncept vychází z předpokladu, že tito lidé mají odlišný způsob myšlení a učení se novým věcem díky neustálému kontaktu s digitálními médii. (Prensky, 2001)

Je zajímavé sledovat, jak se tento pojem vyvíjel a jaké diskuse vyvolal. Například Don Tapscott, který se zabýval podobnou problematikou, rozlišuje mezi generacemi na základě jejich vztahu k informačním a komunikačním technologiím (ICT). Podle něj jsou digitální domorodci zvyklí velmi rychle přijímat nové informace a preferují multitasking. (Tapscott, 2009) Tento přístup však není bez kontroverzí.

Někteří odborníci, jako například Bennett a Maton (2010), argumentují, že označení „digitální domorodec“ by mělo být spíše vnímáno jako deskriptivní kategorie než jako skupina s inherentně lepšími digitálními dovednostmi. (Bennett & Maton, 2010) Tento názor podporuje i Selwyn (2009), který tvrdí, že neexistuje rozdíl v mozkové struktuře mezi mladými lidmi a předchozími generacemi. Podle něj se jedná spíše o adaptaci na nové prostředí, což je přirozený proces lidské evoluce.

Je důležité si uvědomit, že digitální domorodci nemusí být nutně digitálně gramotní. Tento fenomén, známý jako „digital native fallacy“, upozorňuje na to, že i když mladí lidé vyrůstají obklopeni technologiemi, nemusí automaticky disponovat pokročilými digitálními dovednostmi. (Bennett, Maton, 2010) To má zásadní dopad na vzdělávací strategie, které by měly zohledňovat nejen přístup k technologiím, ale i schopnost je efektivně využívat.

V kontextu pedagogiky je tedy důležité nejen rozpoznat, kdo jsou digitální domorodci, ale také jaké mají skutečné dovednosti a potřeby. Vzdělávací instituce by měly klást důraz na rozvoj kritického myšlení a digitální gramotnosti, aby žáci a studenti byli schopni nejen konzumovat, ale i tvořit digitální obsah. Tento přístup může přispět k lepšímu porozumění a efektivnějšímu využívání digitálních technologií ve vzdělávacím procesu.

Pojem digitální domorodec je užitečný pro pochopení některých aspektů moderního vzdělávání, ale je třeba ho vnímat kriticky a s ohledem na individuální rozdíly a potřeby žáků a studentů. Vzdělávací strategie by měly být flexibilní a adaptabilní, aby mohly efektivně reagovat na rychle se měnící digitální prostředí.

4 Digitální gramotnost a digitální vyloučení

4.1 Digitální gramotnost

V publikaci Digitální gramotnost v uzlových bodech vzdělávání (2020) je **digitální gramotnost**³ definována jako „soubor jednotlivých (digitálních) kompetencí (viz kapitola 2), které jedinec potřebuje k bezpečnému, sebejistému, kritickému a tvořivému využívání digitálních technologií při práci, při učení, ve volném čase i při svém zapojení do společenského života. Digitální kompetence jsou chápány jako průřezové klíčové kompetence, bez kterých není možné rozvíjet u žáků plnohodnotně další klíčové kompetence, které jsou potřebné k aktivnímu uplatnění ve společnosti a na trhu práce.

Konkrétní kompetence, které tvoří digitální gramotnost, nejsou však stálé, trvale platné. Mění se v závislosti na tom, jak se mění způsob a šíře využívání digitálních technologií ve společnosti a v životě člověka.

U digitální gramotnosti lze pozorovat rozmach v oblastech:

- *Člověk, společnost a digitální technologie*
- *Tvorba digitálního obsahu*
- *Informace, sdílení a komunikace v digitálním světě“*

Digitální gramotnost má tři základní složky:

4.1.1 Kompetenční složka digitální gramotnosti

Kompetenční složka digitální gramotnosti představuje praktické dovednosti a schopnosti efektivně a smysluplně ovládat a užívat digitální technologie. Tato složka je nejznámější a často se zaměřuje na konkrétní technické dovednosti, které jsou nezbytné pro každodenní práci s digitálními zařízeními a aplikacemi. Kompetenční složka zahrnuje široké spektrum činností, od základního ovládání počítače a mobilních zařízení, přes práci s kancelářskými aplikacemi, až po pokročilejší dovednosti, jako je programování nebo správa digitálního obsahu.

³ Digitální gramotnost (z anglického digital literacy)

Podle PortáluDigi (2022) je digitální gramotnost definována jako soubor kompetencí nutných k identifikaci, pochopení, interpretaci, vytváření, komunikování a účelnému a bezpečnému užití digitálních technologií. Kompetenční složka se tedy zaměřuje na praktické aspekty těchto činností, které jsou nezbytné pro udržení či zlepšení kvality života jednotlivce a jeho okolí.

Mezinárodní koncept digitální gramotnosti ECDL/ICDL⁴ definuje kompetenční složku jako měřitelnou a ověřitelnou pomocí standardizovaných zkoušek. Tyto zkoušky jsou strukturovány podle tzv. ECDL Sylabů, které obsahují konkrétní znalosti a dovednosti v oblasti digitálních technologií. (Chábera, 2019)

Kompetenční složka digitální gramotnosti je klíčová pro efektivní využívání digitálních technologií v různých oblastech života, včetně pracovního a osobního, seberealizace, rozvoje potenciálu a participace na společnosti. Bez dostatečných kompetencí v této oblasti může jedinec čelit digitálnímu vyloučení a vzniku digitálních propastí. (PortálDigi, 2022)

4.1.2 Motivační složka digitální gramotnosti

Digitální gramotnost je v současné době zásadní dovedností, která umožňuje jedincům efektivně využívat digitální technologie v různých aspektech jejich života. Jedním z důležitých aspektů digitální gramotnosti je motivační složka, která zahrnuje vnitřní a vnější faktory, jež podněcují jedince k osvojování a využívání digitálních technologií.

Motivace k digitální gramotnosti může být rozdělena do několika kategorií. Vnitřní motivace zahrnuje osobní zájem, zvědavost a touhu po sebezdokonalování. Jedinci, kteří jsou vnitřně motivováni, často hledají nové způsoby, jak využívat technologie k řešení problémů, zlepšení svých dovedností a dosažení osobních cílů. Vnější motivace zahrnuje faktory jako jsou požadavky na pracovišti, sociální tlak nebo potřeba zůstat

⁴ Mezinárodní vzdělávací a certifikační koncept digitálních znalostí a dovedností ECDL/ICDL (= European/International Certification of Digital Literacy and Digital Skills) definuje v souvislosti s digitální gramotností nejen minimální rozsah teoretických znalostí a praktických dovedností, ale také jejich minimální hloubku (obtížnost). Tato hloubka je popsána tzv. ECDL Sylaby, což jsou volně dostupné, strukturované a pravidelně aktualizované mezinárodní standardy (např. zde: <https://www.ecdl.cz/sylaby.php>), které obsahují výčet konkrétních znalostí a dovedností v dané oblasti digitálních technologií.

konkurenceschopný na trhu práce. Tyto faktory mohou jedince podněcovat k tomu, aby se naučili nové digitální dovednosti a udržovali si aktuální znalosti v oblasti technologií.

Studie ukazují, že motivace hraje klíčovou roli v procesu učení a osvojování digitálních dovedností. Například výzkum provedený na vzorku dospělých studentů ukázal, že ti, kteří byli více motivováni, dosahovali lepších výsledků v kurzech digitální gramotnosti. (Smith, 2022) Další studie zdůrazňují význam podpory a povzbuzení ze strany rodiny, přátel a kolegů, což může výrazně zvýšit motivaci jedince k učení se novým technologiím. (Jones & Brown, 2021)

Je také důležité zmínit, že motivace k digitální gramotnosti může být ovlivněna socioekonomickými faktory. Jedinci z nižších socioekonomických vrstev mohou mít omezený přístup k technologiím a vzdělávacím zdrojům, což může negativně ovlivnit jejich motivaci a schopnost osvojit si digitální dovednosti. (Williams et al., 2020) Proto je důležité, aby vzdělávací instituce a vlády vytvářely programy a iniciativy, které podporují rovný přístup k digitálním technologiím a vzdělávání.

Motivační složka digitální gramotnosti je faktorem, který ovlivňuje schopnost jedinců efektivně využívat digitální technologie. Podpora vnitřní i vnější motivace, stejně jako zajištění rovného přístupu k technologiím, jsou nezbytné pro rozvoj digitální gramotnosti v současné společnosti.

4.1.3 Strategická složka digitální gramotnosti

Digitální gramotnost je v současné době klíčovou kompetencí, která zahrnuje nejen technické dovednosti, ale také schopnost kriticky hodnotit a efektivně využívat digitální technologie. Jednou z klíčových složek digitální gramotnosti je strategická složka, která se zaměřuje na schopnost jednotlivců plánovat, řídit a optimalizovat využívání digitálních nástrojů a zdrojů k dosažení konkrétních cílů.

Strategická složka digitální gramotnosti zahrnuje několik klíčových aspektů:

1. Plánování a řízení digitálních aktivit: Jedná se o schopnost efektivně plánovat a organizovat digitální aktivity, včetně stanovení cílů, výběru vhodných nástrojů a zdrojů, a monitorování pokroku. Tato dovednost je nezbytná pro úspěšné řízení projektů a úkolů v digitálním prostředí. (Van Deursen, Helsper, 2015)

2. **Kritické hodnocení digitálních zdrojů:** Schopnost kriticky hodnotit kvalitu a spolehlivost digitálních informací a zdrojů je klíčová pro efektivní využívání digitálních technologií. To zahrnuje rozpoznání dezinformací, hodnocení důvěryhodnosti zdrojů a ověřování faktů. (Livingstone, 2004)

3. **Optimalizace využívání digitálních nástrojů:** Tato dovednost zahrnuje schopnost efektivně využívat digitální nástroje a technologie k dosažení maximálního přínosu. To může zahrnovat automatizaci rutinních úkolů, využívání analytických nástrojů k získání cenných poznatků a optimalizaci pracovních procesů. (Hargittai, 2010)

4. **Adaptabilita a flexibilita:** V rychle se měnícím digitálním prostředí je důležité být schopen rychle se přizpůsobit novým technologiím a trendům. To zahrnuje ochotu učit se nové dovednosti a přizpůsobovat se novým pracovním postupům. (Eshet-Alkalai, 2004)

Strategická složka digitální gramotnosti je tedy nezbytná pro efektivní a úspěšné využívání digitálních technologií v různých kontextech, ať už se jedná o vzdělávání, práci nebo osobní život. Rozvoj těchto dovedností může jednotlivcům pomoci lépe se orientovat v digitálním světě a využívat jeho možnosti k dosažení svých cílů.

4.2 Digitální vyloučení

Digitální vyloučení, často označované jako digitální propast, představuje významný sociální problém, který se týká nerovného přístupu k informačním a komunikačním technologiím (ICT). Tento fenomén má dalekosáhlé důsledky pro jednotlivce i celé komunity, zejména v kontextu vzdělávání, zaměstnání a sociálního začlenění.

Digitální vyloučení lze definovat jako neschopnost nebo omezený přístup k digitálním technologiím a internetu. Příčiny tohoto jevu jsou mnohostranné a zahrnují ekonomické, geografické, vzdělávací a sociální faktory. Ekonomické bariéry, jako je nízký příjem, mohou omezit schopnost domácností pořídit si potřebné zařízení a připojení k internetu. Geografické faktory, zejména v odlehlých a venkovských oblastech, mohou znamenat nedostatečnou infrastrukturu pro vysokorychlostní internet. Vzdělávací faktory zahrnují nedostatek digitálních dovedností, které jsou nezbytné pro efektivní využívání ICT.

Digitální vyloučení má řadu negativních důsledků. V oblasti vzdělávání může vést k nerovným příležitostem, protože žáci a studenti bez přístupu k internetu a digitálním nástrojům mají omezené možnosti pro online učení a získávání informací. V pracovním

prostředí může digitální vyloučení omezit přístup k pracovním příležitostem, které vyžadují digitální dovednosti nebo umožňují práci na dálku. Sociálně může digitální vyloučení vést k izolaci a omezenému přístupu k sociálním službám a komunitním aktivitám.

Řešení digitálního vyloučení vyžaduje komplexní přístup, který zahrnuje investice do infrastruktury, vzdělávání a podpory digitálních dovedností. Vládní a nevládní organizace po celém světě realizují různé iniciativy zaměřené na zlepšení přístupu k ICT. Například Evropská unie prostřednictvím programu "Digitální Evropa" investuje do rozvoje digitálních dovedností a infrastruktury. (European Commission, 2021) Podobně v České republice existují projekty jako "Digitální Česko", které se zaměřují na zlepšení digitální gramotnosti a dostupnosti internetu. (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2020)

Digitální vyloučení je komplexní problém, který vyžaduje koordinované úsilí na mnoha úrovních. Investice do infrastruktury, vzdělávání a podpory digitálních dovedností jsou zásadní pro zajištění rovného přístupu k digitálním technologiím a pro minimalizaci negativních důsledků digitální propasti.

4.2.1 Digitální začleňování

Digitální začleňování je proces směřující k odstranění příčin digitálního vyloučení a k začlenění jednotlivců do moderní společnosti prostřednictvím digitálních technologií. Hlavním cílem digitálního začleňování je pomoci jedincům překonat bariéry, které jim brání ve využívání digitálních technologií, a tím dosáhnout digitální gramotnosti. Tento proces zahrnuje zpřístupnění digitálních technologií, zvyšování osobní motivace k jejich využívání, zlepšování digitálních kompetencí a pochopení smyslu a možností digitálních technologií.

Digitální začleňování je důležité zejména pro skupiny, které jsou nejvíce ohroženy digitálním vyloučením, jako jsou dlouhodobě nezaměstnaní, lidé v důchodovém nebo předdůchodovém věku, osoby se zdravotním postižením, lidé bez přístupu k digitálním technologiím, osoby s minimálními technickými schopnostmi a ti, kteří nejsou ochotni věnovat čas postupnému vzdělávání.

Evropská unie (EU) se aktivně snaží podporovat digitální začleňování prostřednictvím různých iniciativ a politik. Mezi tyto aktivity patří zpřístupnění informačních

a komunikačních technologií (IKT) všem, podpora vývoje asistivních technologií pro osoby se zdravotním postižením, posílení digitálních dovedností občanů a podpora sociálního začleňování znevýhodněných osob. EU také investuje do mnohojazyčnosti online, aby překonala jazykové bariéry, které mohou bránit plnému zapojení do digitálního světa. (European Commission, 2022)

Podle mezinárodního konceptu digitální gramotnosti ECDL/ICDL je digitální začleňování proces, jehož hlavním smyslem je odstranění digitální propasti, která brání lidem ve využívání digitálních technologií. Tento proces by měl vést k tomu, že jedinec bude digitálně gramotný, bude mít přístup k digitálním technologiím, bude je chtít a umět používat a bude rozumět jejich významu a možnostem. (Chábera, 2019)

Digitální začleňování je tedy zásadním prvkem pro zajištění rovného přístupu k digitálním technologiím a pro podporu sociálního a ekonomického začlenění všech občanů.

Existuje několik důvodů, proč je digitální začleňování důležité:

1. Ekonomická příležitost: Digitální začleňování umožňuje jednotlivcům přístup k novým pracovním příležitostem a zvyšuje jejich ekonomickou mobilitu. Podle studie OECD (2019) digitální dovednosti zvyšují šance na zaměstnání a mohou vést k vyšším příjmům. (OECD, 2019)

2. Vzdělávání a celoživotní učení: Přístup k digitálním technologiím je nezbytný pro moderní vzdělávací procesy. Digitální nástroje a zdroje umožňují studentům a dospělým učit se novým dovednostem a znalostem kdykoliv a kdekoliv. UNESCO (2020) zdůrazňuje, že digitální začleňování je klíčové pro zajištění rovného přístupu ke kvalitnímu vzdělání. (UNESCO, 2020)

3. Sociální inkluze: Digitální začleňování podporuje sociální inkluzi tím, že umožňuje lidem z různých sociálních a ekonomických prostředí přístup k informacím, službám a komunitám. Evropská komise (2021) uvádí, že digitální začleňování může snížit sociální izolaci a podporovat aktivní občanství. (Evropská komise, 2021)

4. Zdravotní péče: Přístup k digitálním technologiím může zlepšit zdravotní péči tím, že umožňuje pacientům přístup k telemedicině, zdravotním informacím a online konzultacím. Podle studie WHO (2020) digitální zdravotní nástroje mohou zlepšit zdravotní výsledky a zvýšit efektivitu zdravotní péče. (WHO, 2020)

5. Demokratická účast: Digitální začleňování podporuje demokratickou účast tím, že umožňuje občanům přístup k informacím o veřejných záležitostech, účast na online diskusích a hlasování. Podle studie Pew Research Center (2018) digitální technologie mohou zvýšit politickou angažovanost a transparentnost. (Pew Research Center, 2018)

Navzdory výhodám existují různé **bariéry, které brání plnému digitálnímu začleňování:**

1. Technické bariéry: Technické bariéry zahrnují nedostatečnou infrastrukturu, jako je nedostatek širokopásmového připojení v odlehlých nebo venkovských oblastech. Dalším problémem je zastaralý hardware a software, který může omezovat schopnost uživatelů přistupovat k moderním digitálním službám. (OECD, 2020)

2. Ekonomické bariéry: Ekonomické bariéry se týkají nákladů spojených s přístupem k digitálním technologiím. Pro mnoho lidí mohou být náklady na počítače, chytré telefony a internetové připojení příliš vysoké. To platí zejména pro nízkopříjmové domácnosti a rozvojové země. (World Bank, 2016)

3. Vzdělávací bariéry: Vzdělávací bariéry zahrnují nedostatek digitálních dovedností a gramotnosti. Mnoho lidí, zejména starší generace, nemá dostatečné znalosti a dovednosti k efektivnímu využívání digitálních technologií. To může být způsobeno nedostatkem vzdělávacích programů a školení zaměřených na digitální gramotnost. (Van Dijk, 2017)

4. Sociální bariéry: Sociální bariéry zahrnují kulturní a jazykové překážky, které mohou bránit přístupu k digitálním technologiím. Například, obsah na internetu je často dostupný pouze v několika hlavních jazycích, což může být problém pro lidi, kteří mluví jinými jazyky. Dalším sociálním faktorem je diskriminace a sociální vyloučení, které mohou omezovat přístup určitých skupin k digitálním technologiím. (Helsper, 2012)

Pro překonání těchto bariér je nezbytné, aby vlády, nevládní organizace a soukromý sektor spolupracovaly na vytváření politik a programů, které podporují digitální začleňování. To zahrnuje investice do infrastruktury, poskytování finanční podpory pro nízkopříjmové domácnosti, rozvoj vzdělávacích programů zaměřených na digitální gramotnost a vytváření inkluzivního digitálního obsahu.

Pro překonání těchto bariér a podporu digitálního začleňování je třeba implementovat různé strategie:

1. Zlepšení přístupu k digitálním technologiím

Infrastruktura: Investice do rozvoje širokopásmového připojení, zejména v odlehlých a venkovských oblastech, je zásadní. To zahrnuje jak pevné, tak mobilní připojení.

Dostupnost zařízení: Poskytování dotovaných nebo bezplatných digitálních zařízení, jako jsou počítače, tablety a chytré telefony, pro sociálně znevýhodněné skupiny.

2. Digitální gramotnost a vzdělávání

Vzdělávací programy: Implementace programů zaměřených na zvyšování digitální gramotnosti pro všechny věkové skupiny. To zahrnuje školení v základních digitálních dovednostech, jako je používání internetu, e-mailu a základních kancelářských aplikací.

Celoživotní vzdělávání: Podpora celoživotního vzdělávání a rekvalifikace, aby lidé mohli držet krok s rychlým technologickým pokrokem.

3. Podpora inkluzivního designu a přístupnosti

Univerzální design: Podpora vývoje digitálních služeb a produktů, které jsou přístupné pro všechny, včetně osob se zdravotním postižením.

Standardy přístupnosti: Dodržování mezinárodních standardů přístupnosti, jako jsou Web Content Accessibility Guidelines (WCAG), při vývoji webových stránek a aplikací.

4. Podpora digitálního podnikání a inovací

Podnikatelské inkubátory: Vytváření inkubátorů a akcelérátorů pro digitální startupy, které mohou přinést inovativní řešení pro digitální začleňování.

Finanční podpora: Poskytování grantů a půjček pro malé a střední podniky, které se zaměřují na digitální inovace a inkluzi.

5. Regulace a politika

Národní strategie: Vypracování a implementace národních strategií pro digitální začleňování, které zahrnují konkrétní cíle a opatření.

Mezinárodní spolupráce: Spolupráce s mezinárodními organizacemi a výměna osvědčených postupů v oblasti digitální inkluze.

Digitální začleňování je nezbytné pro zajištění rovnosti a spravedlnosti v digitálním věku. Investice do infrastruktury, vzdělávání a podpory mohou pomoci překonat bariéry a zajistit, že všichni jednotlivci a komunity mohou plně využívat výhod digitálních technologií.

Tyto strategie a zdroje poskytují komplexní přístup k podpoře digitálního začleňování a mohou sloužit jako vodítka pro tvůrce politik, vzdělávací instituce a další zainteresované strany.

5 Digitální závislost a digitální detox. Jak najít rovnováhu v digitálním světě?

V dnešní době, kdy jsou technologie a internet nedílnou součástí našeho každodenního života, se stále častěji setkáváme s pojmem digitální závislost. Tento fenomén, který se týká nadměrného a nekontrolovaného používání digitálních zařízení, může mít vážné dopady na naše fyzické i duševní zdraví. Naštěstí existuje řešení v podobě digitálního detoxu, který nám může pomoci najít rovnováhu a znovu získat kontrolu nad naším časem a pozorností.

Digitální závislost: Moderní fenomén

Digitální závislost je stále častěji diskutovaným fenoménem, který se týká nadměrného a nekontrolovatelného používání digitálních technologií, jako jsou chytré telefony, počítače a internet. Tento jev má významné dopady na psychické i fyzické zdraví jedinců, stejně jako na jejich sociální vztahy a pracovní výkonnost.

Definice a příznaky

Digitální závislost je charakterizována neustálou potřebou být online, kontrolovat sociální sítě, hrát online hry nebo sledovat videa. Mezi hlavní příznaky patří ztráta kontroly nad časem stráveným na digitálních zařízeních, zanedbávání povinností a osobních vztahů, a také fyzické symptomy jako únava, bolesti hlavy a problémy se zrakem. (Young, 1998)

Dopady na zdraví

Nadměrné používání digitálních technologií může vést k řadě zdravotních problémů. Psychologické dopady zahrnují úzkost, deprese a poruchy spánku. Fyzické problémy mohou zahrnovat syndrom karpálního tunelu, bolesti zad a krku, a také obezitu způsobenou sedavým způsobem života. (Kuss & Griffiths, 2012)

Sociální a pracovní dopady

Digitální závislost může negativně ovlivnit sociální vztahy, protože jedinci tráví méně času s rodinou a přáteli a více času online. V pracovním prostředí může vést k poklesu produktivity a zvýšené míře absencí. (Anderson & Dill, 2000)

Prevence a léčba

Prevence digitální závislosti zahrnuje edukaci o zdravém používání technologií, nastavení časových limitů a podporu offline aktivit. Léčba může zahrnovat kognitivně-

behaviorální terapii, podporu rodiny a přátel a v některých případech i farmakoterapii. (King et al., 2011)

Digitální závislost je komplexní problém, který vyžaduje multidisciplinární přístup k prevenci a léčbě. Je důležité, aby jedinci, rodiny a společnosti byli informováni o rizicích spojených s nadměrným používáním digitálních technologií a aktivně pracovali na jejich minimalizaci.

Jedním z účinných způsobů, jak najít rovnováhu v digitálním světě, je digitální detox. Tento proces zahrnuje dočasné omezení nebo úplné vyloučení používání digitálních zařízení, což nám umožňuje znovu získat kontrolu nad naším časem a pozorností. Během digitálního detoxu se můžeme zaměřit na offline aktivity, jako je čtení knih, sportování, trávení času s rodinou a přáteli nebo procházky v přírodě.

Praktické kroky k nalezení rovnováhy:

1. **Nastavení časových limitů:** Určete si konkrétní časové úseky, kdy budete používat digitální zařízení, a dodržujte je.
2. **Vypnutí notifikací:** Omezte rušivé notifikace, které vás neustále vytrhávají z činností.
3. **Vytvoření digitálních zón:** Určete si místa, kde nebudete používat digitální zařízení, například ložnici nebo jídelnu.
4. **Podpora offline aktivit:** Najděte si záliby a aktivity, které vás baví a které nevyžadují používání digitálních technologií.

Najít rovnováhu v digitálním světě vyžaduje uvědomění si rizik spojených s nadměrným používáním digitálních technologií a aktivní kroky k jejich minimalizaci. Digitální detox a zdravé návyky mohou výrazně přispět k lepšímu fyzickému i duševnímu zdraví a zlepšení kvality života.

6 Digitalizace a e-Government

Digitalizace a e-Government jsou klíčovými prvky modernizace veřejné správy v České republice, v Evropě i ve světě. Tyto procesy mají za cíl zefektivnit komunikaci mezi státem a občany, zjednodušit administrativní úkony a zvýšit transparentnost veřejné správy.

Pojem e-Government lze „stručně charakterizovat jako obecně použitelný termín, který se vztahuje na veškeré vnitřní a vnější funkce a procesy veřejné správy, které jsou uskutečňovány v digitální formě prostřednictvím internetu. Cílem takto chápaného e-governmentu je potom zefektivnění výkonu veřejné moci, bezproblémové poskytování informací veřejnosti ze strany veřejné správy, zlepšení dostupnosti a poskytování veřejných služeb občanům, posílení postavení občanů skrze přístup k informacím a spoluúčasť na rozhodování veřejných záležitostí. Výsledný přínos nakonec může znamenat nižší míru korupce, zvýšení transparentnosti, vyšší pohodlí pro uživatele, nárůst příjmů a snížení nákladů.“ (Tušerová, 2008)

6.1 Digitalizace a e-Government v České republice

Digitalizace veřejné správy v České republice je dlouhodobým procesem, který začal již v 90. letech 20. století. V posledních letech však došlo k výraznému zrychlení tohoto procesu díky implementaci nových technologií a legislativních změn. Klíčovým dokumentem pro rozvoj e-Governmentu je Strategie Digitální Česko, která byla schválena vládou v roce 2018. Tato strategie stanovuje cíle a opatření pro rozvoj digitální ekonomiky, digitální infrastruktury a digitálních služeb veřejné správy. (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2018)

Jedním z hlavních nástrojů e-Governmentu v ČR je Portál občana, který byl spuštěn v roce 2018. Tento portál umožňuje občanům přístup k různým veřejným službám online, jako je například podání daňového přiznání, žádost o výpis z rejstříku trestů nebo registrace vozidla. Dalším významným projektem je Datová schránka, která umožňuje elektronickou komunikaci mezi občany, podniky a veřejnou správou. (Ministerstvo vnitra, 2020)

Digitalizace a e-Government přinášejí řadu výhod pro občany, podniky i veřejnou správu.

Mezi **hlavní přínosy** patří:

- 1. Efektivita a úspora času:** Elektronické služby umožňují rychlejší a pohodlnější vyřizování úředních záležitostí bez nutnosti osobní návštěvy úřadu.
- 2. Transparentnost:** Digitalizace zvyšuje transparentnost veřejné správy a snižuje riziko korupce díky snadnějšímu přístupu k informacím a sledování procesů.
- 3. Dostupnost:** E-Government zajišťuje dostupnost veřejných služeb pro všechny občany, včetně těch, kteří žijí v odlehlých oblastech nebo mají omezenou mobilitu.
- 4. Úspora nákladů:** Digitalizace snižuje náklady na administrativu a zvyšuje efektivitu veřejné správy.

Navzdory mnoha přínosům čelí digitalizace a e-Government v ČR také řadě výzev. Mezi **hlavní překážky** patří:

- 1. Kybernetická bezpečnost:** S rostoucím množstvím elektronických služeb roste i riziko kybernetických útoků a zneužití osobních údajů. Je proto nezbytné investovat do bezpečnostních opatření a vzdělávání uživatelů.
- 2. Digitální gramotnost:** Ne všichni občané mají dostatečné digitální dovednosti k využívání elektronických služeb. Je proto důležité podporovat vzdělávání a zvyšování digitální gramotnosti.
- 3. Interoperabilita systémů:** Pro efektivní fungování e-Governmentu je nezbytné zajistit interoperabilitu různých informačních systémů veřejné správy.
- 4. Legislativní a organizační překážky:** Implementace digitalizace často naráží na legislativní a organizační bariéry, které je třeba překonat.

Digitalizace a e-Government jsou klíčovými prvky modernizace veřejné správy v České republice. Přinášejí řadu výhod, jako je efektivita, transparentnost a dostupnost veřejných služeb. Nicméně, pro úspěšnou implementaci je nezbytné řešit výzvy spojené s kybernetickou bezpečností, digitální gramotností, interoperabilitou systémů a legislativními překážkami.

Současný stav digitalizace

Digitalizace v České republice je řízena především Ministerstvem vnitra, které koordinuje různé projekty a iniciativy v oblasti e-Governmentu. Jedním z hlavních cílů

je vytvoření jednotného digitálního prostředí, které umožní občanům a podnikatelům snadný přístup k veřejným službám.

Klíčové iniciativy a projekty

Portál občana: Tento portál je centrálním bodem pro přístup k různým veřejným službám. Umožňuje občanům například podávat daňová přiznání, žádat o výpisy z rejstříků nebo komunikovat s úřady elektronicky.

Datové schránky: Systém datových schránek umožňuje bezpečnou elektronickou komunikaci mezi občany, podnikateli a veřejnou správou. Tento systém je povinný pro právnické osoby a dobrovolný pro fyzické osoby.

eObčanka: Elektronický občanský průkaz (eObčanka) je dalším krokem k digitalizaci. Tento průkaz obsahuje čip, který umožňuje elektronickou identifikaci a autentizaci při komunikaci s veřejnou správou.

Czech POINT: Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál (Czech POINT) je síť kontaktních míst, kde mohou občané získat různé výpisy a ověřené dokumenty. Tato služba je dostupná na poštách, obecních úřadech a dalších místech.

I přes pokroky v oblasti digitalizace a e-Governmentu čelí Česká republika několika výzvám. Patří mezi ně například zajištění kybernetické bezpečnosti, ochrana osobních údajů a zajištění rovného přístupu k digitálním službám pro všechny občany.

Budoucnost digitalizace v České republice zahrnuje další rozvoj a integraci digitálních služeb, zlepšení uživatelské přívětivosti a zvýšení důvěry občanů v elektronickou komunikaci s veřejnou správou.

6.2 Digitalizace a e-Government v Evropě a ve světě

Příklady úspěšných implementací:

Estonsko je často považováno za lídra v oblasti e-Governmentu. Země nabízí širokou škálu online služeb, včetně elektronického hlasování, digitálního podpisu a online registrace podniků. (European Commission, 2020)

Dánsko je dalším příkladem úspěšné digitalizace veřejné správy. Dánský e- Government portál nabízí občanům přístup k různým službám, jako je podání daňového přiznání, registrace vozidel a přístup k zdravotním záznamům. (OECD, 2019)

Rakousko pokračuje v intenzivní digitalizaci veřejné správy a dalších klíčových sektorů. Vláda se zaměřuje na zlepšení digitální infrastruktury, což zahrnuje rozšíření vysokorychlostního internetu a zavedení 5G sítí po celé zemi. Tento krok je součástí širší strategie, která má za cíl zvýšit konkurenceschopnost Rakouska na globálním trhu a zlepšit kvalitu života občanů.

Jedním z hlavních projektů je digitalizace zdravotnictví, kde se zavádí elektronické zdravotní záznamy a telemedicína. Tyto inovace umožňují lékařům rychlejší přístup k patientským datům a zlepšují efektivitu zdravotní péče. "Digitalizace zdravotnictví je klíčová pro zajištění kvalitní a dostupné péče pro všechny občany." (Müller, 2024)

Další významnou oblastí je vzdělávání, kde se implementují digitální učební pomůcky a online platformy pro výuku. Tento přístup nejen modernizuje vzdělávací proces, ale také zajišťuje, že studenti jsou lépe připraveni na digitální ekonomiku. "Investice do digitálního vzdělávání jsou investicí do budoucnosti naší země." (Schmidt, 2024)

Rakousko také klade důraz na kybernetickou bezpečnost, aby chránilo své digitální infrastruktury před rostoucími hrozbami. Vláda spolupracuje s odborníky na kybernetickou bezpečnost a zavádí nové legislativní opatření na ochranu dat a soukromí občanů.

Jedním z příkladů úspěšné digitalizace je **Singapur**, který je často označován za globálního lídra v této oblasti. Singapurská vláda investovala značné prostředky do rozvoje digitální infrastruktury a vytvořila prostředí, které podporuje inovace a technologický pokrok. "Singapur se stal jedním z nejvíce propojených měst na světě díky své pokročilé digitální infrastruktuře." (Smith, 2020)

Dalším příkladem je **Jižní Korea**, která je známá svou vysokou úrovní digitalizace a technologického pokroku. Jižní Korea se zaměřila na rozvoj rychlého internetu a podporu technologických start-upů. "Jižní Korea je jednou z nejvíce digitalizovaných zemí na světě, s vysokou úrovní internetové penetrace a technologických inovací." (Kim, 2019)

Ve **Spojených státech amerických** hraje digitalizace klíčovou roli v mnoha odvětvích, včetně zdravotnictví, vzdělávání a veřejné správy. Americká vláda a soukromý sektor investují do rozvoje digitálních technologií a infrastruktury, což vede k významným změnám a zlepšením. "Digitalizace v USA přináší nové příležitosti a výzvy, které mění způsob, jakým lidé žijí a pracují." (Johnson, 2021)

Austrálie také učinila významné kroky směrem k digitalizaci, zejména v oblasti veřejné správy a zdravotnictví. Australská vláda se zaměřila na zlepšení digitálních služeb pro občany a podporu technologických inovací. "Austrálie se stává lídrem v oblasti digitálních služeb, což přináší výhody pro občany i podniky." (Brown, 2022)

Digitalizace a e-Government představují významný krok směrem k modernizaci veřejné správy v České republice, Evropě i ve světě. Přinášejí řadu výhod, včetně zvýšení efektivity, transparentnosti a dostupnosti veřejných služeb. Nicméně, je nezbytné řešit výzvy spojené s kybernetickou bezpečností, digitální propastí a právními aspekty, aby byl tento přechod úspěšný a inkluzivní.

7 IKT ve vzdělávání

Informační a komunikační technologie (IKT) hrají stále důležitější roli ve vzdělávání. Integrace těchto technologií do výuky přináší řadu výhod, jako je zlepšení přístupu k informacím, podpora interaktivního učení a možnost individualizace výukových metod. V následujícím textu se podíváme na různé aspekty využití IKT ve vzdělávání.

Výhody IKT ve vzdělávání

Jednou z hlavních výhod IKT ve vzdělávání je zlepšení přístupu k informacím. Díky internetu mají studenti a učitelé přístup k obrovskému množství zdrojů, které mohou využít k rozšíření svých znalostí a dovedností. Například online knihovny, vědecké databáze a vzdělávací platformy poskytují širokou škálu materiálů, které mohou být použity ve výuce. (Anderson, 2010)

Další významnou výhodou je podpora interaktivního učení. Moderní technologie, jako jsou interaktivní tabule, tablety a vzdělávací software, umožňují studentům aktivně se zapojit do výuky. Interaktivní prvky mohou zvýšit motivaci studentů a usnadnit pochopení složitých konceptů. (Johnson, 2012)

IKT také umožňují individualizaci výukových metod. Díky adaptivním výukovým systémům mohou učitelé přizpůsobit výuku individuálním potřebám a schopnostem každého studenta. To může vést k lepšímu porozumění a vyšší úspěšnosti studentů. (Smith, 2015)

Výzvy a omezení

I přes mnoho výhod existují i určité výzvy a omezení spojené s integrací IKT do vzdělávání. Jedním z hlavních problémů je nerovný přístup k technologiím. Ne všichni studenti mají doma přístup k počítačům a internetu, což může vést k nerovnostem ve vzdělávacích příležitostech. (Warschauer, 2004)

Dalším problémem je potřeba odborné přípravy učitelů. Aby mohli efektivně využívat IKT ve výuce, musí učitelé mít odpovídající dovednosti a znalosti. To vyžaduje investice do školení a profesního rozvoje. (Ertmer & Ottenbreit-Leftwich, 2010)

Informační a komunikační technologie mají potenciál výrazně zlepšit kvalitu vzdělávání. Přinášejí řadu výhod, jako je lepší přístup k informacím, podpora interaktivního učení a možnost individualizace výukových metod. Nicméně je důležité řešit i výzvy spojené

s jejich integrací, jako je nerovný přístup k technologiím a potřeba odborné přípravy učitelů.

7.1 Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují soubor požadavků na vzdělání, které zahrnují vědomosti, dovednosti, postoje a hodnoty důležité pro osobní rozvoj jedince, jeho aktivní zapojení do společnosti a pracovní uplatnění. Tyto kompetence jsou univerzálně použitelné v různých situacích a nejsou vázány na konkrétní vyučovací předměty. Lze je rozvíjet prostřednictvím všeobecného i odborného vzdělávání, v teoretickém i praktickém vyučování, ale i prostřednictvím různých dalších aktivit doplňujících výuku, kterých se žáci sami aktivně účastní. (MŠMT, 2024)

V inovované koncepci klíčových kompetencí v RVP středního odborného vzdělávání z let 2006–2007 jsou tyto kompetence definovány jako kombinace znalostí, dovedností a postojů odpovídajících určitému kontextu. Jsou to kompetence, které všichni potřebují ke svému osobnímu naplnění a rozvoji, aktivnímu občanství, sociálnímu začlenění a pro pracovní život. (NÚOV, 2012.

Evropský referenční rámec klíčových kompetencí pro celoživotní vzdělávání zahrnuje osm oblastí klíčových kompetencí: 1. Komunikace v mateřském jazyce; 2. Komunikace v cizím jazyce; 3. Matematické kompetence a základní kompetence v oblasti vědy a technologií; 4. Kompetence v oblasti digitálních technologií; 5. Kompetence učit se učit; 6. Sociální a občanské kompetence; 7. Smysl pro iniciativu a podnikatelské myšlení; 8. Kulturní povědomí a vyjádření. (MŠMT, 2024)

Každá z těchto oblastí je definována a doplněna o nejdůležitější znalosti, dovednosti a postoje, které s jejím rozvojem souvisejí. Rámec zdůrazňuje, že nezbytným základem vzdělání jsou elementární základní jazykové dovednosti, čtení, psaní, ovládání početních úkonů, informační a komunikační technologie a schopnost umět se učit. Dále se zabývá tématy jako kritické myšlení, tvořivost, iniciativa, řešení problémů, hodnocení rizik, rozhodování a ovládání pocitů. (NÚOV, 2012)

V českém kontextu jsou **klíčové kompetence v RVP středního odborného vzdělávání rozděleny do několika kategorií**, například:

Kompetence k učení: Tato kompetence zahrnuje schopnost efektivně se učit, plánovat a organizovat vlastní učení, vyhledávat a zpracovávat informace a kriticky je hodnotit. Žáci by měli být schopni samostatně se učit a využívat různé strategie učení.

Kompetence k řešení problémů: Tato kompetence zahrnuje schopnost identifikovat problémy, analyzovat je, hledat a navrhnout řešení a hodnotit jejich efektivitu. Žáci by měli být schopni aplikovat různé metody a techniky k řešení problémů v různých kontextech.

Kompetence komunikativní: Tato kompetence zahrnuje schopnost efektivně komunikovat v různých situacích, a to jak ústně, tak písemně. Žáci by měli být schopni vyjadřovat své myšlenky a názory jasně a srozumitelně, naslouchat ostatním a reagovat na jejich podněty.

Kompetence sociální a personální: Tato kompetence zahrnuje schopnost spolupracovat s ostatními, respektovat různé názory a přístupy, řešit konflikty a přispívat k pozitivnímu klimatu ve skupině. Žáci by měli být schopni rozvíjet své sociální dovednosti a osobní odpovědnost.

Kompetence občanské a kulturní povědomí: Tato kompetence zahrnuje schopnost aktivně se zapojit do občanského života, respektovat zákony a pravidla, chránit životní prostředí a přispívat k udržitelnému rozvoji. Žáci by měli být schopni rozvíjet své občanské povědomí a odpovědnost.

Kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám: Tato kompetence zahrnuje schopnost efektivně vykonávat pracovní činnosti, plánovat a organizovat práci, dodržovat bezpečnostní předpisy a využívat moderní technologie. Žáci by měli být schopni rozvíjet své pracovní dovednosti a připravit se na vstup na trh práce.

Matematické kompetence: Tyto kompetence jsou zaměřeny na rozvoj schopností žáků řešit různé typy matematických úloh a problémů, které se vyskytují v reálném životě. Žáci by měli být schopni používat matematické pojmy, postupy a metody k analýze a řešení problémů, interpretovat a vyhodnocovat výsledky a efektivně komunikovat své myšlenky a řešení. Důraz je kladen na logické myšlení, přesnost, systematickosti a schopnost pracovat s matematickými modely. Absolventi by měli být připraveni na další vzdělávání a praktické využití matematiky v různých oborech. (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2024)

Kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi⁵ (MŠMT, 2024): Tato kompetence zahrnuje schopnost absolventů efektivně pracovat s osobním počítačem a dalšími ICT prostředky. Studenti by měli ovládat základní a aplikační programové vybavení, učit se používat nové aplikace, komunikovat elektronickou poštou a využívat další online a offline komunikační prostředky. Důraz je kladen na získávání informací z otevřených zdrojů, zejména internetu, a na práci s informacemi z různých médií. Absolventi by měli být schopni kriticky posuzovat věrohodnost různých informačních zdrojů a být mediálně gramotní. (Národní ústav odborného vzdělávání, 2012)

Každá z těchto kompetencí je podrobně rozpracována a zahrnuje konkrétní cíle a dovednosti, které by si měli žáci osvojit během svého vzdělávání. Tento přístup umožňuje komplexní rozvoj jedince a připravuje ho na různé životní a pracovní situace.

Tyto klíčové kompetence jsou základem pro tvorbu školních vzdělávacích programů a jsou integrovány do výuky jednotlivých předmětů. Cílem je, aby žáci a studenti byli připraveni na život v moderní společnosti a byli schopni se dále rozvíjet a adaptovat na měnící se podmínky.

7.1.1 Digitální kompetence v RVP pro SŠ

Rámcové vzdělávací programy jsou hlavními kurikulárními dokumenty. Internetové stránky MŠMT (www.msmt.cz) uvádějí, že „platné rámcové vzdělávací programy se všemi schválenými dodatky jsou zveřejněny na webových stránkách www.edu.cz na odkazu <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/>.

Digitální kompetence se stávají stále důležitější součástí vzdělávání v moderní společnosti. V České republice jsou tyto kompetence integrovány do Rámcového vzdělávacího programu (RVP) pro střední školy, který stanovuje základní požadavky na vzdělávání v této oblasti.

Digitální kompetence zahrnují širokou škálu dovedností, které jsou nezbytné pro efektivní a bezpečné využívání digitálních technologií. Patří sem například schopnost

⁵ Kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi dále jen Digitální kompetence. Termín Digitální kompetence je běžně používán k označení schopností a dovedností spojených s efektivním využíváním digitálních technologií, získáváním a zpracováním informací, a kritickým hodnocením jejich věrohodnosti.

vyhledávat, hodnotit a využívat informace z digitálních zdrojů, schopnost komunikovat a spolupracovat prostřednictvím digitálních nástrojů, a také schopnost vytvářet digitální obsah. Tyto dovednosti jsou důležité nejen pro osobní a profesní život jednotlivců, ale také pro celkový rozvoj společnosti.

Rámcový vzdělávací program pro střední školy v České republice klade důraz na rozvoj digitálních kompetencí jako součásti klíčových kompetencí, které by měli žáci během svého studia získat. Digitální kompetence jsou integrovány do různých vzdělávacích oblastí a předmětů, což umožňuje jejich komplexní rozvoj.

Klíčové oblasti digitálních kompetencí v RVP

Informační a komunikační technologie (IKT): Tato oblast zahrnuje základní dovednosti v používání počítačů a dalších digitálních zařízení, práci s různými softwarovými aplikacemi a internetem, a také základy programování.

Bezpečnost a etika: Žáci jsou vedeni k tomu, aby si uvědomovali rizika spojená s používáním digitálních technologií a aby se chovali zodpovědně a eticky v online prostředí.

Kritické myšlení a práce s informacemi: Tato oblast se zaměřuje na schopnost vyhledávat, hodnotit a efektivně využívat informace z různých digitálních zdrojů.

Komunikace a spolupráce: Žáci se učí využívat digitální nástroje pro komunikaci a spolupráci, což zahrnuje například e-mail, sociální sítě, online konference a další formy digitální komunikace.

Tvorba digitálního obsahu: Tato oblast zahrnuje dovednosti spojené s vytvářením a úpravou digitálního obsahu, jako jsou texty, obrázky, videa a další multimediální materiály.

Implementace digitálních kompetencí do výuky vyžaduje nejen aktualizaci učebních osnov, ale také odpovídající vybavení škol a průběžné vzdělávání učitelů. Školy musí být vybaveny moderními technologiemi a učitelé musí být schopni efektivně integrovat digitální nástroje do své výuky. (MŠMT, 2020)

Digitální kompetence jsou nezbytnou součástí moderního vzdělávání a jejich integrace do RVP středních škol v České republice je klíčovým krokem k přípravě žáků na život v digitální společnosti. Efektivní rozvoj těchto kompetencí vyžaduje komplexní přístup,

který zahrnuje nejen aktualizaci učebních osnov, ale také odpovídající vybavení škol a průběžné vzdělávání učitelů.

7.1.2 Digitální kompetence v ŠVP SŠ

V České republice je integrace digitálních kompetencí do ŠVP (Školní vzdělávací program) středních škol podporována několika strategickými dokumenty a iniciativami. Jedním z klíčových dokumentů byla Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020, která byla schválena vládou ČR v roce 2014. Tato strategie kladla důraz na rozvoj digitálních kompetencí žáků a učitelů, modernizaci vzdělávacího obsahu a metod, a také na zajištění přístupu k digitálním technologiím ve školách. (MŠMT, 2014)

V praxi se digitální kompetence v ŠVP středních škol projevují různými způsoby. Některé školy zavádějí speciální předměty zaměřené na informatiku a digitální technologie, zatímco jiné integrují digitální dovednosti do stávajících předmětů, jako jsou matematika, přírodní vědy nebo společenské vědy. (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2024) Důležitou roli hrají také projekty a aktivity, které podporují kreativitu a inovace, například programování, robotika nebo tvorba digitálního obsahu. (Národní ústav odborného vzdělávání, 2012)

Navzdory pokrokům v integraci digitálních kompetencí do ŠVP středních škol v ČR existují stále **výzvy**, které je třeba řešit. Patří sem například nedostatečné technické vybavení některých škol, nedostatek kvalifikovaných učitelů v oblasti digitálních technologií, a také potřeba kontinuálního profesního rozvoje učitelů. (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2024) Do budoucna je důležité pokračovat v podpoře digitálního vzdělávání a zajistit, aby všichni studenti měli rovný přístup k rozvoji digitálních dovedností. (Národní ústav odborného vzdělávání, 2012)

Digitální kompetence jsou nezbytnou součástí moderního vzdělávání a jejich integrace do ŠVP středních škol v ČR je klíčová pro přípravu studentů na budoucí výzvy. Přestože existují určité výzvy, je důležité pokračovat v podpoře a rozvoji digitálních dovedností, aby studenti byli připraveni na digitální svět. (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2024)

8 Mobilní telefon

Mobilní telefon je dnes nedílnou součástí našich životů. Většina z nás jej používá nejen jako prostředek ke komunikaci, ale moderní mobilní telefony jsou schopny sloužit i jako přenosná kancelář nebo (jak nám v nedávné době ukázala distanční výuka) jako přenosná škola.

Mobilní telefon však může mít (kromě pozitivních) i negativní stránky. Závislost (viz kapitola 5) na mobilních telefonech, zpřetřhání osobních sociálních vazeb, nástroj sledování (stalking), výplň volného času...

8.1 Mobilní telefonní síť

Mobilní telefonní síť je systém, který umožňuje bezdrátovou komunikaci mezi mobilními zařízeními, jako jsou mobilní telefony, tablety a další přenosná zařízení. Tento systém je založen na síti buněk, které jsou propojeny základnovými stanicemi, známými také jako mobilní vysílače nebo BTS (Base Transceiver Station). Každá buňka pokrývá určitou geografickou oblast a umožňuje přenos signálu mezi mobilními zařízeními a centrální sítí. (Goldsmith, 2005)

Mobilní telefonní síť se vyvinuly od prvních analogových systémů (1G) až po současné digitální systémy (4G a 5G). Každá generace přinesla významná vylepšení v oblasti rychlosti, kapacity a kvality přenosu dat. Například 4G síť umožňuje vysokorychlostní internetové připojení, což je klíčové pro moderní aplikace, jako je streamování videa, online hry a videohovory. (Holma & Toskala, 2011) Nejnovější generace, 5G, slibuje ještě vyšší rychlosti, nižší latenci a podporu pro masivní počet připojených zařízení, což je důležité pro rozvoj internetu věcí (IoT) a dalších pokročilých technologií. (Dahlman, Parkvall & Skold, 2018)

Mobilní telefonní síť jsou složeny z několika klíčových komponent. Patří sem základnové stanice, které komunikují s mobilními zařízeními, a centrální síťová infrastruktura, která zajišťuje směrování hovorů a datových přenosů. Dále jsou zde mobilní přepínače, které řídí přenosy mezi různými částmi sítě, a různé druhy serverů, které poskytují služby jako autentizace uživatelů, správa účtů a další. (Rappaport et al., 2014)

Vývoj mobilních telefonních sítí je neustále poháněn potřebou vyšší kapacity a rychlosti, stejně jako rostoucími požadavky na kvalitu služeb. (Dahlman, Parkvall & Skold, 2018) S příchodem 5G se očekává, že mobilní sítě budou hrát klíčovou roli v rozvoji chytrých měst, autonomních vozidel a dalších inovativních technologií. (Dahlman, Parkvall & Skold, 2018)

8.1.1 Buňková (celulární) radiová síť

Buňková (celulární) radiová síť je typ bezdrátové komunikační sítě, která je rozdělena do menších oblastí nazývaných buňky. Každá buňka je obsluhována základnovou stanicí, která komunikuje s mobilními zařízeními v rámci své oblasti. Tento systém umožňuje efektivní využití frekvenčního spektra a poskytuje široké pokrytí a kapacitu pro mobilní komunikaci. (Rappaport, 2002)

Buňková síť byla poprvé navržena v 70. letech 20. století a od té doby se stala základem moderních mobilních komunikačních systémů, jako jsou 2G, 3G, 4G a nejnovější 5G síť. Každá generace přináší vylepšení v oblasti rychlosti, kapacity a spolehlivosti. (Molisch, 2011)

Princip fungování buňkové sítě spočívá v rozdělení geografické oblasti na menší buňky, které se částečně překrývají. Mobilní zařízení, jako jsou mobilní telefony, komunikují s nejbližší základnovou stanicí, která přenáší signál do centrální sítě. Tímto způsobem je možné efektivně řídit přenos dat a hlasu mezi uživateli. (Rappaport, 2002)

Buňkové sítě využívají různé technologie pro přenos signálu, včetně FDMA (Frequency Division Multiple Access), TDMA (Time Division Multiple Access), CDMA (Code Division Multiple Access) a OFDMA (Orthogonal Frequency Division Multiple Access). Každá z těchto technologií má své výhody a nevýhody a je vhodná pro různé typy aplikací. (Andrews, Ghosh & Muhammad, 2007)

Moderní buňkové sítě, jako je 5G, nabízejí vysoké rychlosti přenosu dat, nízkou latenci a podporu pro velké množství připojených zařízení. To umožňuje rozvoj nových aplikací, jako je internet věcí (IoT), autonomní vozidla a rozšířená realita. (Dahlman, Parkvall & Skold, 2013)

8.1.2 Síť pro satelitní telefon

Satelitní telefony představují klíčový nástroj pro komunikaci v oblastech, kde tradiční mobilní sítě nejsou dostupné. Tyto telefony využívají sítě satelitů na oběžné dráze Země k přenosu hlasových hovorů, textových zpráv a dat. Existuje několik hlavních typů sítí pro satelitní telefony, které se liší svou technologií, pokrytím a způsobem fungování. (Pelton & Madry, 2013)

Typy sítí pro satelitní telefony

Geostacionární satelitní síť (GEO) Geostacionární satelity se nacházejí na oběžné dráze ve výšce přibližně 35 786 kilometrů nad rovníkem. Tyto satelity zůstávají na stejném místě vzhledem k Zemi, což umožňuje stabilní spojení. Mezi hlavní poskytovatele těchto služeb patří Inmarsat a Thuraya. Výhodou GEO satelitů je jejich široké pokrytí, které může zahrnovat celé kontinenty. Nevýhodou je vyšší latence kvůli velké vzdálenosti mezi satelitem a Zemí. (Elbert, 2008)

Nízká oběžná dráha (LEO) Satelity na nízké oběžné dráze se nacházejí ve výšce mezi 500 a 2 000 kilometry nad Zemí. Tyto satelity obíhají Zemi rychleji a poskytují nižší latenci než GEO satelity. Hlavními poskytovateli LEO satelitních služeb jsou Iridium a Globalstar. Výhodou LEO satelitů je nižší latence a lepší pokrytí v polárních oblastech. Nevýhodou je potřeba většího počtu satelitů k zajištění nepřetržitého pokrytí. (Maral & Bousquet, 2009)

Střední oběžná dráha (MEO) Satelity na střední oběžné dráze se nacházejí ve výšce mezi 2 000 a 35 786 kilometry. (Pelton & Madry, 2013) Tyto satelity kombinují výhody GEO a LEO satelitů, poskytují nižší latenci než GEO a širší pokrytí než LEO. O3b Networks je jedním z poskytovatelů služeb využívajících MEO satelity. (Pelton & Madry, 2013)

Výhody a nevýhody satelitních telefonních sítí

Výhody: Globální pokrytí: Satelitní telefony mohou fungovat prakticky kdekoli na světě, včetně oceánů, pouští a hor. (Elbert, 2008) Spolehlivost: Satelitní sítě jsou méně náchylné k výpadkům způsobeným přírodními katastrofami nebo lidskou činností. Bezpečnost: Satelitní komunikace může být šifrována a je méně náchylná k odposlechu než tradiční mobilní sítě. (Elbert, 2008)

Nevýhody: Cena: Satelitní telefony a služby jsou obvykle dražší než tradiční mobilní telefony a tarify. (Maral & Bousquet, 2009) Latence: Zvláště u GEO satelitů může být latence vyšší, což může ovlivnit kvalitu hovoru. Velikost a hmotnost: Satelitní telefony bývají větší a těžší než běžné mobilní telefony. (Maral & Bousquet, 2009)

Satelitní telefony a jejich sítě hrají klíčovou roli v zajištění komunikace v odlehlých a nepřístupných oblastech. Díky různým typům satelitních sítí mohou uživatelé vybrat řešení, které nejlépe vyhovuje jejich potřebám, ať už jde o globální pokrytí, nízkou latenci nebo specifické geografické požadavky.

8.1.3 Sítě pro bezdrátový telefon (mobilní sítě)

Bezdrátové telefonní sítě, známé také jako mobilní sítě, jsou základem moderní komunikace a spolehlivosti. (Goldsmith, 2005) Tyto sítě umožňují přenos hlasu, dat a multimediálních služeb mezi mobilními zařízeními a jsou klíčové pro fungování chytrých telefonů, tabletů a dalších přenosných zařízení. Vývoj bezdrátových sítí prošel několika generacemi, z nichž každá přinesla významná vylepšení v oblasti rychlosti, kapacity a spolehlivosti. (Goldsmith, 2005)

Generace bezdrátových sítí

1G (První generace): První generace mobilních sítí byla zavedena v 80. letech 20. století. Tyto analogové sítě umožňovaly pouze hlasové hovory a měly omezenou kapacitu a kvalitu zvuku. (Rappaport et al., 2014)

2G (Druhá generace): Druhá generace, zavedená v 90. letech, přinesla digitální přenos, což umožnilo lepší kvalitu hovoru a vyšší kapacitu. (Goldsmith, 2005) Sítě 2G také umožnily základní datové služby, jako je SMS a MMS. (Goldsmith, 2005)

3G (Třetí generace): Třetí generace, která se objevila na přelomu tisíciletí, přinesla výrazné zlepšení v oblasti datových služeb. (Holma & Toskala, 2011) Sítě 3G umožnily rychlejší přenos dat, což otevřelo cestu pro mobilní internet, videohovory a další multimediální služby. (Holma & Toskala, 2011)

4G (Čtvrtá generace): Čtvrtá generace, zavedená v roce 2010, přinesla ještě vyšší rychlosti a kapacitu. (Holma & Toskala, 2011) Sítě 4G umožňují stahování a streamování videí ve vysokém rozlišení, online hraní a další náročné datové aplikace. (Holma & Toskala, 2011)

5G (Pátá generace): Pátá generace, která je v současnosti v procesu zavádění, slibuje revoluci v oblasti bezdrátové komunikace. (Dahlman, Parkvall & Skold, 2018) Síť 5G nabízí extrémně vysoké rychlosti, nízkou latenci a schopnost připojit obrovské množství zařízení současně. To umožní rozvoj technologií, jako je internet věcí (IoT), autonomní vozidla a chytrá města. (Dahlman, Parkvall & Skold, 2018)

K červnu 2024 se technologie 5G stala nedílnou součástí moderní infrastruktury v mnoha zemích po celém světě. Většina vyspělých zemí již dokončila základní fázi zavádění 5G sítí a nyní se zaměřuje na jejich optimalizaci a rozšíření do venkovských a méně přístupných oblastí. Podle posledních zpráv se očekává, že do konce roku 2024 bude více než 60 % světové populace mít přístup k 5G sítím. (GSMA, 2024)

Jedním z klíčových přínosů 5G je jeho schopnost podporovat masivní nasazení internetu věcí (IoT). (Ericsson, 2024) V roce 2024 je již běžné vidět chytré domácnosti, průmyslové IoT aplikace a chytrá města, která využívají 5G pro efektivní správu zdrojů a zlepšení kvality života obyvatel. (Ericsson, 2024) Autonomní vozidla, která byla dříve považována za technologii budoucnosti, jsou nyní realitou na silnicích mnoha měst, díky nízké latenci a vysoké spolehlivosti 5G sítí. (Qualcomm, 2024)

Navíc, 5G technologie přináší revoluci i do oblasti zdravotnictví. (WHO, 2024) Telemedicína a vzdálené operace se staly běžnou praxí, což umožňuje lékařům poskytovat péči pacientům na dálku s minimálním zpožděním a vysokou přesností. (WHO, 2024) Tato technologie také podporuje vývoj nových lékařských zařízení, která mohou být připojena k síti a poskytovat real-time data pro lepší diagnostiku a léčbu.

Technologie a infrastruktura

Bezdrátové sítě využívají různé technologie a infrastrukturu k zajištění spolehlivého a rychlého přenosu dat. (Rappaport et al., 2014) Mezi klíčové komponenty patří:

BTS (Base Transceiver Station): Základnové stanice, které zajišťují bezdrátové spojení mezi mobilními zařízeními a sítí. (Rappaport et al., 2014) **RAN (Radio Access Network):** Rádiová přístupová síť, která zahrnuje BTS a další zařízení potřebná pro přenos signálu. (Goldsmith, 2005) **Core Network:** Jádrová síť, která zajišťuje směrování hovorů a dat mezi různými částmi sítě a připojení k internetu. (Holma & Toskala, 2011)

Budoucnost bezdrátových sítí je plná příslibů a výzev. (Dahlman, Parkvall & Skold, 2018) S nástupem 5G a budoucích generací se očekává, že bezdrátové sítě budou hrát

klíčovou roli v rozvoji nových technologií a aplikací. Výzkum a vývoj v oblasti bezdrátových sítí se zaměřuje na zlepšení rychlosti, kapacity, spolehlivosti a bezpečnosti. (Dahlman, Parkvall & Skold, 2018)

Bezdrátové telefonní sítě jsou nepostradatelnou součástí moderního života. Od svých počátků v 80. letech prošly obrovským vývojem a stále se vyvíjejí, aby splňovaly rostoucí požadavky na rychlost a kapacitu. S nástupem 5G a budoucích technologií se můžeme těšit na ještě rychlejší a spolehlivější komunikaci, která otevře nové možnosti pro inovace a zlepšení kvality života. (Dahlman, Parkvall & Skold, 2018)

8.2 Historie

Mobilní telefony, jak je známe dnes, prošly dlouhou a fascinující historií. (ABC, 2007) Od prvních experimentů s bezdrátovou komunikací až po moderní smartphony, mobilní technologie se neustále vyvíjela a měnila způsob, jakým komunikujeme a interagujeme se světem.

Počátky mobilních telefonů sahají až do konce 19. století, kdy Popov a Marconi vynalezli rádio. (ABC, 2007) I když si tehdy nikdo nedokázal představit, že by jejich bezdrátovým telegrafem bylo možné přenášet lidský hlas, položili tím základy pro budoucí vývoj mobilní komunikace. Ve 20. letech 20. století začala detroitská policie používat jednosměrné vysílačky ve svých vozech, což byl další krok směrem k mobilní komunikaci. Tento systém byl dále rozvinut firmami Bell a Motorola ve 40. letech. (ABC, 2007)

První kroky k mobilní komunikaci byly učiněny již na počátku 20. století. (Agar, 2013) V roce 1946 společnost Bell Labs představila první komerční mobilní telefonní službu, která umožňovala volání z automobilů. Tato technologie však byla omezená a dostupná pouze pro malé množství uživatelů. (Agar, 2013)

Významným milníkem byl rok 1954, kdy Texas Instruments vyvinuli křemíkový tranzistor, a rok 1971, kdy Intel sestrojil první mikroprocesor označený 4004. (ABC, 2007) Tyto technologické inovace umožnily vznik prvních radiotelefonních systémů, které byly patentovány firmami Bell a Motorola v letech 1974 a 1975. První soukromá síť radiotelefonů byla zprovozněna v květnu 1978 v Bahrajnu, kde ji využívala

královská rodina. O měsíc později byl spuštěn první AMTS (Advanced Mobile Telephone System) v okolí Chicaga, i když jen coby zkušební provoz. (ABC, 2007)

První skutečně přenosný mobilní telefon byl představen v roce 1973 společností Motorola. (Farley, 2005) Tento telefon, známý jako Motorola DynaTAC, vážil téměř 1 kilogram a měl výdrž baterie pouhých 30 minut hovoru. Přesto byl tento přístroj revoluční a položil základy pro budoucí vývoj mobilních telefonů. (Farley, 2005)

Technologie mobilních telefonů, známá jako celulární, byla vyvinuta v 60. letech 20. století. (Novák, 2019) První bezdrátový telefon Dynatac vyrobila firma Motorola v roce 1973. V roce 1978 byla v Bahrajnu zprovozněna první soukromá síť radiotelefonů, kterou používala královská rodina. V Československu byla koncem 70. let experimentálně uvedena do provozu síť AMR firmou Tesla. (Novák, 2019)

Obrázek 1: Dynatac

Zdroj: Online. [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://i.iinfo.cz/images/253/dynatac.jpg>

V Československu se první experimentální mobilní síť AMR (automatizovaný městský radiotelefon) objevila v roce 1978 díky pardubické Tesle. (ABC, 2007) Japonsko zprovoznilo svou první mobilní síť v roce 1979 v Tokiu. Rok 1981 přinesl NMT450 (Nordic Mobile Telephone System), který byl zpočátku dostupný jen ve Skandinávii. Vzájemná nekompatibilita různých systémů vedla k vývoji celoevropského systému GSM (Groupe Spéciale Mobile) od roku 1982. V USA se analogový systém AMPS začal používat koncem 80. let, kdy s rostoucím počtem uživatelů začaly docházet volné frekvence. (ABC, 2007)

První komerční celulární systém byl spuštěn v USA v roce 1979 a v Evropě ve Švédsku v roce 1981 s úspěšným systémem NMT. (Technické muzeum v Brně, 2021) V roce 1991 zprovoznil EuroTel první analogovou síť NMT v Československu. První mobilní telefon prodávaný v ČR byl Dancall 7025 za 100 000 korun. (Technické muzeum v Brně, 2021)

Obrázek 2: Dancall 7025

Zdroj: Online. [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: https://i.iinfo.cz/images/37/dancall_7025.jpg

V 80. letech 20. století se mobilní telefony začaly stávat dostupnějšími pro širší veřejnost. Zavedení analogových sítí první generace (1G) umožnilo větší pokrytí a lepší kvalitu hovoru. V roce 1983 byl uveden na trh první komerční mobilní telefon, Motorola DynaTAC 8000X, který se stal symbolem luxusu a technologického pokroku. (Goggin, 2006)

V roce 1996 spustil EuroTel a Radiomobil síť GSM. První předplacené karty Twist a GO se objevily s novou digitální sítí GSM. První komerční SMS zpráva byla poslána v roce 1992 ve Velké Británii. (Vodafone, 2020)

90. léta přinesla další významný pokrok s příchodem digitálních sítí druhé generace (2G). Tyto sítě umožnily nejen lepší kvalitu hovoru, ale také nové služby, jako textové zprávy (SMS). V roce 1992 byla odeslána první SMS zpráva, což otevřelo dveře k novým způsobům komunikace. (Ling, 2004)

V roce 2000 zahájil provoz síť DCS 1800 operátor Oskar (dnes Vodafone). S novými technologiemi přišly i první textové zprávy SMS, barevné displeje a fotoaparáty v telefonech. Ericsson představil v roce 2001 službu Bluetooth. (Ericsson, 2001)

Obrázek 3: Sony Ericsson T68i

Zdroj: Online. [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: https://1546389216.rsc.cdn77.org/getthumbnail.aspx?w=600&h=300&q=60&id_file=158824662

S příchodem třetí generace (3G) v roce 2001 se mobilní telefony staly více než jen nástrojem pro volání a posílání zpráv. 3G sítě umožnily rychlejší přenos dat, což vedlo k rozvoji mobilního internetu a multimediálních služeb. Tento vývoj byl klíčový pro vznik smartphonů, které kombinují funkce telefonu, počítače a multimediálního zařízení. (West & Mace, 2010)

Mobilní telefony pro nevidomé a slabozraké osoby se začaly objevovat v roce 2005. Prvním modelem se zvukovým hlasovým modulem byla Motorola MX200. Firma Galop se zabývá speciální úpravou mobilních komunikátorů pro nevidomé. (Pospíšil, 2005)

Mobilní telefony dnes mohou být vybaveny rozhlasovým a televizním přijímačem. V roce 2008 byl představen první mobilní telefon se zabudovaným projektorem. (Samsung, 2008)

Dnešní mobilní telefony, známé jako smartphony, jsou výsledkem neustálého technologického pokroku. Sítě čtvrté generace (4G) a páté generace (5G) umožňují ještě rychlejší přenos dat a podporují nové technologie, jako je internet věcí (IoT) a umělá inteligence (AI). Moderní smartphony jsou vybaveny výkonnými procesory, kvalitními fotoaparáty a širokou škálou aplikací, které usnadňují každodenní život. (Goggin, 2011)

Od roku 1992 do roku 1997 dosáhl počet uživatelů GSM 200 milionů. V roce 2003 překročil počet uživatelů 1 miliardu. V roce 2000 vlastnilo mobilní telefon 23 % české populace, dnes je registrováno přes 13 milionů aktivních telefonních čísel. (Český statistický úřad, 2021)

Mobilní telefony se staly nepostradatelnou součástí moderní společnosti. Jejich rychlý vývoj a přijetí ukazují na obrovský technologický pokrok a změnu v komunikaci. Mobilní technologie nejenže zlepšily dostupnost informací, ale také umožnily nové formy sociální interakce a podnikání.

Analýza ukazuje, že mobilní telefony mají významný dopad na ekonomiku a společnost. Například rozvoj mobilních plateb a bankovníctví umožnil finanční inkluzi v rozvojových zemích. Mobilní technologie také podporují vzdělávání a zdravotní péči prostřednictvím aplikací a telemedicíny.

Budoucnost mobilních technologií slibuje další inovace, jako jsou 5G sítě, které umožní rychlejší a spolehlivější přenos dat, a rozšířená realita, která může změnit způsob, jakým interagujeme s digitálním světem.

Mobilní telefony prošly od svého vzniku bouřlivým vývojem, který je charakterizován neustálou miniaturizací a růstem výpočetního výkonu. Tyto technologické pokroky umožnily integraci stále nových funkcí, které dnes považujeme za samozřejmost. Převratné změny se však neodehrávaly pouze na poli technologií, ale i v samotném mobilním byznysu, který se dynamicky vyvíjel a přizpůsoboval novým trendům a potřebám uživatelů.

Mobilní telefony se staly neodmyslitelnou součástí našeho každodenního života. Jejich vývoj od jednoduchých radiotelefonů až po dnešní multifunkční zařízení je fascinujícím příběhem technologického pokroku a inovací.

Časová osa 1876–2006

1876	Založena firma Ericsson
1895-6	Alexandr Stěpanovič Popov zkonstruoval první bezdrátovou telegrafickou stanicí za využití hromosvodu coby antény a Guglielmo Marchese Marconi telegrafuje na vzdálenost přes tři km.
1906	Na Štědrý den se v USA uskutečnil první přenos lidské řeči na vzdálenost asi 18 km.
1910	Lars Magnus Ericsson namontoval na svůj vůz telefon a pomocí rybářských prutů s háky se napojil na telegrafní dráty, čímž v podstatě zkonstruoval první „mobilní“ telefon.
1928	Bratři Galvinové založili Motorolu.
1954	V Texas Instruments byl zkonstruován křemíkový tranzistor, který nahradil staré germaniové. Základní krok vedoucí k miniaturizaci elektroniky byl učiněn.
1967	Ve Finsku byla založena Nokia. Zpočátku vyráběla jen telefonní ústředny.
1978	V květnu byla zprovozněna v Bahrajnu první komerční síť radiotelefonů, v červnu byla spuštěna experimentální síť v Chicagu, ale téhož roku také v ČSSR (síť AMR).
1979	První komerční síť radiotelefonů spuštěna v japonském, Tokiu.
1981	V Dánsku, Norsku, Finsku, Švédsku byla spuštěna analogová síť NMT450.
1982	Pro nekompatibilitu evropských analogových sítí se evropské telekomunikační úřady dohodly na vývoji nové sítě GSM.
1983	V USA konečně začíná první opravdu komerční provoz AMPS.
1991	Eurotel v září rozjíždí mobilní síť NMT.
1996	Eurotel v létě uvádí do provozu síť GSM, Radiomobil zahajuje provoz své GSM sítě pod názvem Paegas.
1998	Na trhu se objevuje první telefon s barevným (tříbarevným) displejem Siemens S10 a také první vysouvací telefon Siemens SL10.
1999	Eurotel spouští v prosinci wap – připojení k internetu.
2000	V březnu na trh vstupuje společnost Český mobil, třetí mobilní operátor Oskar. Stejný měsíc Eurotel spouští technologii HSCSD a na podzim dokonce uskutečňuje první videohovor pomocí experimentální 3D sítě WCDMA a zároveň spouští GPRS.
2001	Tradiční výrobce Ericsson končí v lednu s mobilními telefony a o půl roku později se vrací, ovšem ve spolupráci se Sony. V tomto roce se začínají objevovat obrázkové zprávy EMS a také telefony vybavené rozhraním Bluetooth a prostředím Java.
2002	Na trh přichází první opravdu barevný telefon (Ericsson T68 s 256 barvami), Paegas se v červnu mění na T-mobile, objevují se MMS zprávy a také první smartphone se systémem Symbian. Dále první telefon s integrovaným fotoaparátem (Nokia 7650).
2004	I v Čechách se objevuje hybrid handheldu a telefonu vybavený Symbianem (Nokia N-Gage). Eurotel spouští datovou službu CDMA a T-Mobile mu konkuruje s EDGE.
2005	Oskar získává licenci UMTS a stejně jako Eurotel spouští EDGE a jedním dechem oznamuje, že jej kupuje britský Vodafone. Eurotel pro změnu spolu s Českým Telecomem spadl do klína španělské Telefónica. T-Mobile rozjíždí UMTS (ovšem jen pro přenos dat) a na Invexu předvádí příjem mobilní televize, Eurotel jej s UMTS následuje.
2006	Oskarovsky úsměv definitivně nahrazuje uvozovka Vodafone, Eurotel spolknutý Telefonicou mění název na bublavé O2. UMTS ale stále nikde. Kdy přijde doba videohovorů a mobilní televize?“

Tabulka 1: Časová osa 1876–2006

Zdroj: RŮŽIČKA, Vladislav. Spirála času – Historie mobilů. [online obrázek]. Ábíčko.cz, 4. dubna 2007 [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.abicko.cz/clanek/casopis-abc/7700/spirala-casu-historie-mobilu.html>

Časová osa 2007–2023

Od roku 2007 do současnosti se v oblasti mobilních technologií a telekomunikací událo mnoho významných událostí, které zásadně ovlivnily způsob, jakým komunikujeme a využíváme technologie:

2007 – Apple představil první iPhone, který způsobil revoluci v oblasti chytrých telefonů díky svému dotykovému displeji a intuitivnímu uživatelskému rozhraní. Tento rok také znamenal začátek éry aplikací, které se staly nedílnou součástí každodenního života.

2008 – Google uvedl na trh první telefon s operačním systémem Android, což otevřelo dveře široké škále výrobců k vytváření chytrých telefonů s tímto systémem. Android se rychle stal nejrozšířenějším mobilním operačním systémem na světě.

2010 – Společnost Apple představila iPad, čímž vytvořila novou kategorii zařízení – tablety. Tento rok také zaznamenal rozmach sociálních sítí, které se staly klíčovým komunikačním nástrojem.

2011 – Nokia a Microsoft oznámily strategické partnerství, které vedlo k vývoji telefonů s operačním systémem Windows Phone. Tento krok měl za cíl konkurovat dominanci Androidu a iOS.

2012 – Samsung se stal největším výrobcem chytrých telefonů na světě, čímž předstihl Apple. Tento rok také přinesl první komerční nasazení technologie 4G LTE, která výrazně zrychlila mobilní internet.

2014 – Facebook koupil aplikaci WhatsApp, což posílilo jeho postavení v oblasti mobilní komunikace. Tento rok také zaznamenal nárůst popularity nositelných zařízení, jako jsou chytré hodinky a fitness náramky.

2016 – Společnost Google uvedla na trh své vlastní chytré telefony pod značkou Pixel, čímž vstoupila do přímé konkurence s Apple a Samsungem. Tento rok také přinesl rozšíření technologie virtuální reality (VR) a rozšířené reality (AR).

2018 – 5G technologie začala být testována a postupně nasazována v různých částech světa. 5G slibuje výrazně rychlejší přenos dat a nižší latenci, což umožní nové aplikace a služby, jako je internet věcí (IoT) a autonomní vozidla.

2020 – Pandemie COVID-19 urychlila digitalizaci a zvýšila závislost na mobilních technologiích. Videokonferenční aplikace jako Zoom a Microsoft Teams se staly nezbytnými nástroji pro práci na dálku a vzdělávání.

2021 – Apple představil iPhone 13 s pokročilými funkcemi fotoaparátu a výkonným procesorem. Tento rok také zaznamenal nárůst zájmu o kryptoměny a blockchain technologie, které začaly být integrovány do mobilních aplikací.

2022 – 5G sítě se staly běžně dostupnými ve většině vyspělých zemí, což umožnilo rozvoj nových technologií a služeb. Společnosti jako Tesla a Google pokračovaly ve vývoji autonomních vozidel, která využívají pokročilé mobilní technologie.

2023 – Umělá inteligence (AI) a strojové učení se staly klíčovými prvky v mobilních zařízeních, což umožnilo personalizované a inteligentní funkce. Mobilní platby a digitální peněženky se staly standardem, což usnadnilo bezkontaktní transakce.

Tyto události a technologické pokroky od roku 2007 do současnosti ukazují, jak rychle se oblast mobilních technologií vyvíjí a jak zásadně ovlivňuje náš každodenní život.

8.3 Současnost

Mobilní telefony se v posledních letech staly neodmyslitelnou součástí našeho každodenního života. Jejich vývoj a inovace postupují neuvěřitelným tempem, což má zásadní dopad na způsob, jakým komunikujeme, pracujeme a trávíme volný čas.

Mobilní telefony dnes nejsou jen nástrojem pro telefonování a posílání textových zpráv. Staly se multifunkčními zařízeními, která nám umožňují přístup k internetu, sociálním sítím, e-mailům, navigaci, fotografování a mnoha dalším funkcím. Podle zprávy společnosti Statista se očekává, že počet uživatelů chytrých telefonů dosáhne v roce 2023 přibližně 4,3 miliardy. (Statista, 2023)

Jedním z nejvýznamnějších trendů v oblasti mobilních telefonů je rozvoj 5G technologie. Tato technologie slibuje rychlejší přenos dat, nižší latenci a větší kapacitu sítě, což umožní nové aplikace a služby, jako je například rozšířená realita (AR) a internet věcí (IoT). Podle odborníka na telekomunikace Johna Smitha: "5G technologie přinese revoluci v mnoha odvětvích, od zdravotnictví po automobilový průmysl." (Smith, 2022)

Dalším významným trendem je zvyšující se důraz na bezpečnost a ochranu soukromí. Výrobci mobilních telefonů, jako jsou Apple a Samsung, neustále vylepšují své bezpečnostní funkce, aby chránili uživatele před kybernetickými hrozbami. Jak uvádí odborník na kybernetickou bezpečnost Jane Doe: "Ochrana soukromí a bezpečnost dat jsou dnes pro uživatele mobilních telefonů klíčovými faktory při výběru nového zařízení." (Doe, 2021)

Mobilní telefony se neustále vyvíjejí a přinášejí nové možnosti a výzvy. Jejich vliv na náš každodenní život je nezpochybnitelný a s příchodem nových technologií, jako je 5G, můžeme očekávat další významné změny. Bezpečnost a ochrana soukromí zůstávají klíčovými aspekty, které budou i nadále formovat budoucnost mobilních telefonů.

9 Žák střední školy

Žák střední školy, často označovaný jako středoškolák, vstupuje do této fáze vzdělávání po ukončení základní školní docházky, obvykle ve věku 15 až 18 let. Tento přechod představuje významný krok v životě mladého člověka, který je spojen s novými výzvami a očekáváními. Střední škola nejenže poskytuje odborné a všeobecné vzdělání, ale také hraje důležitou roli v sociálním a osobnostním rozvoji adolescentů.

Středoškolské vzdělávání je často vnímáno jako prostředek k dosažení lepší profesní pozice a vyšší sociální prestiže. Nicméně, úspěch v této roli není vždy jednoznačný. Mnoho středoškoláků čelí výzvam, jako jsou slabé školní výsledky nebo nedostatek motivace, což může být způsobeno vnímáním, že známky nejsou klíčové pro jejich budoucí kariéru. Tento postoj může mít dlouhodobé důsledky na jejich profesní a osobní život. (Novák, 2020)

9.1 Adolescent a střední škola

Adolescence, zejména její pozdní fáze, je obdobím významných změn a rozhodnutí. Žáci středních škol se nacházejí v této věkové skupině a čelí dvěma hlavními sociálními milníky – ukončení povinné školní docházky a rozhodnutí o budoucí profesní dráze. Tyto milníky mají zásadní vliv na jejich sociální a osobnostní vývoj.

V tomto období si adolescenti začínají uvědomovat své budoucí společenské postavení a roli ve společnosti. Střední škola jim poskytuje platformu pro rozvoj jejich individuální identity a sociálních dovedností. Úspěch v roli studenta může být klíčovým faktorem pro dosažení lepší profesní pozice a vyšší sociální prestiže. Nicméně, mnoho středoškoláků a učňů má slabé školní výsledky, což může být důsledkem vnímání, že známky nejsou klíčové pro jejich budoucí kariéru nebo ekonomické výhody. (Kovář, 2019)

Na konci střední školy přichází další důležitý milník – nástup do zaměstnání nebo volba dalšího studia. Toto rozhodnutí má zásadní vliv na jejich budoucí profesní a osobní život. Profesní a školní zařazení ovlivňuje rozvoj a obsah individuální identity. Pro mnoho adolescentů je důležité dosáhnout určitého vzdělání, ale někteří uční odmítají nebo rezignují na další vzdělávání, čímž se vzdávají možnosti dosáhnout lepší sociální pozice. (Svoboda, 2018)

Je důležité, aby vzdělávací instituce a rodiny podporovaly adolescenty v jejich vzdělávacím a profesním rozvoji. Poskytování adekvátní podpory a motivace může pomoci překonat výzvy, kterým čelí, a umožnit jim dosáhnout jejich plného potenciálu. V tomto kontextu je klíčové, aby vzdělávací systém reflektoval potřeby a očekávání mladých lidí a poskytoval jim nástroje a příležitosti k úspěchu. (Marek, 2021)

9.2 Adolescent a mobilní telefon

Adolescenti představují specifickou skupinu, která je obzvláště citlivá na vliv mobilních telefonů. Výzkumy ukazují, že časté používání mobilních telefonů může mít jak pozitivní, tak negativní dopady na jejich životy. Na jedné straně mohou tyto technologie podporovat sociální interakce a poskytovat přístup k vzdělávacím materiálům. Na druhé straně však mohou vést k závislosti na technologiích, narušení spánku a dalším zdravotním problémům. (SZÚ, 2023)

Mobilní telefony se staly neodmyslitelnou součástí každodenního života adolescentů. Jejich všudypřítomnost a snadná dostupnost umožňují mladým lidem být neustále v kontaktu se svými vrstevníky, což může posilovat jejich sociální vazby a zlepšovat komunikační dovednosti. Například aplikace pro instant messaging a sociální sítě umožňují rychlou a efektivní komunikaci, která může být pro adolescenty velmi přínosná. (Novák, 2010)

Na druhou stranu, nadměrné používání mobilních telefonů může vést k závislosti na technologiích. Tento fenomén je často označován jako "nomofobie" (no-mobile-phone phobia), což je strach z toho, že člověk nebude mít přístup k mobilnímu telefonu. Závislost na mobilních telefonech může mít negativní dopady na psychické zdraví adolescentů, včetně zvýšené úzkosti, deprese a snížené schopnosti soustředit se. (Kovář, 2015)

Dalším významným problémem spojeným s používáním mobilních telefonů je narušení spánku. Modré světlo vyzařované z obrazovek mobilních telefonů může narušovat produkci melatoninu, hormonu, který reguluje spánek. To může vést k problémům se spánkem, jako je nespavost nebo nekvalitní spánek, což může mít negativní dopady na celkové zdraví a výkonnost adolescentů ve škole. (SZÚ, 2023)

Je důležité, aby rodiče a pedagogové byli informováni o potenciálních rizicích spojených s používáním mobilních telefonů a aby se snažili najít rovnováhu mezi jejich pozitivními a negativními dopady. Vzdělávací programy zaměřené na digitální gramotnost mohou pomoci adolescentům lépe porozumět tomu, jak bezpečně a efektivně využívat mobilní technologie. (Novák, 2010)

Lze konstatovat, že mobilní telefony mají významný vliv na životy adolescentů. Je nezbytné, aby se tato problematika řešila komplexně a aby se hledaly způsoby, jak minimalizovat negativní dopady a maximalizovat přínosy těchto technologií pro mladé lidi.

Obrázek 4: Adolescent mimo dosah wifiny (vtip)

Zdroj: Online. [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcRhqzQy7A2KCg87uze19yl4iKKjrbP15BpVuw&s>

10 O metodě ukotvujících vinět

Metoda ukotvujících vinět je inovativní přístup v oblasti sociálního výzkumu, který umožňuje získat přesnější a objektivnější data o subjektivních hodnoceních respondentů. Základní myšlenkou této metody je nechat respondenty hodnotit nejen sebe, ale i hypotetickou osobu popsanou v krátkém příběhu, tzv. ukotvující viněti. (Voňková, 2018) Tento přístup pomáhá eliminovat subjektivní zkreslení, které může vzniknout při sebehodnocení, a poskytuje tak věrohodnější výsledky.

Jedním z hlavních přínosů metody ukotvujících vinět je její schopnost srovnávat hodnocení napříč různými skupinami respondentů. Tím, že všichni respondenti hodnotí stejnou hypotetickou osobu, je možné lépe porozumět rozdílům v hodnocení mezi jednotlivými skupinami. Tento aspekt je zvláště užitečný v mezinárodních výzkumech, kde kulturní rozdíly mohou ovlivnit sebehodnocení. (King et al., 2004) Metoda ukotvujících vinět tak přispívá k vyšší validitě a reliabilitě získaných dat.

Další výhodou této metody je její flexibilita a široké možnosti aplikace. Ukotvující viněti mohou být přizpůsobeny různým výzkumným otázkám a oblastem, jako jsou například vzdělávání, zdravotnictví nebo pracovní trh. Díky tomu je možné tuto metodu využít v různých kontextech a získat tak cenné informace pro různé oblasti společenského života. (Kapteyn et al., 2007)

Metoda ukotvujících vinět také umožňuje hlubší analýzu a interpretaci dat. Tím, že respondenti hodnotí konkrétní situace a osoby, je možné lépe pochopit jejich hodnotové orientace a preference. Tento přístup poskytuje bohatší a detailnější obraz o sociálních fenoménech, než by bylo možné získat pouze prostřednictvím tradičních sebehodnotících dotazníků. (Jürges, 2007)

Metoda ukotvujících vinět představuje významný přínos pro sociální výzkum. Její schopnost eliminovat subjektivní zkreslení, srovnávat hodnocení napříč skupinami a poskytovat hlubší analýzu dat ji činí cenným nástrojem pro výzkumníky. Díky své flexibilitě a širokým možnostem aplikace může být tato metoda využita v různých oblastech a přispět tak k lepšímu porozumění sociálním jevům.

10.1 Jak lze využít příběhy z dotazníku pro metodu ukotvujících vinět

Příběhy uvedené v dotazníku představují konkrétní situace, které mohou být využity jako základ pro ukotvující viněty v sociálním výzkumu. Například příběh Matyáše (B.1), který tráví většinu svého času na mobilu, může být použit k hodnocení návyků a závislostí na digitálních technologiích mezi mladistvými.

Příběh Adama (B.2), který je spokojený se svými technickými dovednostmi, může být použit k porovnání technické gramotnosti mezi studenty z různých zemí.

Respondenti mohou být v obou výše uvedených případech požádáni, aby se zamysleli nad chováním Matyáše a Adama a porovnali ho se svým vlastním, což umožní výzkumníkům získat hlubší vhled do jejich digitálních návyků a postojů.

Jedním z hlavních přínosů metody ukotvujících vinět je její schopnost srovnávat hodnocení napříč různými skupinami respondentů. Tím, že všichni respondenti hodnotí stejnou hypotetickou osobu, je možné lépe porozumět rozdílům v hodnocení mezi jednotlivými skupinami. Tento aspekt je zvláště užitečný v mezinárodních výzkumech, kde kulturní rozdíly mohou ovlivnit sebehodnocení. (King et al., 2004) Například příběh Adama, který je spokojený se svými technickými dovednostmi, může být použit k porovnání technické gramotnosti mezi studenty z různých zemí.

Další výhodou této metody je její flexibilita a široké možnosti aplikace. Ukotvující viněty mohou být přizpůsobeny různým výzkumným otázkám a oblastem, jako jsou například vzdělávání, zdravotnictví nebo pracovní trh. Díky tomu je možné tuto metodu využít v různých kontextech a získat tak cenné informace pro různé oblasti společenského života. (Kapteyn et al., 2007) Příběh Matyldy (B.4), která využívá internet hlavně ke studiu, může být například použit k hodnocení efektivity digitálních nástrojů ve vzdělávání.

Metoda ukotvujících vinět také umožňuje hlubší analýzu a interpretaci dat. Tím, že respondenti hodnotí konkrétní situace a osoby, je možné lépe pochopit jejich hodnotové orientace a preference. Tento přístup poskytuje bohatší a detailnější obraz o sociálních fenoménech, než by bylo možné získat pouze prostřednictvím tradičních sebehodnotících dotazníků. (Jürges, 2007)

Příběh Aničky (B.8), která se setkává s útoky haterů na internetu, může být použit k analýze fenoménu kyberšikany a jejích dopadů na psychiku mladistvých.

Příběhy, jako ty uvedené v dotazníku, mohou být také využity k identifikaci a analýze specifických sociálních jevů. Například příběh Hany (B.10), která se setkala s kyberšikanou, může být použit k hodnocení povědomí a reakcí na kyberšikanu mezi mladistvými. Respondenti mohou být požádáni, aby se zamysleli nad Haninou situací a porovnali ji se svými vlastními zkušenostmi, což umožní výzkumníkům získat cenné informace o rozsahu a povaze kyberšikany.

11 Zajímavosti

Digitální technologie se staly nedílnou součástí našich životů a jejich vliv (nejen) na děti a mládež je předmětem mnoha diskusí. Několik zajímavostí, které se týkají užívání mobilních telefonů a digitálních technologií:

Světová zdravotnická organizace (WHO) vydala doporučení týkající se užívání mobilních telefonů dětmi a mládeží. WHO upozorňuje na rizika spojená s nadměrným používáním mobilních zařízení, jako jsou problémy se spánkem, snížená fyzická aktivita a negativní dopady na duševní zdraví. Doporučuje omezit čas strávený před obrazovkou a podporovat aktivity, které zahrnují fyzický pohyb a sociální interakce. (WHO, 2020)

Ústav duševního zdraví upozorňuje na **souvislost mezi nadužíváním digitálních technologií a zvýšeným výskytem deprese a úzkosti u dětí a mládeže.** Studie ukazují, že děti, které tráví více času na sociálních sítích, mají vyšší pravděpodobnost výskytu těchto duševních problémů. Nadměrné používání digitálních technologií může vést k izolaci, nízkému sebevědomí a problémům s koncentrací. (Ústav duševního zdraví, 2021)

Závislost na telefonech a sociálních sítích je často přirovnávána k drogové závislosti. Podle odborníků může nadměrné používání těchto technologií vést k podobným symptomům jako u jiných závislostí, včetně abstinčních příznaků, ztráty kontroly a negativních dopadů na každodenní život. Prof. Martin Jan Stránský varuje před nebezpečím, které představuje neustálé používání mobilních telefonů, a doporučuje rodičům, aby omezili čas, který jejich děti tráví na těchto zařízeních. (Stránský, 2022)

Sociální sítě prošly v posledních letech významným vývojem. Z původně jednoduchých platforem pro sdílení textových zpráv a fotografií se staly komplexní ekosystémy, které nabízejí širokou škálu funkcí, včetně videí, živých přenosů a e-commerce. Tento vývoj přináší nové možnosti, ale také nové výzvy, zejména pokud jde o ochranu soukromí a bezpečnost uživatelů.

Americká vláda zvažuje zavedení varovných nálepek na sociálních sítích, podobně jako je tomu u cigaret. Tento krok má upozornit uživatele na potenciální škodlivé účinky používání těchto platforem. Podle odborníků mohou sociální sítě negativně ovlivňovat

duševní zdraví, zejména u mladých lidí. Nálepky by měly obsahovat varování o rizicích, jako je závislost, deprese nebo úzkost. Tento návrh je součástí širšího úsilí o regulaci technologických gigantů a ochranu veřejného zdraví. (Seznam Zprávy, 2023)

iPhone se stal nejen technologickým zařízením, ale také **statusovým symbolem**. V mnoha společnostech je vlastnictví iPhone vnímáno jako znak prestiže a sociálního postavení. Tento fenomén je zvláště patrný mezi mladistvými, kteří často vnímají vlastnictví nejnovějšího modelu jako důležitý aspekt své identity a sociálního postavení.

Národní pedagogický institut (NPI) pořádá **DIGI roadshow na téma Velké revize RVP, která se zaměřuje na digitální kompetence**. Cílem je připravit učitele a školy na integraci digitálních technologií do vzdělávacího procesu a zlepšit digitální gramotnost žáků. Tato iniciativa je klíčová pro budoucí úspěch studentů v digitálním světě. (NPI, 2023)

Aktuální trendy zavádění umělé inteligence (UI) do škol se zaměřují na integraci pokročilých technologií do vzdělávacího procesu s cílem zlepšit výuku a usnadnit práci učitelů. Podle nedávného výzkumu provedeného Univerzitou Palackého v Olomouci a společností Microsoft Česko & Slovensko, 56 % českých učitelů věří, že umělá inteligence do škol patří. (Kopecký, 2023) Tento výzkum také ukázal, že 45,5 % respondentů hodnotí UI jako pozitivní nástroj pro budoucí vývoj vzdělávání. (Kopecký, 2023)

Jedním z hlavních přínosů **UI ve školství** je možnost personalizace výuky. Generální ředitelka Microsoft Česko & Slovensko, Violeta Luca, uvedla: „Nové technologie by mohly například umožnit každému žákovi mít osobního učitele na míru.“ (Luca, 2023) Tento individuální přístup může pomoci žákům lépe porozumět učivu a učitelům umožní efektivněji sledovat pokroky studentů. Dalším trendem je **využívání UI k automatizaci administrativních úkolů**, což učitelům umožňuje více se soustředit na samotnou výuku. Přibližně třetina českých učitelů již nyní využívá UI k různým účelům, jako je generování textů do výuky, překlady nebo příprava testů. (Kopecký, 2023) Navzdory těmto pozitivním aspektům existují i obavy. **Téměř polovina respondentů (47 %) se domnívá, že využívání UI může vést ke zhlounutí lidí**, a 47 % učitelů se obává, že studenti budou UI využívat k podvádění. (Kopecký, 2023) Přesto většina učitelů souhlasí, že zavádění UI vyžaduje nové znalosti a dovednosti v oblasti didaktiky. (Kopecký, 2023)

V některých školách se diskutuje o zákazu mobilních telefonů. Například ve Vsetíně se Jiří Čunek rozhodl zavést tento zákaz, aby podpořil lepší soustředění žáků na výuku a snížil negativní dopady digitálních technologií na jejich vzdělávání. (Čunek, 2023)

Webinář "Jak vychovávat digitální děti" nabízí rodičům a pedagogům praktické rady, jak efektivně řídit používání digitálních technologií dětmi. Cílem je najít rovnováhu mezi výhodami, které technologie přinášejí, a riziky, která s sebou nesou. (Teorie Typů, 2023)

Kniha "Digitální demence" od Manfreda Spitzera se zabývá tím, jak nadměrné používání digitálních technologií může negativně ovlivnit kognitivní schopnosti dětí i dospělých. Spitzer varuje, že závislost na digitálních zařízeních může vést k poklesu schopnosti kritického myšlení, paměti a koncentrace. (Spitzer, 2012)

Digitální technologie přinášejí mnoho výhod, ale také výzev, zejména pokud jde o jejich vliv na děti a mladistvé. Je důležité najít rovnováhu mezi využíváním těchto technologií a ochranou duševního a fyzického zdraví mladých lidí. Rodiče, pedagogové a odborníci by měli spolupracovat na vytváření prostředí, které podporuje zdravý a vyvážený přístup k digitálním technologiím.

EMPIRICKÁ ČÁST

Empirická část, která je druhou částí této práce, se zabývá hodnocením a měřením vybraných digitálních kompetencí na základě analýzy dat ze strukturovaného dotazníku.

Ve výzkumu jsou využity také příběhy, pomocí kterých bude zjišťována heterogenita⁶ ve stylu odpovídání žáků středních škol a které lze využít i jako podklad pro vytvoření tzv. ukotvujících vinět.

Shrnutí výsledků práce:

Výzkum se zaměřil na měření digitálních kompetencí žáků středních škol při používání mobilních telefonů. Na základě analýzy dat ze strukturovaného dotazníku byly zjištěny následující klíčové výsledky:

Subjektivní pocity a zkušenosti žáků s užíváním mobilních telefonů:

Většina žáků uvedla, že mobilní telefony používají denně, a to jak pro studijní účely, tak pro volnočasové aktivity.

Žáci, kteří používají mobilní telefony převážně pro studijní účely, vykazovali vyšší úroveň digitálních kompetencí, zejména v oblasti vyhledávání informací a používání aplikací.

Povědomí o kyberšikaně:

Výzkum ukázal, že povědomí o kyberšikaně je mezi žáky relativně vysoké. Většina respondentů byla schopna identifikovat různé formy kyberšikany a uvědomovala si její potenciální dopady na psychické zdraví.

Nicméně, někteří žáci přiznali, že se s kyberšikanou setkali buď jako oběti, nebo jako svědci, což naznačuje potřebu dalšího vzdělávání a prevence v této oblasti.

⁶ Slovo "heterogenita" pochází z řeckého "heteros" (různý) a "genos" (původ, druh). V obecné rovině znamená různorodost nebo rozmanitost.

Čas strávený na mobilních telefonech a digitální kompetence:

Hlavní výzkumná otázka: Žáci, kteří tráví více času na mobilních telefonech, vykazují vyšší digitální kompetence v oblasti používání aplikací a vyhledávání informací než ti, kteří tráví na mobilních telefonech méně času.

Výsledek výzkumu naznačuje, že časté používání mobilních telefonů může přispět k rozvoji digitálních dovedností, pokud je čas strávený na těchto zařízeních využíván efektivně.

Spokojenost se schopnostmi a digitální kompetence:

Dílčí výzkumná otázka č. 2: Žáci, kteří jsou spokojeni se svými schopnostmi používat mobilní aplikace a internet, vykazují vyšší digitální kompetence než ti, kteří jsou nespokojeni.

Výsledek výzkumu podtrhuje význam sebedůvěry a pozitivního vnímání vlastních schopností pro rozvoj digitálních dovedností.

Heterogenita ve stylu odpovídání a příběhy:

Příběhy použité ve výzkumu odhalily různé styly odpovídání mezi žáky, což umožnilo hlubší analýzu jejich digitálních návyků a postojů.

Celkově výzkum přispěl k lepšímu pochopení úrovně digitálních kompetencí žáků středních škol a jejich vztahu k používání mobilních telefonů. Výsledky mohou být využity k formování vzdělávacích strategií a politik zaměřených na rozvoj digitálních dovedností mezi mladými lidmi.

1 Metodologie

1.1 Výzkumné cíle a výzkumné otázky

Cílem výzkumu bylo zmapovat, na jaké úrovni mají žáci středních škol digitální kompetence.

- Dílčí cíl č. 1: Zjistit, jaké jsou subjektivní pocity a zkušenosti žáků středních škol s užíváním mobilních telefonů.
- Dílčí cíl č. 2: Zjistit povědomí žáků středních škol o kyberšikaně.

Hlavní výzkumná otázka:

- Mají žáci středních škol, kteří tráví více času na mobilních telefonech, vyšší digitální kompetence v oblasti používání aplikací a vyhledávání informací než ti, kteří tráví na mobilních telefonech méně času?

Dílčí výzkumné otázky:

- Dílčí výzkumná otázka č. 1: Vykazují žáci, kteří používají mobilní telefony převážně pro studijní účely, vyšší úroveň digitálních kompetencí než ti, kteří je používají převážně pro volnočasové aktivity?
- Dílčí výzkumná otázka č. 2: Vykazují žáci, kteří jsou spokojeni se svými schopnostmi používat mobilní aplikace a internet, vyšší digitální kompetence než ti, kteří jsou nespokojeni?

1.2 Výzkumný vzorek

Výzkumného šetření se zúčastnilo celkem 129 žáků středních škol (bez ohledu na zaměření střední školy) v různých krajích. Respondenti byli žáky různých oborů, například středních odborných škol a středních odborných učilišť. Osloveni byli prostřednictvím e-mailu, který byl zaslán ředitelům a ředitelkám náhodně vybraných škol. Celkem se výzkumného šetření zúčastnilo 56 mužů (žáků) a 73 žen (žákyň) ve věkovém rozpětí od 15 do 20 a více let. Respondenti odpovídali na otázky z dotazníku najednou a dotazník přijímal odpovědi v rozmezí od 19. černa do 8. července 2023 vč.

1.3 Výzkumná metoda

Pro analýzu výzkumného šetření byl zvolen strukturovaný dotazník s využitím příběhů. Dotazník je přiložen jako jedna z příloh této práce.

Výzkumnou metodou byl podrobný rozbor výsledků dotazníkového šetření, které bylo rozděleno do čtyř částí (viz dále).

Pro dosažení výzkumných cílů a zodpovězení výzkumných otázek byla použita kvantitativní metoda analýzy dat ze strukturovaného dotazníku. Výsledky byly analyzovány pomocí kontingenční tabulky, která umožnila shrnout a interpretovat data ve vztahu k výzkumným cílům a otázkám.

2 Předvýzkum a dotazníkové šetření

Dotazník byl testován na třináctileté dívce, která jej vyplnila za přibližně 7 minut a uvedla, že všemu rozuměla. Na základě tohoto testování autorka práce usoudila, že dotazník nebude náročný ani pro středoškoláky. Dotazník obsahoval otázky s různými typy odpovědí, včetně Likertovy škály, která umožňuje zjistit nejen obsah postoje, ale i jeho přibližnou sílu. (Likert, 1932)

Výzkum proběhl prostřednictvím dotazníkového šetření formou strukturovaného dotazníku za využití příběhů. Dotazník byl sestaven autorkou práce.

První část dotazníku s názvem A. Obecné otázky (otázky s označením A.1 až A.28) se věnovala obecným charakteristikám respondentů, jejich znalostem o jejich vlastním mobilu, jejich subjektivních pocitech o stupni úrovně, na které umějí svůj mobil ovládat a používat, a na jejich pohled na čas strávený s mobilem.

Druhá část dotazníku s názvem B. Příběhy (otázky s označením B.1 až B.11) byla zaměřena na tzv. příběhy. V příbězích jsem se pokusila popsat určité situace a na nich z odpovědí respondentů zmapovat, jak moc se jejich vnímání příběhu shoduje nebo neshoduje s odpověďmi z první části dotazníku.

Třetí část dotazníku s názvem C. Závěrečné/doplňující otázky (otázky s označením C.1 a C.2) se týkala pouze informací o tom, jak moc jednotlivé respondenty vyplňování dotazníku ne/bavilo a jak moc rozuměli, příp. nerozuměli příběhům z druhé části dotazníku.

Čtvrtá a poslední část dotazníku byla označena názvem D. Závěrečné informace (otázky s označením D.1 a D.2) byly nepovinné, a týkaly se zpětné vazby respondentů na dotazník, resp. se týkaly jejich zájmu o zaslání výsledků plynoucích z dotazníkového šetření.

3 Analýza dat

Analýza dat byla provedena na základě odpovědí získaných z dotazníkového šetření. Data byla rozdělena do jednotlivých kategorií a analyzována pomocí grafů a tabulek. Výsledky byly interpretovány s ohledem na výzkumné předpoklady a cíle.

Vybrané výsledky základní analýzy dat:

Podíl mužů/chlapců a žen/dívek mezi respondenty: Z celkového počtu 129 respondentů bylo 56 mužů (43,4 %) a 73 žen (56,6 %).

Věkové rozpětí: 128 respondentů bylo ve věku 15 až 19 let, pouze 1 respondent byl ve věkové kategorii 20 a více let.

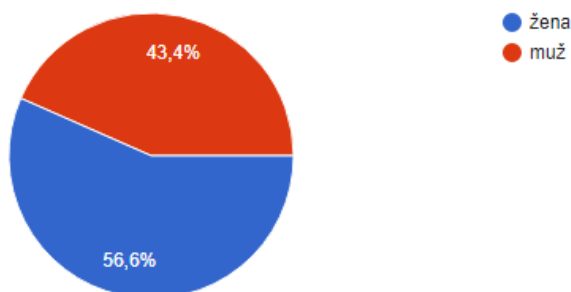
Typ střední školy: 63,6 % respondentů navštěvuje střední odbornou školu, 36,4 % střední odborné učiliště. Z gymnázií a konzervatoří nebyl získán žádný respondent.

Způsob dojíždění do školy: Nejvíce respondentů (63,6 %) dojíždí do školy veřejnou dopravou.

Používání dopravních aplikací: 47,3 % respondentů takovou aplikaci buď vůbec nepoužívá, nebo o její existenci nemají tušení.

3.1 Základní analýza první části dotazníku s názvem A. Obecné otázky

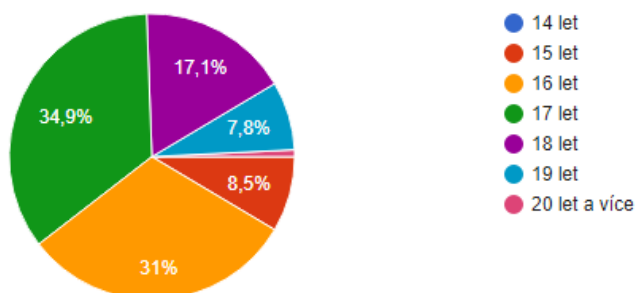
A.1 Podíl mužů/chlapců a žen/dívek mezi respondenty. Z uvedeného celkového počtu 129 respondentů bylo 56 mužů (43,4 %) a 73 žen (56,6 %) (viz Graf 1 a Tabulka 2).

Graf 1: otázka A.1 – Podíl mužů a žen

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

A.2 Věkové rozpětí 128 (z celkového počtu 129) respondentů bylo mezi 15. až 19. lety, pouze 1 respondent byl ve věkové kategorii 20 a více let. Ve věkové kategorii 14 let se nenacházel žádný z respondentů, 11 respondentů uvedlo svůj věk 15 let, 40 respondentů bylo ve věku 16 let, 45 respondentům bylo 17 let, 22 respondentům 18 let, devatenáctiletých respondentů bylo 10.

Graf 2: otázka A.2 – Věkové rozpětí

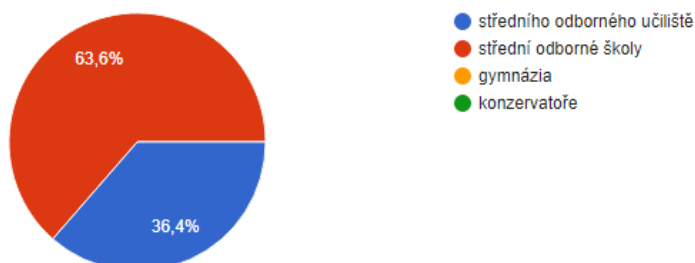
Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

věk	14		15		16		17		18		19		20 a více		počet celkem	procentuální zastoupení
Σ / %	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%		
muž	0	0	5	3,88	12	9,30	20	15,50	11	8,53	7	5,43	1	0,78	56	43,41
žena	0	0	6	4,65	28	21,71	25	19,38	11	8,53	3	2,33	0	0,00	73	56,59
celkem	0	0	11	8,53	40	31,01	45	34,88	22	17,05	10	7,75	1	0,78	129	100,00

Tabulka 2: otázka A.2 – Věkové rozpětí s ohledem na počty respondentů a procentuální zastoupení

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

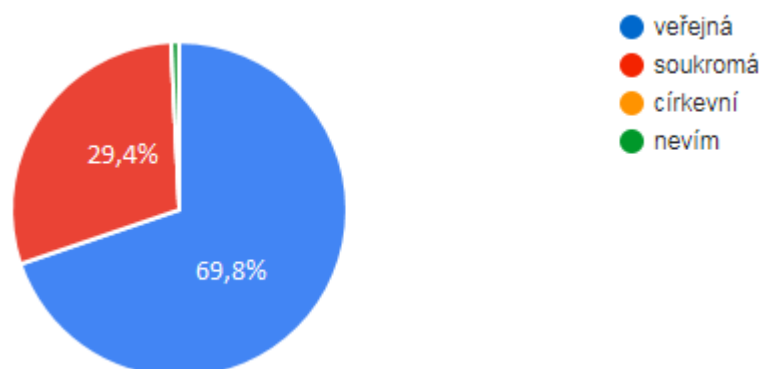
A.3 Střední odbornou školu navštěvuje 63,6 % respondentů, tedy 82 respondentů, a **střední odborné učiliště** navštěvuje 36,4 %, tedy 47 respondentů. Z **gymnázia** nebo **konzervatoře** se mi nepodařilo získat žádného respondenta i přesto, že jsem v každém z krajů vždy nejméně jednu konzervatoř, resp. gymnázium oslovila s prosbou přímo adresovanou řediteli nebo ředitelce školy o distribuci dotazníku mezi žáky.

Graf 3: otázka A.3 – Kategorie středních škol

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

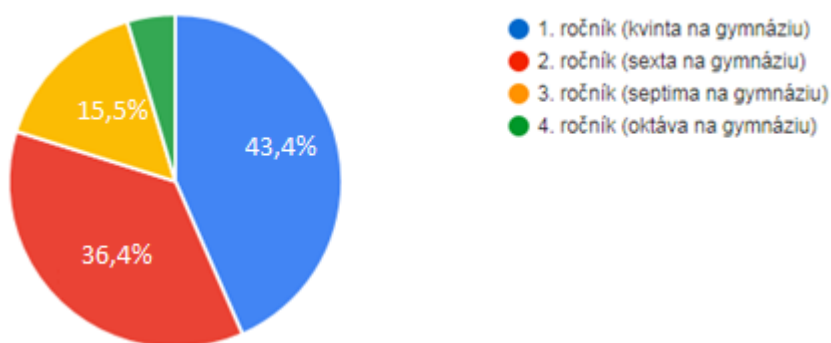
A.4 Jako veřejnou označilo svou střední školu 90 respondentů (69,8 %), jako soukromou 38 respondentů (29,4 %) a 1 respondent (0,8 %) typ své střední školy nezná.

Graf 4: otázka A.4 – Typ střední školy

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

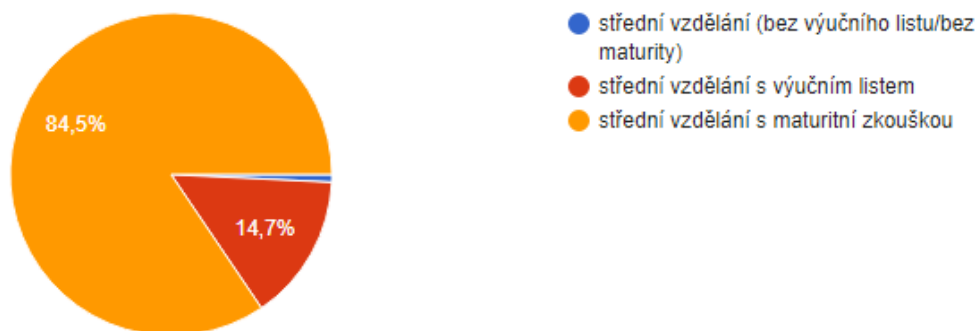
A.5 Navštěvovaný ročník. Největší zastoupení mají žáci 1. a 2. ročníků středních škol (celkem 79,8 %, což je 103 respondentů). Konkrétně 1. ročník navštěvovalo v době dotazování 56 respondentů (43,4 %), 2. ročník 47 respondentů (36,4 %), 20 respondentů (15,5 %) navštěvovalo 3. ročník a 6 respondentů (4,6 %) 4. ročník.

Graf 5: otázka A.5 – Navštěvovaný ročník

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

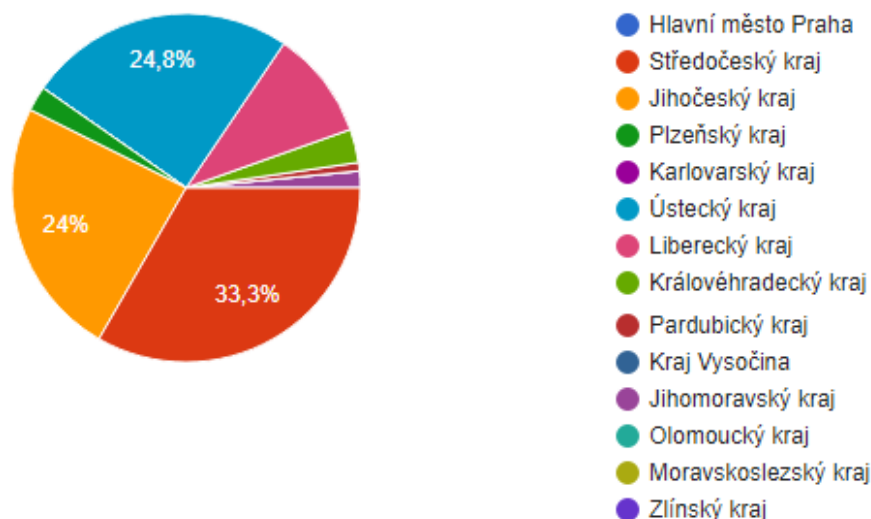
A.6 Na otázku, **jakého vzdělání dosáhnou** pokud školu dokončí, odpovědělo nejvíce respondentů a to 109 (84,5 %), že dosáhnou středního vzdělání s maturitní zkouškou, 19 respondentů (14,7 %) získá výuční list a pouze 1 respondent (0,8 %) zakončí střední vzdělání bez výučního listu nebo maturity.

Graf 6: otázka A.6 – Ukončení střední školy

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

A.7 I přes mou snahu oslovit v každém z **krajů v ČR** vždy minimálně čtyři typy škol (střední odbornou školu, střední odborné učiliště, gymnázium a konzervatoř), se mi v některých krajích nepodařilo získat žádné odpovědi a v některých krajích jen nízké jednotky (viz Tabulka 3).

Graf 7: otázka A.7 – Kraje podle trvalého bydliště respondentů

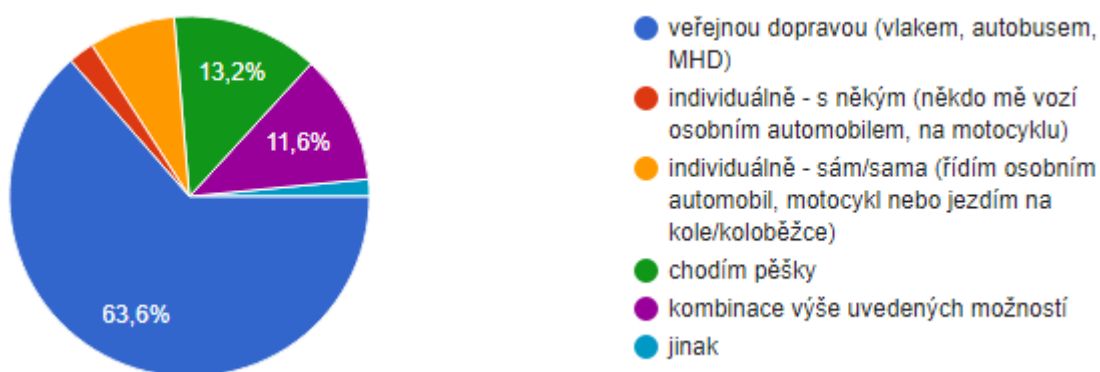
Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

Kraj	Σ	%
Hlavní město Praha	0	0,00
Středočeský kraj	43	33,33
Jihočeský kraj	31	24,03
Plzeňský kraj	3	2,33
Karlovarský kraj	0	0,00
Ústecký kraj	32	24,81
Liberecký kraj	13	10,08
Královéhradecký kraj	4	3,10
Pardubický kraj	1	0,78
Kraj Vysočina	0	0,00
Jihomoravský kraj	2	1,55
Olomoucký kraj	0	0,00
Moravskoslezský kraj	0	0,00
Zlínský kraj	0	0,00
	129	100,00

Tabulka 3: otázka A.7 – Kraje podle trvalého bydliště respondentů

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

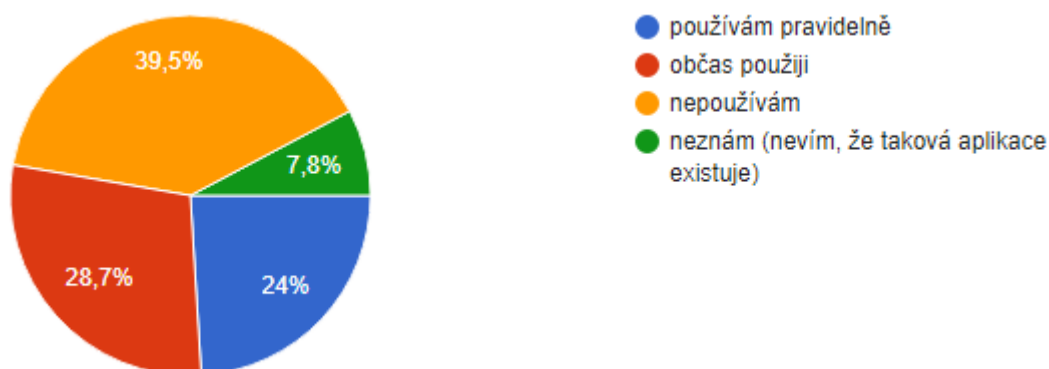
A.8 Způsob dojíždění do školy jsem rozdělila celkem do šesti kategorií (viz Graf 8), přičemž nejvíce a to 82 (63,6 %) respondentů do školy dojíždí veřejnou dopravou.

Graf 8: otázka A.8 – Způsoby dojíždění do školy

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

A.9 Z výše uvedené informace o četnosti využívání veřejné dopravy by se dalo usuzovat, že většina dojíždějících bude **znát a používat nějakou aplikaci sloužící jako elektronická jízdenka nebo časový kupón**. Přesto 47,3 % všech respondentů takovou aplikaci buď vůbec nepoužívá (39,5 %) nebo o existenci takové aplikace nemají tušení (7,8 %). Z těch respondentů, kteří pravidelně využívají veřejnou dopravu (63,6 %, 82) jich aplikaci 33 nepoužívá nebo vůbec nezná (5 respondentů).

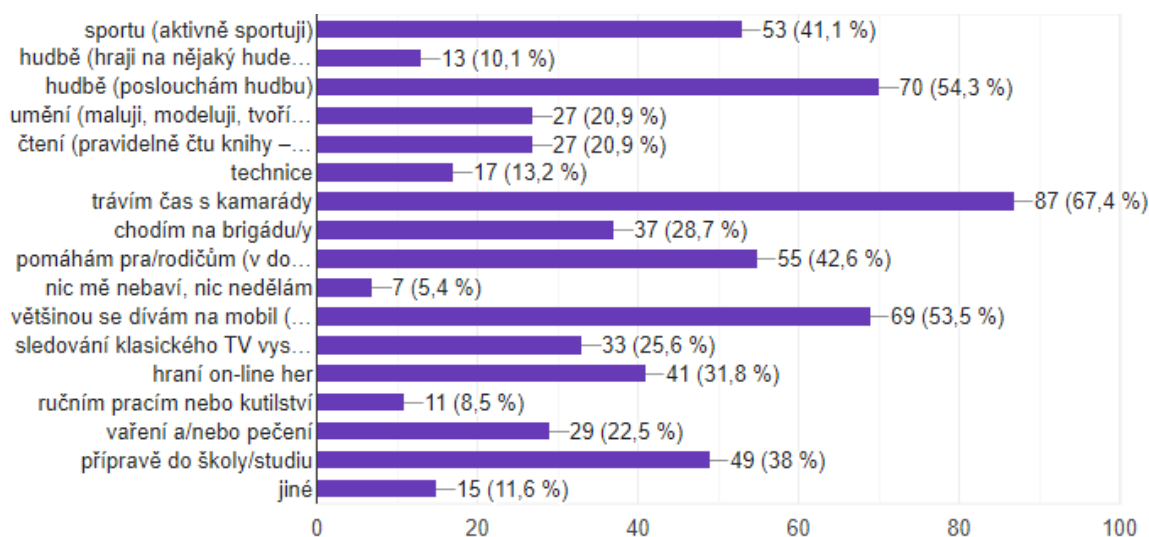

Graf 9: otázka A.9 – Používání dopravních aplikací

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

A.10 Trávení volného času. Nejvíce, a to 87 respondentů (67,4 %) odpovědělo (bez ohledu na jiné odpovědi), že ve svém volném čase tráví čas s kamarády, což je v souvislosti s digitálním světem, a hlavně v souvislosti s digitální závislostí, velice pozitivní výsledek. Adolescenti tedy (a to je velice pozitivní) tráví rádi čas s jinými adolescenty. Druhý nejvyšší počet, a to 70 respondentů (54,3 %) tráví čas posloucháním hudby, což je pro tento věk typické. Bohužel třetí skupinou jsou respondenti (kterých bylo 69, tedy 53,5 %), kteří tráví čas na mobilu sledováním videí atp.

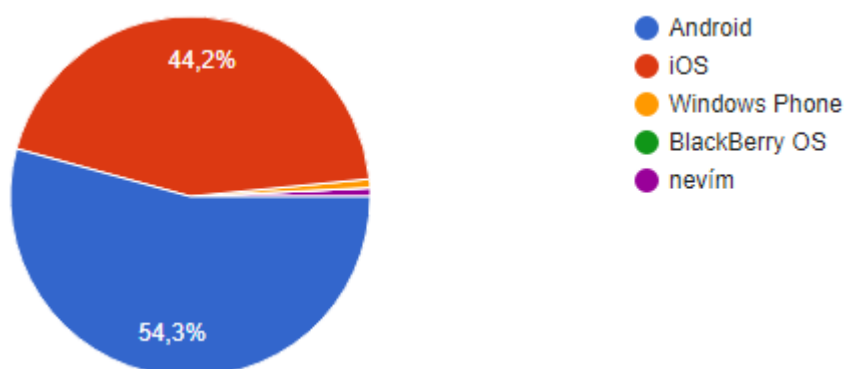
Na základě výzkumu provedeného vědci z Masarykovy univerzity bylo zjištěno, že adolescenti ve věku 13-17 let tráví nejvíce času na sociálních sítích, především na Instagramu a TikToku, nebo používáním aplikací, které poskytují přístup k zábavním obsahům, jako je YouTube, a hraním her. Tento výzkum byl prováděn po dobu jednoho roku a data byla získána pomocí aplikace IRTIS App. (Masarykova univerzita, 2023)

Graf 10: otázka A.10 – Trávení volného času

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

A.11 Operační systém svého telefonu zná 99,3 % (tedy 128) respondentů, pouze 1 respondent nezná operační systém svého mobilu.

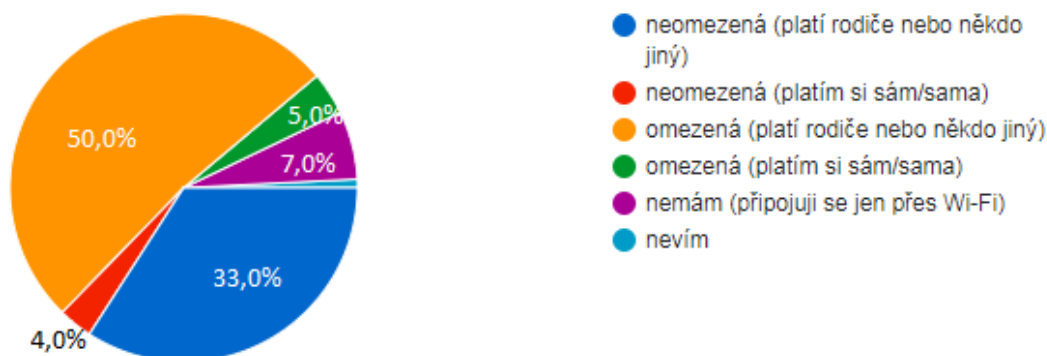

Graf 11: otázka A.11 – Operační systém

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

A.12 Objem mobilních dat, která mají žáci středních škol k dispozici by se dal rozdělit do tří hlavních kategorií, a to neomezená data, omezený objem dat a žádná data k dispozici. Neomezená data má 48 respondentů (37,0 %) z čehož 43 respondentům (33,0 %) je hradí rodiče a jen 5 respondentů (4,0 %) si je platí samo. Druhou a největší kategorií jsou respondenti, kteří využívají data omezená (71 respondentů, 55,0 %), přičemž rodiče hradí omezená data 65 respondentům (50,0 %) a 6 respondentů (5,0 %) si je hradí samo. Data

k dispozici nemá (a využívá tedy připojení pouze přes wifi) 9 respondentů (7,0 %). Jen 1 respondent netuší, zda vůbec a jaký může využívat objem dat.

Graf 12: otázka A.12 – Objem dat k dispozici

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

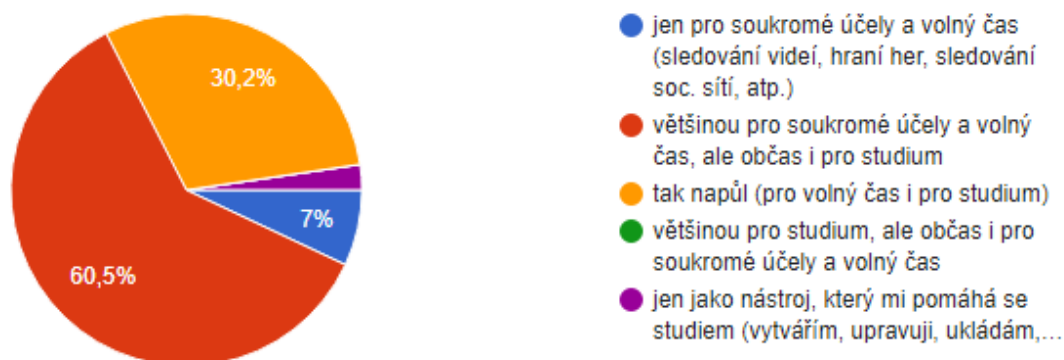
A.13 Užívání mobilu bylo rozděleno do pěti kategorií podle účelu jeho využití. První kategorií jsou respondenti, kteří mobil používají jen pro soukromé účely a volný čas, což zahrnuje aktivity jako natáčení, zveřejňování nebo sledování videí, hraní her, sledování sociálních sítí, kontaktování, chatování a video/hovory se spolužáky/kamarády. Do této kategorie spadá 9 respondentů (7,0 %).

Druhou a největší kategorií jsou respondenti, kteří mobil používají většinou pro soukromé účely a volný čas, ale občas i pro studium. Tuto skupinu tvoří 78 respondentů (60,5 %).

Třetí kategorií jsou respondenti, kteří mobil používají tak napůl, tedy jak pro volný čas, tak pro studium. Do této kategorie patří 39 respondentů (30,2 %).

Čtvrtou kategorií jsou respondenti, kteří mobil používají většinou pro studium, ale občas i pro soukromé účely a volný čas. Tato kategorie je zastoupena 0 respondenty (0,0 %).

Poslední kategorií jsou respondenti, kteří mobil používají jen jako nástroj, který jim pomáhá se studiem, což zahrnuje aktivity jako vytváření, upravování, ukládání a sdílení studijních materiálů, vytváření prezentací, aktivní vyhledávání materiálů ke studiu a sledování podcastů. Do této kategorie spadají 3 respondenti (2,0 %).

Graf 13: otázka A.13 – Užívání mobilu

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

A.14 Spokojenost s tím, jak umím mobil nastavit. První a největší kategorií jsou ti, kteří většinou sami provádějí nastavení, úpravy nebo aktualizace na svém mobilu, a to nejen pro sebe, ale i pro rodinu, sourozence nebo kamarády. Tuto skupinu tvoří 82 respondentů (63,6 %). Druhou kategorií jsou respondenti, kteří zvládnou některé úkony sami, ale s něčím potřebují pomoci nebo poradit. Tuto skupinu tvoří 44 respondentů (34,1 %). Třetí kategorií jsou ti, kteří si většinou sami neporadí, ale obrátí se s žádostí o pomoc na někoho blízkého, jako je rodina, sourozenci nebo kamarádi. Tuto skupinu tvoří 2 respondenti (1,6 %). Poslední a nejmenší kategorií jsou respondenti, kteří neumí používat mobil a ani nemají nikoho, na koho by se mohli obrátit s žádostí o pomoc. Tuto skupinu tvoří 1 respondent (0,8 %).

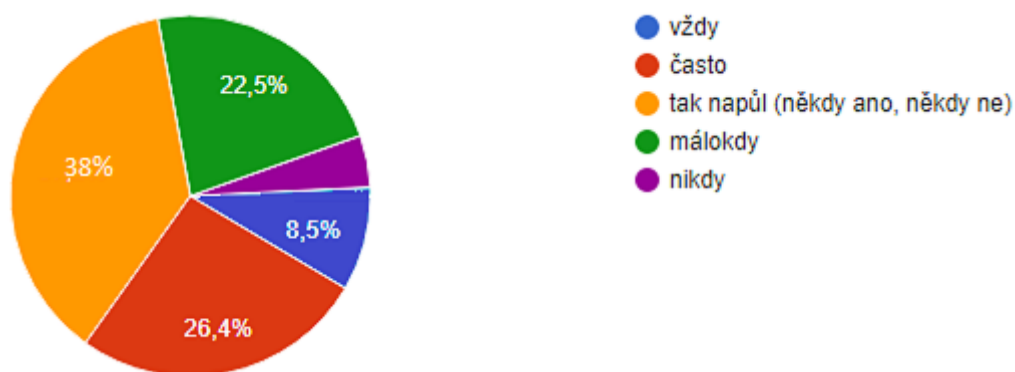

Graf 14: otázka A.14 – Subjektivní spokojenost s vlastními znalostmi nastavení mobilu

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

A.15 Odvádění pozornosti. Když se mám učit, stává se mi, že místo učení vezmu mobil a hraji hry, sleduji sociální sítě, videa atp. Tato otázka se zaměřuje na to, jak často žáci středních škol používají mobilní telefon k zábavě místo učení. Výsledky lze rozdělit do pěti hlavních kategorií: vždy, často, tak napůl, málokdy a nikdy.

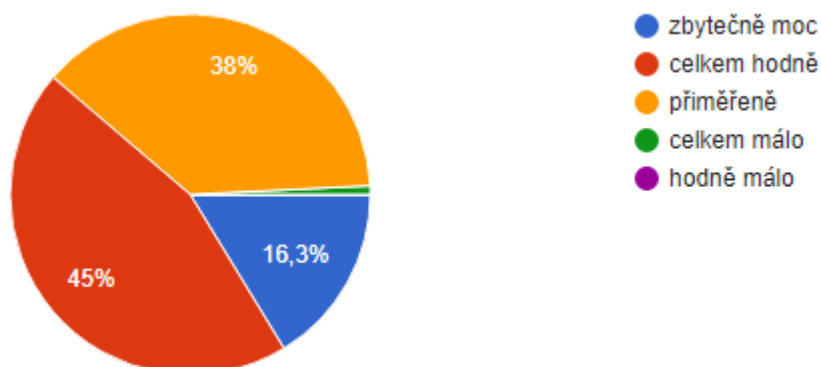
V kategorii "vždy" se nachází 11 respondentů (8,5 %). Druhou kategorií je "často", kde je 34 respondentů (26,4 %). Největší kategorií je "tak napůl", kam spadá 49 respondentů (38 %). V kategorii "málokdy" je 29 respondentů (22,5 %). Poslední kategorií je "nikdy", kde je 6 respondentů (4,6 %).

Graf 15: otázka A.15 – Odvádění pozornosti

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

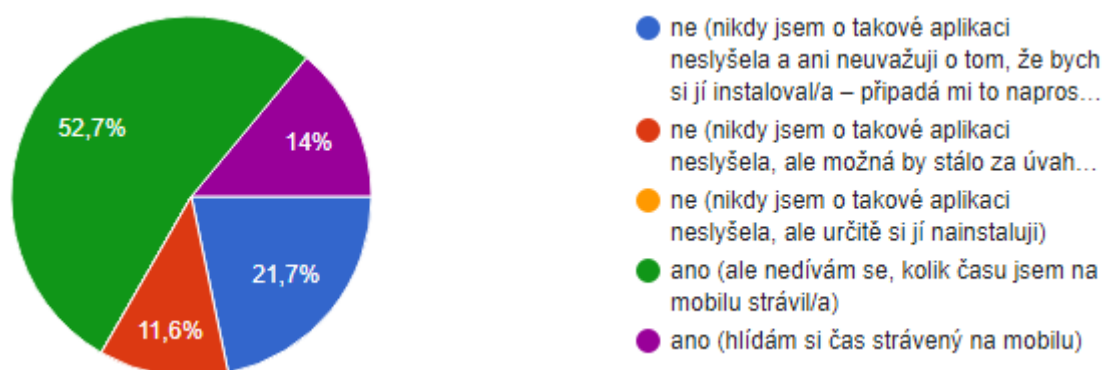
A.16 Subjektivní posouzení času na mobilu. Myslím si, že na mobilu trávím času lze rozdělit do pěti hlavních kategorií: zbytečně moc, celkem hodně, přiměřeně, celkem málo a hodně málo. Největší skupinou jsou respondenti, kteří si myslí, že na mobilu tráví celkem hodně času (58 respondentů, 45 %). Druhou největší skupinou jsou ti, kteří považují svůj čas strávený na mobilu za přiměřený (49 respondentů, 38 %). Následuje skupina respondentů, kteří si myslí, že na mobilu tráví zbytečně moc času (21 respondentů, 16,3 %). Pouze 1 respondent (0,8 %) si myslí, že na mobilu tráví celkem málo času. Žádný respondent si nemyslí, že na mobilu tráví hodně málo času.

Graf 16: otázka A.16 – Subjektivní posouzení času stráveného na mobilu

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

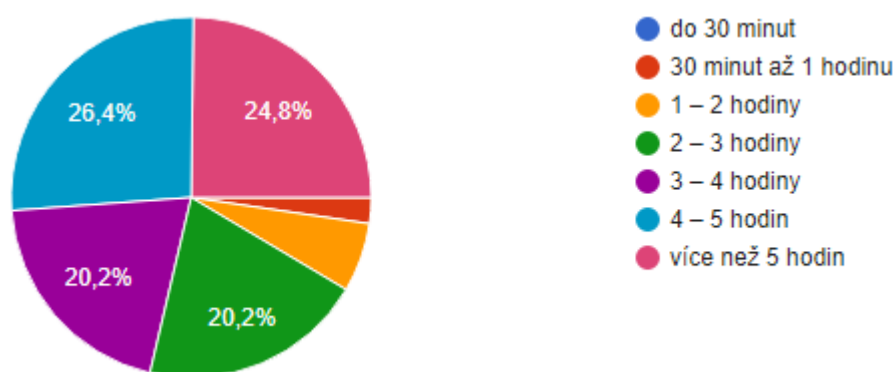
A.17 Aplikace na měření času. Na svém mobilu používám aplikaci, která přesně měří čas, který na mobilu strávím: první kategorií jsou respondenti, kteří o takové aplikaci nikdy neslyšeli a ani neuvažují o její instalaci, protože jim to připadá naprosto zbytečné. Těchto respondentů je 28 (21,7 %). Druhou kategorií jsou respondenti, kteří o takové aplikaci nikdy neslyšeli, ale možná by stálo za úvahu to zkusit. Těchto respondentů je 15 (11,6 %). Třetí kategorií jsou respondenti, kteří o takové aplikaci nikdy neslyšeli, ale určitě si ji nainstalují. Těchto respondentů je 0 (0,0 %). Čtvrtou kategorií jsou respondenti, kteří aplikaci používají, ale nedívají se, kolik času na mobilu strávili. Těchto respondentů je 68 (52,7 %). Poslední kategorií jsou respondenti, kteří aplikaci používají a hlídají si čas strávený na mobilu. Těchto respondentů je 18 (14,0 %).

Graf 17: otázka A.17 – Reálné měření času

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

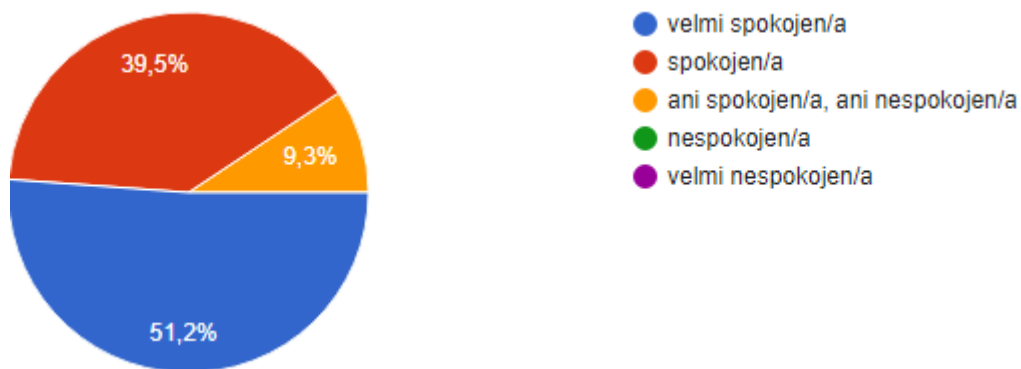
A.18 Odhad času stráveného na mobilu. Čas strávený na mobilu jsem rozdělila do sedmi kategorií podle délky času, který respondenti průměrně každý den na mobilu stráví. Žádný respondent (0,0 %) nestráví na mobilu méně než 30 minut denně. Tři respondenti (2,3 %) stráví na mobilu 30 minut až 1 hodinu denně. Osm respondentů (6,2 %) stráví na mobilu 1–2 hodiny denně. Největší kategorií jsou respondenti, kteří stráví na mobilu 2–3 hodiny denně, což je 26 respondentů (20,2 %). Stejný počet respondentů (26, 20,2 %) stráví na mobilu 3–4 hodiny denně. Čtyřiatřicet respondentů (26,4 %) stráví na mobilu 4–5 hodin denně. Více než 5 hodin denně stráví na mobilu 32 respondentů (24,8 %), což koresponduje i se studií publikovanou v časopise *Physical Activity and Health*, ukazuje, že většina českých dětí tráví na mobilu nebo u počítače více času, než je zdravo, a navíc málo sportují. Tato studie mapovala situaci v 57 zemích z celkem šesti světadílů a jde o doposud nejrozsáhlejší srovnání tohoto druhu na světě. (Vysoké školy, 2023)

Graf 18: otázka A.18 – Odhad času stráveného na mobilu

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

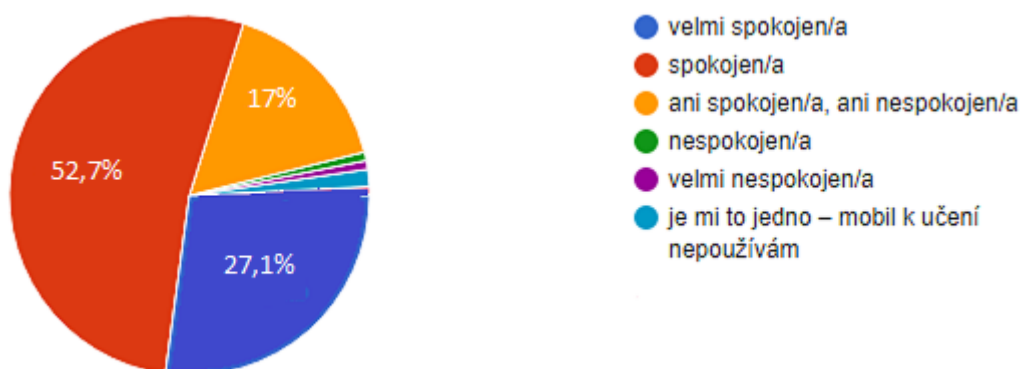
A.19 Subjektivní spokojenost s používáním aplikací jsem rozdělila do pěti kategorií, a to velmi spokojen/a, spokojen/a, ani spokojen/a, ani nespokojen/a, nespokojen/a, a velmi nespokojen/a. Velmi spokojených je 66 respondentů (51,2 %). Spokojených je 51 respondentů (39,5 %). Ani spokojených, ani nespokojených je 12 respondentů (9,3 %). Nespokojený a velmi nespokojený není žádný respondent (0,0 %).

Graf 19: otázka A.19 – Subjektivní spokojenost s používáním aplikací

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

A.20 Spokojenost s používáním nástrojů usnadňujících studium. Velmi spokojených je 35 respondentů (27,1 %). Spokojených je 68 respondentů (52,7 %), což je největší kategorie. Ani spokojených, ani nespokojených je 22 respondentů (17,0 %). Nespokojený je 1 respondent (0,8 %) a velmi nespokojený je také 1 respondent (0,8 %). Dva respondenti (1,6 %) uvedli, že je jim to jedno, protože mobil k učení nepoužívají.

Graf 20: otázka A.20 – Spokojenost s používáním nástrojů usnadňujících studium

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

A.21 Použití mobilu/chytrých hodinek ke zlepšení známky ve škole, tedy tzv. **tahák**, se mezi žáky středních škol liší. Pravidelně používá mobil nebo chytré hodinky jako „tahák“ 16 respondentů (12,4 %), z čehož ještě nikdo nebyl přistižen. Jednou nebo párkrát to zkusilo 39 respondentů (30,2 %), ale stres z odhalení pro ně nebyl přijatelný. Připravený „tahák“

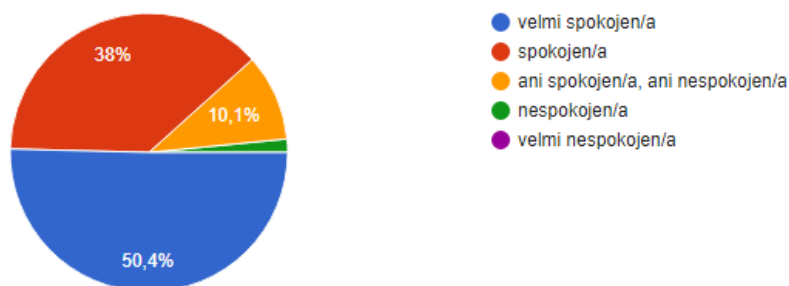
měli, ale báli se ho použít, 9 respondentů (7 %). Stejný počet respondentů (16, 12,4 %) to ještě neudělal, protože se bojí, že by se to zjistilo. O použití mobilu nebo chytrých hodinek uvažuje 10 respondentů (7,7 %), ale většinou se snaží připravit, nebo látku naučit. Nikdy by to neudělalo 16 respondentů (12,4 %), protože se vždy snaží připravit, nebo učivo naučit. A nakonec 23 respondentů (17,8 %) uvedlo, že je jim to jedno a taháky si nedělají ani na mobilu, ani na papírku.

Graf 21: otázka A.21 – Tahák v mobilu

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

A.22 Spokojenost s úrovní používání internetu na mobilu mezi žáky středních škol potvrdilo jako velmi spokojených 65 respondentů (50,4 %), spokojených je 49 respondentů (38 %). Ani spokojených, ani nespokojených je 13 respondentů (10,1 %). Nespokojení jsou 2 respondenti (1,6 %) a velmi nespokojený není žádný respondent (0,0 %).

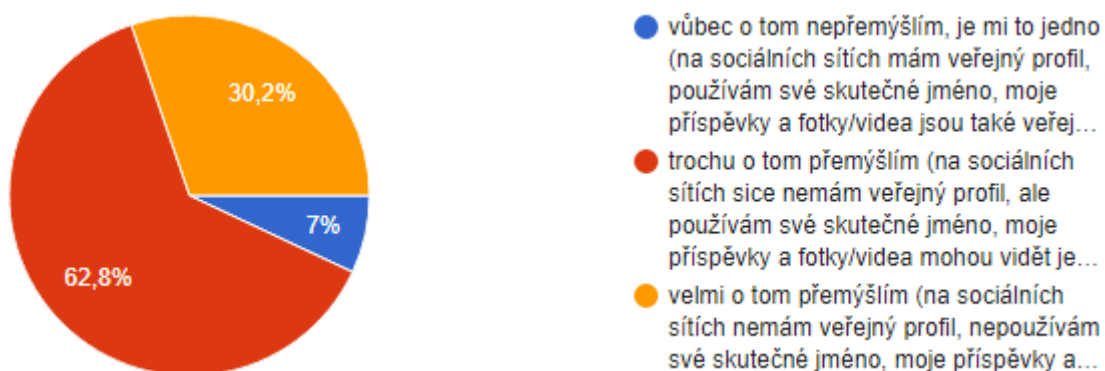

Graf 22: otázka A.22 – Spokojenost s úrovní práce na internetu

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

A.23 V otázce **Přemýšlím nad tím, které informace o sobě zveřejňuji** přiznalo 9 respondentů (7,0 %), že o tom vůbec nepřemýšlí, mají veřejný profil na sociálních sítích, používají své skutečné jméno, jejich příspěvky a fotky/video jsou veřejné, často zveřejňují místa, kde právě jsou, označují ostatní osoby a mají hodně followerů. Druhou a největší

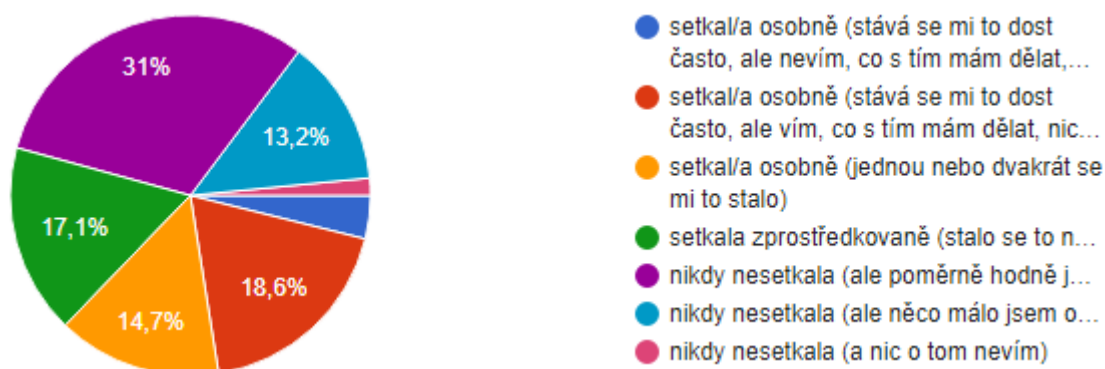
kategorií jsou respondenti, kteří o tom trochu přemýšlí (81 respondentů, 62,8 %), přičemž na sociálních sítích nemají veřejný profil, ale používají své skutečné jméno, jejich příspěvky a fotky/video mohou vidět jen jejich přátelé, občas zveřejňují místa, kde právě jsou, někdy označují ostatní osoby a mají několik followerů. Velmi o tom přemýšlí 39 respondentů (30,2 %), kteří na sociálních sítích nemají veřejný profil, nepoužívají své skutečné jméno, jejich příspěvky a fotky/video nejsou veřejné, nikdy nezveřejňují místa, kde právě jsou, neoznačují ostatní osoby a nemají žádné followery.

Graf 23: otázka A.23 – Sociální sítě a sdílení soukromí

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

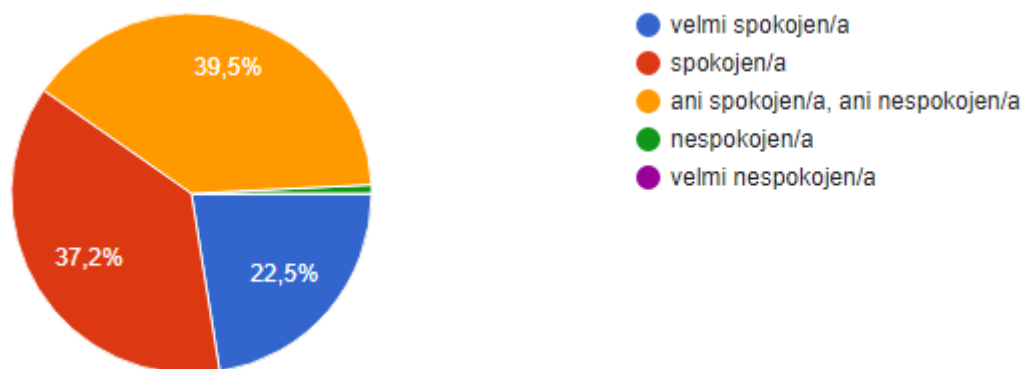
A.24 Setkání s nějakou formou kyberšikany (žádost o intimní fotografie, vydírání, vyhrožování, slovními útoky na mou osobu, zesměšňováním) připustilo celkem 70 respondentů (54,9 %). Největší skupinou jsou respondenti, kteří se s kyberšikanou setkali osobně, ale vědí, co s tím dělat a nic si z toho nedělají (24 respondentů, 18,6 %). Další skupinou jsou ti, kteří se s kyberšikanou setkali zprostředkovaně, tedy stalo se to někomu z jejich blízkých, kamarádů nebo spolužáků (22 respondentů, 17,1 %). Následují respondenti, kteří se s kyberšikanou setkali osobně jednou nebo dvakrát (19 respondentů, 14,7 %). 5 respondentů (3,9 %) se s kyberšikanou setkává často a neví, co s tím dělat, což je pro ně velmi znepokojující. Další skupinou jsou ti, kteří se s kyberšikanou nikdy nesetkali, ale poměrně hodně o tom slyšeli (40 respondentů, 31 %). 17 respondentů (13,2 %) o kyberšikaně slyšelo jen málo, a 2 respondenti (1,6 %) o tom vůbec nic nevědí.

Graf 24: otázka A 24 – Setkání s kyberšikanou

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

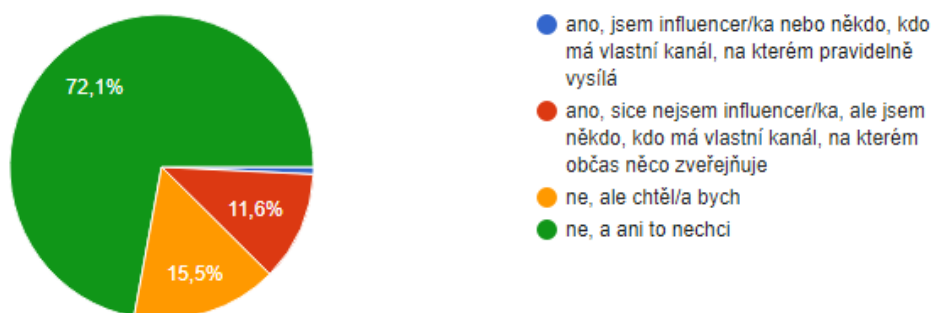
A.25 Spokojenost s množstvím přátel na sociálních sítích. Velmi spokojených je 29 respondentů (22,5 %). Spokojených je 48 respondentů (37,2 %). Největší kategorií jsou respondenti, kteří jsou ani spokojení, ani nespokojení (51 respondentů, 39,5 %). Nespokojený je pouze 1 respondent (0,8 %). Velmi nespokojených není žádný respondent (0,0 %).

Graf 25: otázka A.25 – Přátelé na sociálních sítích

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

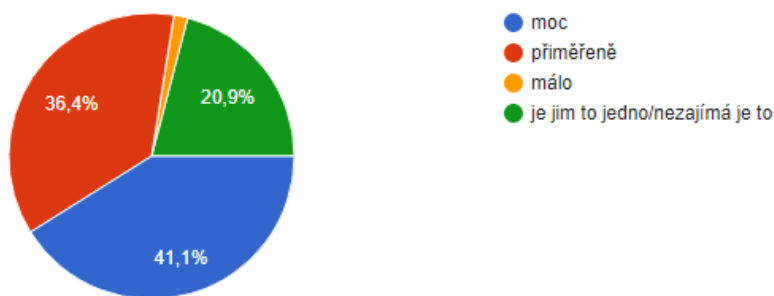
A.26 Jako influencer/ka se označil 1 respondent (0,8 %). Druhou kategorií jsou respondenti, kteří mají vlastní kanál a občas něco zveřejňují (15 respondentů, 11,6 %). Třetí kategorií jsou respondenti, kteří by chtěli být influencer/ka (20 respondentů, 15,5 %). Největší kategorií jsou respondenti, kteří o to nemají zájem (93 respondentů, 72,1 %).

Graf 26: otázka A.26 – Jsem influencer/ka?

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

A.27 Jak vnímají respondenti, co si myslí rodiče o množství času, který respondenti tráví na mobilu. Největší skupinou jsou respondenti, jejichž rodiče (pečující osoby) si myslí, že na mobilu tráví moc času (53 respondentů, 41,1 %). Druhou největší skupinou jsou respondenti, jejichž rodiče (pečující osoby) považují čas strávený na mobilu za přiměřený (47 respondentů, 36,4 %). Další kategorií jsou respondenti, jejichž rodiče (pečující osoby) neřeší, kolik času tráví na mobilu, nebo o tom nemluví (27 respondentů, 20,9 %). Nejmenší skupinou jsou respondenti, jejichž rodiče (pečující osoby) si myslí, že na mobilu tráví málo času (2 respondenti, 1,6 %).

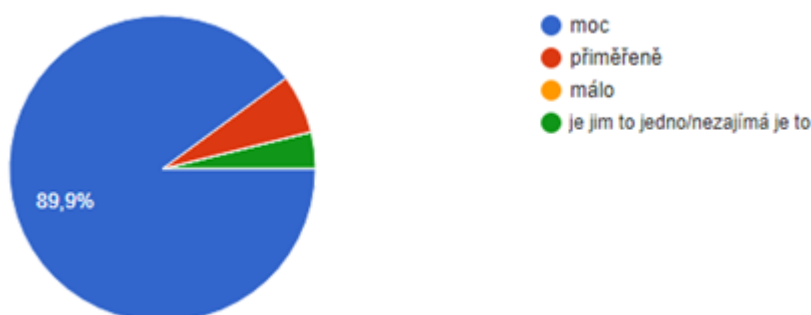

Graf 27: otázka A.27 – Jak vnímají respondenti, co si myslí rodiče o množství času, který respondenti tráví na mobilu

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

A.28 Pohled učitelů na množství času tráveného na mobilu. Největší skupinou jsou respondenti, kteří uvádějí, že učitelé říkají, že tráví na mobilu moc času (116 respondentů, 89,9 %). Další kategorií jsou respondenti, kteří uvádějí, že učitelé říkají, že tráví na mobilu přiměřeně času (8 respondentů, 6,2 %). Žádný respondent nevedl, že by učitelé říkali, že

tráví na mobilu málo času (0 respondentů, 0,0 %). Poslední kategorií jsou respondenti, kteří uvádějí, že učitelé o tom nemluví nebo je to nezajímá (5 respondentů, 3,9 %).

Graf 28: otázka A.28 – Jak vnímají respondenti, co si myslí učitelé o množství času, který respondenti tráví na mobilu

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

3.2 Základní analýza druhé části dotazníku s názvem B. Příběhy

Odpovědi na otázky, resp. příběhy v druhé části dotazníku s názvem B. Příběhy byly voleny na Likertově škále.⁷

První otázka, resp. příběh (konkrétně otázka B.1) byl postaven na šestibodové škále odpovědí a to konkrétně:

- A, B, C, D, E, F

Většina otázek, resp. příběhů – celkem 6 (konkrétně otázky B.2, B.3, B.4, B.5, B.6, a B.7 + B.8, B.9 a B.10) bylo postaveno na pětibodové škále odpovědí a to konkrétně:

- velmi spokojen,
- spokojen,

⁷ Likertova škála, vytvořena v roce 1932 americkým psychologem Rensisem Likertem, je původně technikou pro měření *postojů* v dotaznících, později však bývá používána i k měření jiných proměnných například v *psychologických testech*.

Je složena z výroků, na které respondent může odpovědět na škále, reprezentující míru souhlasu. Příkladem může být škála „souhlasím“, „spíše souhlasím“, „tak napůl“, „spíše nesouhlasím“, „nesouhlasím“. Počet možných odpovědí, jejich konkrétní pojmenování nebo zařazení či nezařazení středové hodnoty se může lišit podle konkrétního použití, běžně je na výběr mezi 5 až 7 možnostmi. Likertova škála umožňuje zjistit nejen obsah postoje, ale i jeho přibližnou sílu.

Svou podobou je Likertova škála podobná se *sémantickým diferencíálem*, ve kterém však krajní póly tvoří dva různé pojmy, mezi nimiž respondent „vybírá“. (Likertova škála, 2024)

- ani spokojen, ani nespokojen,
 - nespokojen,
 - velmi nespokojen
- případně jejich ekvivalenty

Poslední otázka (konkrétně otázka B.11) byla postavena na tříbodové škále odpovědí a to konkrétně:

- rozhodně ano
- zatím ne, ale asi o tom budu uvažovat
- rozhodně ne

V otázce **B.1** měli respondenti hodnotit první z příběhů. **Matyáš** má u sebe pořád svůj mobil. Dívá se do něj ráno cestou do školy, před začátkem vyučování, o přestávkách, dokonce i v některých hodinách. I odpoledne, když přijde domů, mobil pořád sleduje. Nemá žádné koníčky, nebaví ho čtení, doma pomáhá jen když se rodiče už zlobí, že nic nedělá. Do školy se nepřipravuje. Na mobil se dívá i dlouho do noci, proto se moc nevyspí a často zaspí. Myslím si, že Matyáš:

Graf 29: příběh B.1 – Matyáš

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

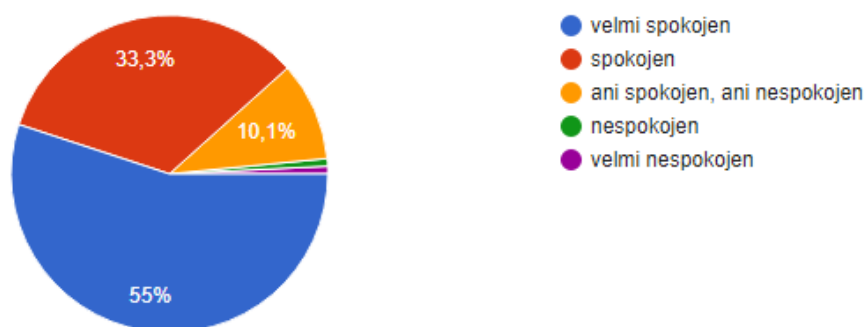
Tato otázka byla zaměřena na hodnocení chování Matyáše, který tráví většinu svého času na mobilu. Respondenti měli možnost vybrat jednu z šesti odpovědí, které nejlépe vystihují jejich názor na Matyášovo chování. Výsledky ukazují, že většina respondentů, konkrétně 94 (72,9 %), se domnívá, že Matyáš to s mobilem dost přehání a měl by dělat i něco jiného.

Dalších 22 (17,0 %) respondentů si myslí, že Matyáš to s mobilem trochu přehání a asi by měl dělat i něco jiného. Menší počet respondentů, konkrétně 5 (3,8 %), uvedlo, že se Matyáš chová tak, jak to dělali oni dříve, ale nyní už do mobilu koukají méně. Sedm (5,4 %) respondentů se domnívá, že se Matyáš chová stejně nebo podobně jako oni a určitě by se měl do mobilu koukat méně. Jeden (0,8 %) respondent uvedl, že se Matyáš chová stejně nebo podobně jako on, ale asi by se měl do mobilu koukat méně. Žádný respondent (0 %) nevidí na Matyášově chování nic špatného.

Tyto výsledky naznačují, že většina respondentů vnímá Matyášovo chování jako problematické a doporučuje mu omezit čas strávený na mobilu. Tento názor může odrážet širší společenské obavy ohledně nadměrného používání digitálních technologií a jeho dopadů na každodenní život a zdraví mladistvých.

B.2 Adam dostal od rodičů za výborné výsledky ve škole nový mobil. Všechny aplikace si ze starého mobilu dokázal překopírovat pomocí aplikace „Výměna telefonu“. Hesla v aplikacích má uložená v Google, a proto pro něj není těžké si vše zkopírovat ze starého mobilu do nového.

Myslím si, že Adam je s tím, jak umí na svém mobilu používat aplikace (vyhledávat informace a dále s nimi pracovat):

Graf 30: příběh B.2 – Adam

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

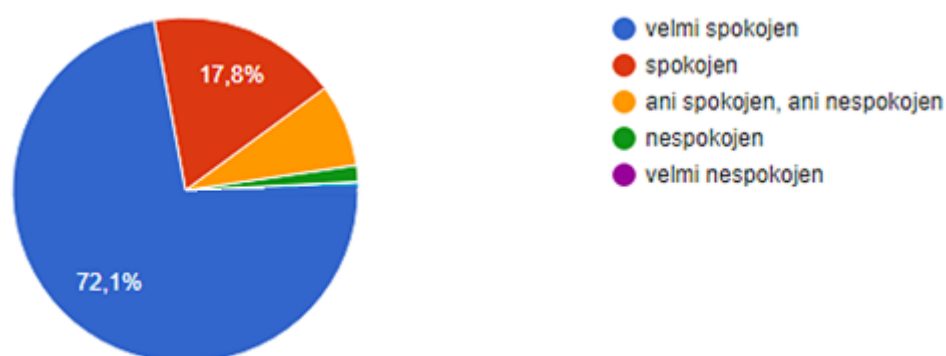
Příběh B.2 byl zaměřen na hodnocení spokojenosti Adama s jeho schopnostmi používat aplikace na mobilu. Respondenti měli možnost vybrat jednu z pěti odpovědí, které nejlépe vystihují jejich názor na Adamovy dovednosti.

Výsledky ukazují, že většina respondentů, konkrétně 71 (55 %), je velmi spokojena s tím, jak Adam umí používat aplikace na svém mobilu. Dalších 43 (33,3 %) respondentů je s Adamovými dovednostmi spokojených.

Menší počet respondentů, konkrétně 13 (10,1 %), uvedlo, že jsou s Adamovými schopnostmi ani spokojeni, ani nespokojeni. Jeden (0,8 %) respondent je nespokojen a jeden (0,8 %) respondent je velmi nespokojen s tím, jak Adam používá aplikace na svém mobilu.

Tyto výsledky naznačují, že většina respondentů vnímá Adamovy technické dovednosti pozitivně a považuje ho za schopného uživatele mobilních aplikací. Tento názor může odrážet širší společenské uznání technické gramotnosti a schopnosti efektivně využívat digitální technologie.

B.3 Petr je ve druhém ročníku střední školy. Už si zvykl na různé požadavky učitelů do všeobecných i odborných předmětů. Umí si na stránkách jeho školy zjistit, jestli konkrétní učitel má vlastní stránky, které používá pro výuku. Petr ví, kde hledat informace ke studiu. Umí zkombinovat informace ze stránek školy s požadavky učitele. Petr ví, kde si má vyhledat doplňující informace. Nedělá mu problém, aby se učil z různých zdrojů (výklad učitele při hodinách, zápisky v sešitě, učebnice, a i podcasty na YouTube ke konkrétnímu předmětu). Myslím si, že Petr je s tím, jak umí na svém mobilu používat internet (vyhledávat informace a dále s nimi pracovat):

Graf 31: příběh B.3 – Petr

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

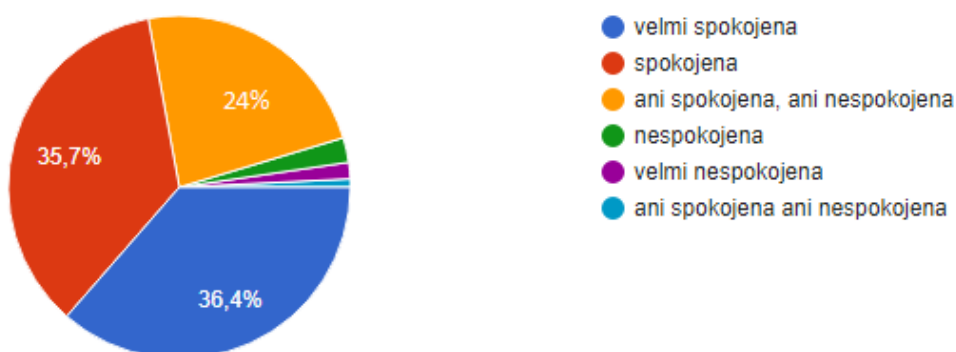
Otázka B.3 byla zaměřena na hodnocení schopností Petra používat internet na svém mobilu pro studijní účely. Respondenti měli možnost vybrat jednu z pěti odpovědí, které nejlépe vystihují jejich názor na Petrovy dovednosti.

Výsledky ukazují, že většina respondentů, konkrétně 93 (72,1 %), je velmi spokojena s tím, jak Petr umí na svém mobilu používat internet k vyhledávání informací a jejich dalšímu zpracování. Dalších 23 (17,8 %) respondentů je spokojeno s Petrovými schopnostmi.

Menší počet respondentů, konkrétně 11 (8,5 %), uvedlo, že jsou s Petrovými dovednostmi ani spokojeni, ani nespokojeni. 2 respondenti (1,6 %) jsou nespokojeni s tím, jak Petr používá internet na svém mobilu. Žádný respondent (0 %) není velmi nespokojen.

Tyto výsledky naznačují, že většina respondentů vnímá Petrovy schopnosti používat internet na mobilu pro studijní účely jako velmi dobré nebo dobré. Tento názor může odrážet širší společenské uznání důležitosti digitálních dovedností ve vzdělávání a jejich pozitivní dopad na studijní úspěchy.

B.4 Matylda je v prvním ročníku střední školy. Sociální sítě jí vlastně nezajímají i když tam má svůj profil. Občas se podívá, co který ze spolužáků nebo kamarádů zveřejní, ale sama nic nekomentuje a už vůbec nic nezveřejňuje. Na internetu hlavně vyhledává informace ke studiu, vytváří prezentace, umí u informací i obrázků uvést správně zdroje. Myslím si, že Matylda je s tím, jak umí na svém mobilu používat internet (vyhledávat informace a dále s nimi pracovat):

Graf 32: příběh B.4 – Matylda

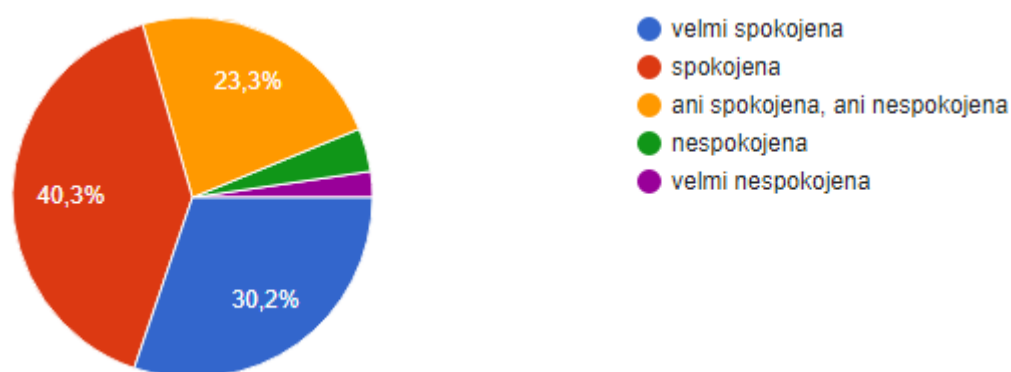
Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

Otázka B.4 byla zaměřena na hodnocení schopností Matyldy používat internet na svém mobilu, zejména v kontextu vyhledávání informací a jejich dalšího zpracování. Respondenti měli možnost vybrat jednu z pěti odpovědí, které nejlépe vystihují jejich názor na Matyldiny dovednosti. Výsledky ukazují, že většina respondentů, konkrétně 47 (36,4 %), je velmi spokojena s tím, jak Matylda umí na svém mobilu používat internet. Dalších 46 (35,7 %) respondentů je spokojeno s jejími dovednostmi.

Menší počet respondentů, konkrétně 31 (24 %), uvedlo, že jsou s Matyldinými schopnostmi ani spokojeni, ani nespokojeni. 3 respondenti (2,3 %) jsou nespokojeni a 2 respondenti (1,6 %) jsou velmi nespokojeni s tím, jak Matylda používá internet na svém mobilu.

Tyto výsledky naznačují, že většina respondentů vnímá Matyldiny schopnosti používat internet na mobilu pozitivně. Tento názor může odrážet širší společenské uznání důležitosti digitálních dovedností, zejména v kontextu vzdělávání a efektivního využívání technologií pro studijní účely.

B.5 Marie má okolo 900 přátel na sociálních sítích (Discord, Facebook, Instagram, TikTok, YouTube atp.), má i několik sledujících/followerů. Profil má veřejný. Když jde o víkend na party, jde s někým ze spolužáků. Na sociální sítě pak umísťuje spoustu fotek a videí a sbírá lajky – většinou se jí podaří nasbírat u jedné fotky/videa aspoň 100 lajků nebo komentářů. Myslím si, že Marie je se svými sociálními kontakty na sociálních sítích:

Graf 33: příběh B.5 – Marie

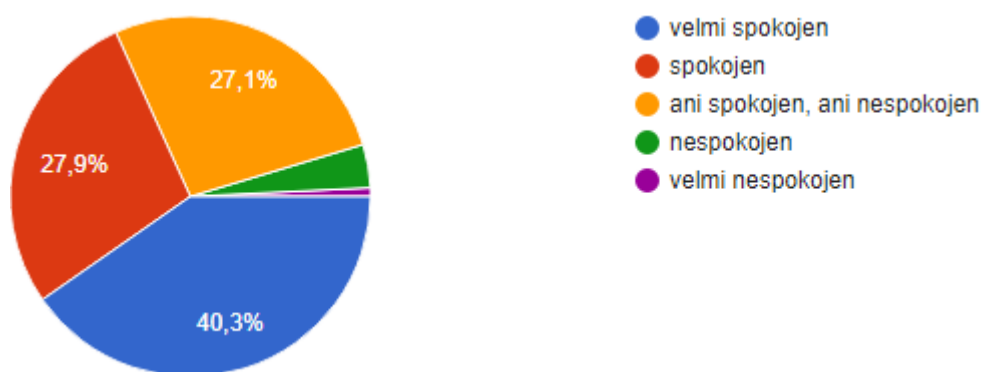
Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

Otázka B.5 se zaměřuje na hodnocení spokojenosti Marie se svými sociálními kontakty na sociálních sítích. Respondenti měli možnost vybrat jednu z pěti odpovědí, které nejlépe vystihují jejich názor na Mariinu spokojenost. Výsledky ukazují, že většina respondentů, konkrétně 52 (40,3 %), se domnívá, že Marie je se svými sociálními kontakty spokojena. Dalších 39 (30,2 %) respondentů si myslí, že Marie je velmi spokojena.

Menší počet respondentů, konkrétně 30 (23,3 %), uvedlo, že Marie není ani spokojena, ani nespokojena. 5 respondentů (3,9 %) se domnívá, že Marie je nespokojena, a 3 respondenti (2,3 %) uvedli, že Marie je velmi nespokojena.

Většina respondentů tedy vnímá Marii jako spokojenou se svými sociálními kontakty na sociálních sítích. Tento názor může odrážet širší společenské vnímání významu sociálních sítí pro udržování a rozvíjení sociálních vztahů a pocitu spokojenosti.

B.6 Radim má okolo 80 přátel na sociálních sítích (Discord, Facebook, Instagram, TikTok, YouTube atp.), nemá žádné sledující. Profil má soukromý (vidí ho jen ti, které má v přátelích). Když jde o víkend na party, jde se svými kamarády ze školy nebo s kamarády z dětství. Na sociální síť dává fotky jen výjimečně a videa vůbec nezveřejňuje. Myslím si, že Radim je se svými sociálními kontakty na sociálních sítích:

Graf 34: příběh B.6 – Radim

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

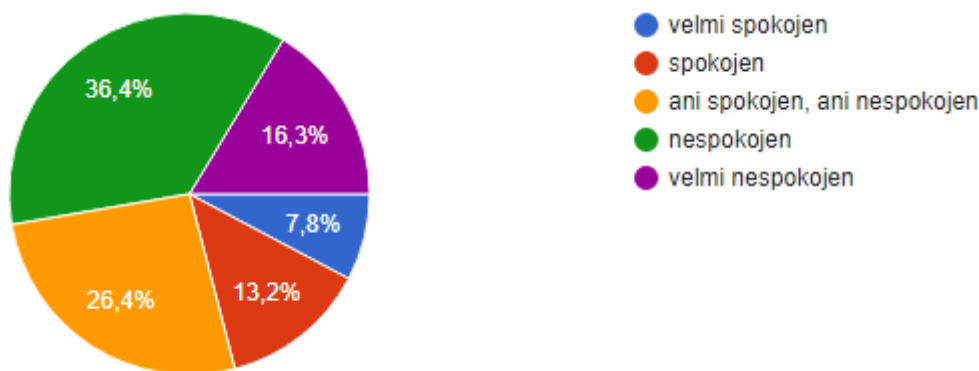
Otázka B.6 se zaměřuje na hodnocení spokojenosti Radima se svými sociálními kontakty na sociálních sítích. Respondenti měli možnost vybrat jednu z pěti odpovědí, které nejlépe vystihují jejich názor na Radimovu spokojenost. Výsledky ukazují, že většina respondentů,

konkrétně 52 (40,3 %), se domnívá, že Radim je se svými sociálními kontakty na sociálních sítích velmi spokojen. Dalších 36 (27,9 %) respondentů si myslí, že Radim je spokojen.

Menší počet respondentů, konkrétně 35 (27,1 %), uvedlo, že Radim je ani spokojen, ani nespokojen se svými sociálními kontakty. 5 respondentů (3,9 %) se domnívá, že Radim je nespokojen, a 1 respondent (0,8 %) uvedl, že Radim je velmi nespokojen.

Výsledky naznačují, že většina respondentů vnímá Radima jako spokojeného se svými sociálními kontakty na sociálních sítích. Tento názor může odrážet širší společenské vnímání, že kvalita sociálních kontaktů je důležitější než jejich kvantita, a že soukromí a omezený počet přátel může přispět k vyšší spokojenosti.

B.7 Jaroslava střední škola moc nebaví. Šel na ní jen proto, že si to přáli rodiče. Sám by se raději věnoval řemeslu – konkrétně práci se dřevem. To jeho rodiče ovšem nechtěli akceptovat. Jaroslav využívá mobil k tomu, aby si ulehčil studium. Stahuje si taháky, od spolužáků si nechává posílat úkoly. Sám jim na oplátku posílá vypracované testy nebo projekty (většinou technicky zaměřené), kterým jeho spolužáci úplně nerozumí. Myslím si, že Jaroslav je se svým studiem:

Graf 35: příběh B.7 – Jaroslav

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

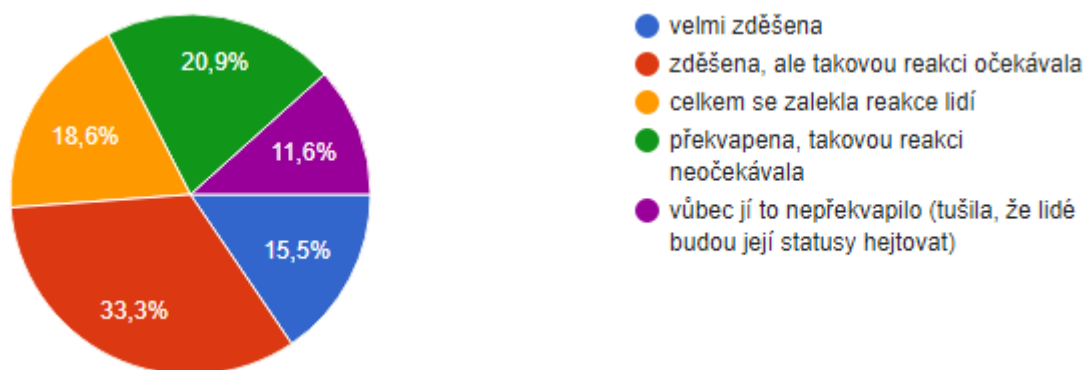
Otázka B.7 se zaměřuje na hodnocení spokojenosti Jaroslava se svým studiem na střední škole. Respondenti měli možnost vybrat jednu z pěti odpovědí, které nejlépe vystihují jejich názor na Jaroslavovu spokojenost. Výsledky ukazují, že většina respondentů, konkrétně

47 (36,4 %), se domnívá, že Jaroslav je se svým studiem nespokojen. Dalších 21 (16,3 %) respondentů uvedlo, že Jaroslav je velmi nespokojen.

Menší počet respondentů, konkrétně 34 (26,4 %), uvedlo, že Jaroslav je se svým studiem ani spokojen, ani nespokojen. 17 respondentů (13,2 %) se domnívá, že Jaroslav je spokojen, a 10 respondentů (7,8 %) uvedlo, že Jaroslav je velmi spokojen.

Většina respondentů vnímá Jaroslavovu spokojenost se studiem jako nízkou. Tento názor může odrážet širší společenské obavy ohledně tlaku rodičů na volbu vzdělávací cesty a jeho dopadů na osobní spokojenost a motivaci mladistvých.

B.8 Anička studuje gymnázium a učení jí moc baví. Strašně ráda by po maturitě studovala na vysoké škole psychologii. Sleduje na internetu různé stránky a podcasty o psychologii. Na internetu má veřejný profil, kam umísťuje své myšlenky a fotky. Často se ale setkává s útoky haterů [hejtrů] (hater [hejtr] = osoba, která má silný nesouhlas až odpor ke konkrétním osobám nebo věcem, slovně uráží, píše nenávistné komentáře). Myslím si, že Anička je tím, jak lidé umí být nepřátelští:

Graf 36: příběh B.8 – Anička

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

Otázka B.8 byla zaměřena na hodnocení reakcí Aničky na útoky haterů na internetu. Respondenti měli možnost vybrat jednu z pěti odpovědí, které nejlépe vystihují jejich názor na Aniččinu reakci.

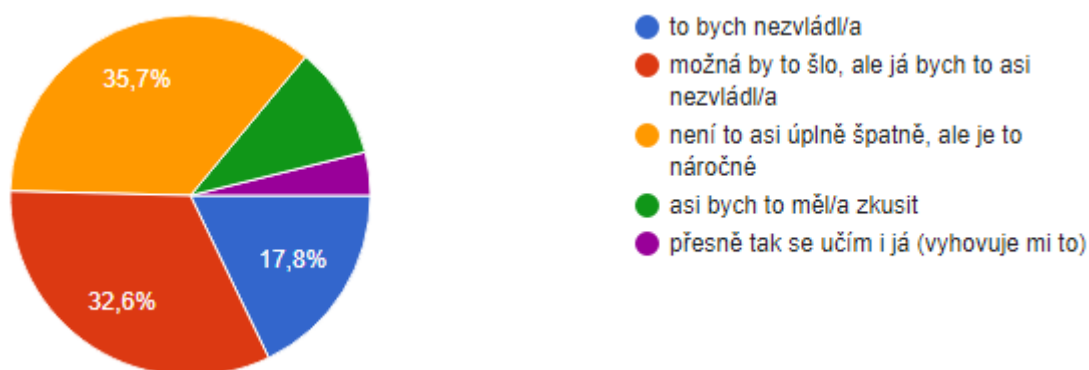
Výsledky ukazují, že největší počet respondentů, konkrétně 43 (33,3 %), se domnívá, že Anička je zděšena, ale takovou reakci očekávala. Dalších 27 (20,9 %) respondentů uvedlo,

že Anička je překvapena, takovou reakci neočekávala. Celkem 24 (18,6 %) respondentů si myslí, že Anička se zalekla reakce lidí.

Menší počet respondentů, konkrétně 20 (15,5 %), uvedlo, že Anička je velmi zděšena. 15 respondentů (11,6 %) se domnívá, že Aničku vůbec nepřekvapilo, že lidé budou její statusy hejtovat.

Tyto výsledky naznačují, že většina respondentů vnímá Aniččinu reakci na útoky haterů jako očekávanou, i když pro ni může být stále šokující. Tento názor může odrážet širší společenské povědomí o negativních aspektech online komunikace a kyberšikany, které jsou bohužel běžné v digitálním prostředí.

B.9 Josefína moc ráda sportuje. Věnuje se atletice. Studuje na gymnáziu a učení jí moc baví. Strašně ráda by po maturitě studovala na vysoké škole. Vzhledem k tomu, že ráda sportuje, ale současně jí baví i studium, přizpůsobila si učení tak, že většinu studijních materiálů si stáhla do PDF formátu a při sportu je poslouchá (a tím se učí) formou automatického čtení. Myslím si, že Josefína tím, jakou formou studuje, rozvíjí svůj fyzický i intelektuální potenciál (tzn. při sportu se učí poslechem):

Graf 37: příběh B.9 – Josefína

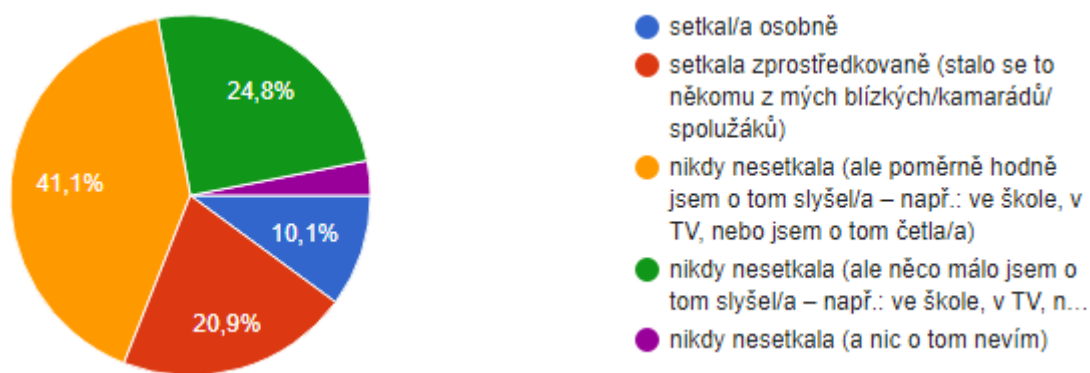
Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

Otázka B.9 se zaměřuje na hodnocení chování Josefíny, která kombinuje sport a studium tím, že při sportu poslouchá studijní materiály ve formátu PDF. Respondenti měli možnost vybrat jednu z pěti odpovědí, které nejlépe vystihují jejich názor na Josefínin způsob studia. Výsledky ukazují, že názory respondentů jsou rozdělené.

Největší počet respondentů, konkrétně 46 (35,7 %), uvedlo, že tento způsob studia není asi úplně špatný, ale je náročný. Dalších 42 (32,6 %) respondentů si myslí, že možná by to šlo, ale oni by to asi nezvládli. Menší počet respondentů, konkrétně 23 (17,8 %), uvedlo, že by to nezvládli. 13 respondentů (10 %) se domnívá, že by to měli zkusit. Pouze 5 respondentů (3,9 %) uvedlo, že se učí stejným způsobem a že jim to vyhovuje.

Výsledky naznačují, že většina respondentů vnímá Josefinin způsob studia jako náročný, ale potenciálně efektivní. Tento názor může odrážet širší společenské povědomí o výhodách a výzvách spojených s multitaskingem a využíváním digitálních technologií ve vzdělávání.

B.10 Hanka (16 let) se setkala s kyberšikanou (na Instagram umístila svou fotku s kamarádkami z jedné party, bohužel veřejně). V soukromé zprávě jí kontaktoval nějaký muž s tím, že má její intimní fotografie a pokud nepošle další, že zveřejní ty, které má. Hanka si byla ale jistá tím, že dotyčný muž žádné její intimní fotografie mít nemůže. O všem informovala rodiče a rodiče informovali Policii ČR. Vyděrač byl posléze podle zákona potrestán.) S něčím podobným jsem se:

Graf 38: příběh B.10 – Hanka

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

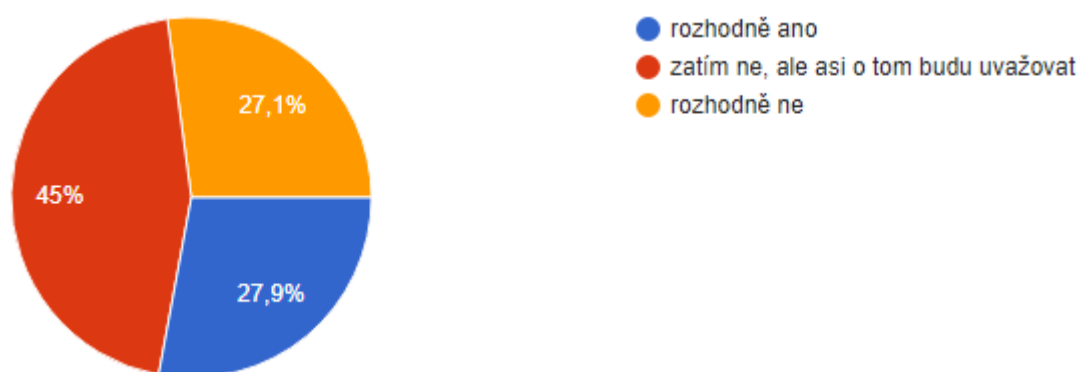
Otázka B.10 byla zaměřena na hodnocení zkušeností respondentů s kyberšikanou, konkrétně na příběh Hanky, která se setkala s vydíráním na Instagramu. Respondenti měli možnost vybrat jednu z pěti odpovědí, které nejlépe vystihují jejich zkušenosti s podobnými situacemi.

Výsledky ukazují, že většina respondentů, konkrétně 53 (41,1 %), uvedla, že se s kyberšikanou nikdy osobně nesetkala, ale poměrně hodně o ní slyšela, například ve škole, v televizi nebo četla o ní. Dalších 32 (24,8 %) respondentů uvedlo, že se s kyberšikanou nikdy nesetkali, ale něco málo o ní slyšeli.

Menší počet respondentů, konkrétně 27 (20,9 %), uvedlo, že se s kyberšikanou setkali zprostředkovaně, tedy že se to stalo někomu z jejich blízkých, kamarádů nebo spolužáků. 13 respondentů (10,1 %) uvedlo, že se s kyberšikanou setkali osobně. Pouze 4 respondenti (3,1 %) uvedli, že se s kyberšikanou nikdy nesetkali a nic o ní nevědí.

Většina respondentů má alespoň nějaké povědomí o kyberšikaně, ať už z osobní zkušenosti, zprostředkovaně nebo z médií. Tento názor může odrážet širší společenské povědomí o problematice kyberšikany a jejího dopadu na mladistvé.

B.11 Michaela (18 let) studuje střední školu. Je ve 3. ročníku (v příštím roce jí tedy čeká maturita). Ke studiu využívá různé nástroje. Používá podcasty, automatické čtení, poslouchá audioknihy, vytváří si dokumenty a prezentace, využívá Google meet, WhatsApp skupiny ke společnému učení se spolužáky... Učím se podobně jako Michaela.

Graf 39: příběh B.11 – Michaela

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

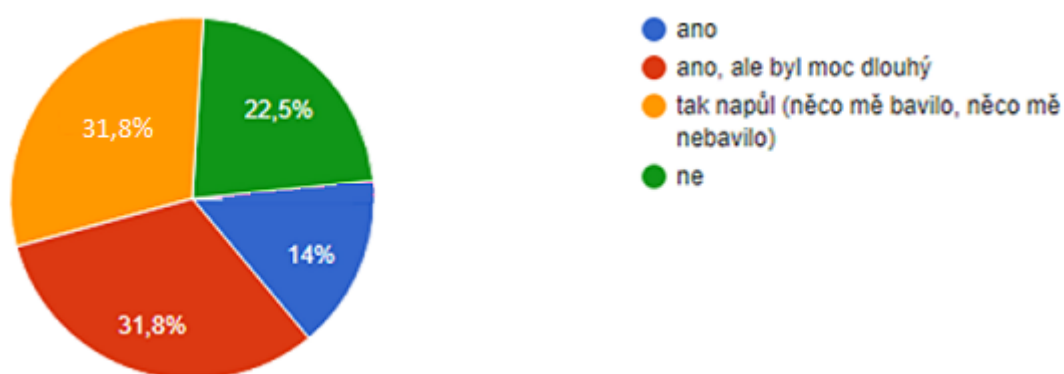
Otázka B.11 byla zaměřena na hodnocení studijních návyků Michaely, která využívá různé digitální nástroje ke svému studiu. Respondenti měli možnost vybrat jednu ze tří odpovědí, které nejlépe vystihují jejich vlastní studijní návyky ve srovnání s Michaelou.

Výsledky ukazují, že 36 respondentů (27,9 %) uvedlo, že se učí podobně jako Michaela a rozhodně využívají podobné nástroje. Dalších 58 respondentů (45 %) odpovědělo, že zatím nevyžívají stejné nástroje jako Michaela, ale asi o tom budou uvažovat. Naopak 35 respondentů (27,1 %) uvedlo, že rozhodně nevyžívají stejné nástroje jako Michaela.

Tyto výsledky naznačují, že většina respondentů buď již využívá, nebo zvažuje využití digitálních nástrojů ke studiu, podobně jako Michaela. Tento trend může odrážet rostoucí popularitu a dostupnost digitálních technologií ve vzdělávání a jejich potenciál zlepšit efektivitu a pohodlí při studiu.

3.3 Analýza třetí části dotazníku s názvem C. Závěrečné/doplňující otázky

C.1 Bavilo respondenty vyplňování dotazníku?

Graf 40: otázka C.1 – Bavilo respondenty vyplňování dotazníku?

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

Otázka C.1 byla zaměřena na hodnocení zážitku respondentů při vyplňování dotazníku. Respondenti měli možnost vybrat jednu ze čtyř odpovědí, které nejlépe vystihují jejich názor na vyplňování dotazníku. Výsledky ukazují, že většina respondentů, konkrétně 41 (31,8 %), uvedla, že je vyplňování dotazníku bavilo, ale byl moc dlouhý. Stejný počet respondentů, tedy 41 (31,8 %), odpověděl, že je vyplňování dotazníku bavilo jen napůl.

Dalších 29 (22,5 %) respondentů uvedlo, že je vyplňování dotazníku nebavilo. Menší počet respondentů, konkrétně 18 (14 %), uvedlo, že je vyplňování dotazníku bavilo.

Tyto výsledky naznačují, že většina respondentů měla smíšené pocity ohledně vyplňování dotazníku. Zatímco někteří respondenti si užili vyplňování dotazníku, jiní ho považovali za příliš dlouhý nebo je nebavil. Tento názor může značit širší potřebu zkrácení a zjednodušení dotazníků, aby byly pro respondenty atraktivnější a méně časově náročné.

C.2 Rozuměli respondenti příběhům?

Graf 41: otázka C.2 – Hodnocení srozumitelnosti příběhů

Zdroj: autorka práce, 2023 (vlastní výzkum)

Otázka C.2 byla zaměřena na hodnocení srozumitelnosti příběhů, které byly popsány v dotazníku. Respondenti měli možnost vybrat jednu ze tří odpovědí, které nejlépe vystihují jejich porozumění příběhům. Výsledky ukazují, že většina respondentů, konkrétně 87 (67,4 %), úplně rozuměla příběhům a nemusela si nic domýšlet. Dalších 35 (27,1 %) respondentů uvedlo, že příběhům rozuměli tak napůl, což znamená, že si občas museli něco domýšlet.

Menší počet respondentů, konkrétně 7 (5,4 %), přiznal, že příběhům moc nerozuměl a často si musel něco domýšlet. Tyto výsledky naznačují, že většina respondentů považovala příběhy za srozumitelné, avšak existuje menší skupina, která měla s porozuměním příběhů určité obtíže. Tato skutečnost může odrážet různé úrovně čtenářských dovedností a schopnost interpretace textu mezi respondenty.

3.4 Analýza čtvrté části dotazníku s názvem D. Závěrečné informace

D.1 Nepovinná část:

Je něco, co bych chtěl/a k dotazníku doplnit?

Můžete napsat cokoli, např.:

- slova, kterým jsem nerozuměl/a,
- situace v příbězích, kterým jsem nerozuměl/a,

- něco mi chybělo: ...
- délka dotazníku,
- ne/záživnost dotazníku,
- dotazník se mi líbil, uvedená problematika mě zajímá,
- našla/našel jsem chybu/y, konkrétně:
- atd. atp.
- s některými situacemi mám vlastní zkušenost, ale nevím, co dělat, na koho se obrátit o pomoc (odpovědi hledejte viz odkazy výše),
- kde hledat případnou pomoc, na koho se mohu obrátit? (odpovědi hledejte viz odkazy výše).

2 odpovědi:

1. „Dotazník byl delší než jsem předpokládal. Myslím si ze by se o tomhle tématu mělo mluvit více. Sám jsem před pár lety byl na telefonu 24/7, ale převážně to bylo způsobené tím, že jsem se nudil. Je fajn, že to pojíte s kybersikanou. Přeji hodně úspěchu <33“

2. „Přijde mi, že se v dnešní době spíše bere mobilní telefon ve výuce jako porušení kázně. Dnes, ve 21. století, by se podle mě, měly moderní technologie (mobil, počítač..) zařadit do výuky. Myslím, že je důležitější učit se ověřovat a vyhledávat informace, než se učit látku slovo od slova ze starých učebnic.“

D.2

Ráda bych se dozvěděl/a výsledky výzkumu, které z dotazníku vyplynou. Uvádím tedy svou e-mailovou adresu:

7 odpovědí (7 anonymizovaných e-mailových adres je uvedeno v přílohách č. 2 a 3)

Závěrečná část dotazníku poskytla respondentům možnost vyjádřit své názory a připomínky. Nabídka pomoci a odkazy na relevantní webové stránky jsou užitečné pro ty, kteří se potýkají s problémy, jako je kyberšikana. Možnost uvést e-mailovou adresu pro zaslání výsledků výzkumu ukazuje na zájem respondentů o téma a výsledky dotazníku. Celkově je závěrečná část dotazníku pozitivně hodnocena a poskytla autorce cennou zpětnou vazbu.

3.5 Analýza k výzkumným/dílčím cílům a otázkám

3.5.1 Analýza dat k cíli práce (zmapování úrovně digitálních kompetencí)

Cílem práce bylo **zmapovat, na jaké úrovni mají žáci středních škol digitální kompetence**. Analýza dat získaných z dotazníkového šetření ukázala, že úroveň digitálních dovedností mezi žáky středních škol je různorodá a závisí na několika faktorech, včetně času stráveného na mobilních telefonech a způsobu jejich využívání.

Z výsledků vyplývá, že žáci, kteří tráví více času na mobilních telefonech, vykazují vyšší digitální kompetence, zejména v oblasti používání aplikací a vyhledávání informací. Tito žáci jsou také více spokojeni se svými schopnostmi používat digitální technologie a častěji přemýšlejí nad tím, jaké informace o sobě zveřejňují na internetu.

Dále bylo zjištěno, že povědomí o kyberšikaně je mezi žáky středních škol poměrně vysoké, avšak jejich subjektivní zkušenosti s tímto fenoménem se liší. Většina respondentů přemýšlí o tom, jaké informace o sobě zveřejňují na internetu, což naznačuje určitou míru uvědomění a opatrnosti.

Celkově lze říci, že delší čas strávený na mobilních telefonech může přispívat k rozvoji digitálních kompetencí, pokud je používán správně a s mírou. Výsledky této analýzy poskytují cenné poznatky pro další výzkum a mohou sloužit jako podklad pro vzdělávací programy zaměřené na rozvoj digitálních dovedností mezi žáky středních škol.

3.5.2 Analýza dat k dílčímu cíli č. 1 (subjektivní pocity s užíváním mobilů)

Dílčí cíl č. 1: Zjistit, jaké jsou subjektivní pocity a zkušenosti žáků středních škol s užíváním mobilních telefonů.

Pro zjištění subjektivních pocitů a zkušeností žáků středních škol s užíváním mobilních telefonů byla využita data z otázek A.9, A.11, A.12, A.13, A.14, A.15, A.16, A.17, A.18, A.19, A.20, A.21 a A.22, dále B.1, B.2, B.3, B.4, B.7, B.9 a B.11.

Celkem 68 respondentů použije občas nebo používá pravidelně aplikaci sloužící k přepravě (A.9). Z těchto 68 respondentů všichni znají operační systém svého mobilního telefonu (A.11) a pouze 1 respondent neví, jestli a jaký objem dat (A.12) má ve svém mobilu k dispozici. 78 ze všech respondentů odpovědělo na otázku, jak svůj mobil využívají (A.13),

že většinou pro soukromé účely a volný čas, ale občas i pro studium. Když je potřeba něco v mobilu nastavit/upravit/aktualizovat (A.14), tak jen 1 ze všech respondentů neumí používat (a ani nemá nikoho, na koho by se mohl obrátit s žádostí o pomoc) a jen 2 respondenti odpověděli, že někdy ano, někdy ne. Plných 94 respondentů v otázce, jestli se jim stává, že se rozptýlí mobilem a dělají něco jiného, než zamýšleli (A.15) odpovědělo kladně, přičemž 46 z uvedených 94 uvedlo 50% pravděpodobnost prokrastinace. 79 ze všech respondentů si myslí, že na mobilu tráví (A.16) celkem hodně nebo zbytečně moc času, přičemž pouze 10 z nich uvedlo, že si hlídá čas strávený na mobilu prostřednictvím nějaké aplikace (A.17) a oproti tomu 15 (ze 79) respondentů uvedlo, že nikdy o takové aplikaci neslyšelo a ani neuvažuje o tom, že by si jí instalovalo – připadá jim to naprosto zbytečné. Žádný respondent nestráví na mobilu (A.18) méně než 30 minut denně. 3 respondenti stráví na mobilu 30 minut až 1 hodinu denně. 8 respondentů stráví na mobilu 1–2 hodiny denně. Největší kategorií jsou respondenti, kteří stráví na mobilu 2–3 hodiny denně, což je 26 respondentů. Stejný počet respondentů (26) stráví na mobilu 3–4 hodiny denně. 34 respondentů stráví na mobilu 4–5 hodin denně. Více než 5 hodin denně stráví na mobilu 32 respondentů. Z 92 respondentů, kteří na mobilu tráví 3 a více hodin denně jen 37 respondentů uvedlo, že aktivně sportuje, což odpovídá i výsledkům studie publikované v časopise *Physical Activity and Health*. Tato studie ukazuje, že většina českých dětí tráví na mobilu nebo u počítače více času, než je zdravo, a navíc málo sportují.

U otázky na subjektivní spokojenost s používáním aplikací na mobilu (A.19) uvedlo 66 respondentů, že je velmi spokojených. Spokojených je 51 respondentů. Ani spokojených, ani nespokojených je 12 respondentů. Nespokojený a velmi nespokojený není žádný respondent. V otázce subjektivní spokojenosti s používáním nástrojů usnadňujících studium (A.20) uvedlo 35 respondentů, že je velmi spokojeno. Spokojených je 68 respondentů, což je největší kategorie. Ani spokojených, ani nespokojených je 22 respondentů. Nespokojený je 1 respondent a velmi nespokojený je také 1 respondent. 2 respondenti uvedli, že je jim to jedno, protože mobil k učení nepoužívají. Z 66 respondentů, kteří uvedli, že jsou velmi spokojeni s tím, jak na mobilu umí používat aplikace, 33 respondentů uvedlo, že jsou současně velmi spokojeni s používáním nástrojů usnadňujících studium.

Použití mobilu/chytrých hodinek ke zlepšení známky ve škole (A.21), tedy tzv. tahák se mezi žáky středních škol liší. Pravidelně používá mobil nebo chytré hodinky jako „tahák“ 16 respondentů, z nichž ještě nikdo nebyl přistižen. Jednou nebo párkrát to zkusilo 39 respondentů, ale stres z odhalení pro ně nebyl přijatelný. Z uvedených 16 respondentů, kteří pravidelně používají elektronický tahák, jsou všichni velmi spokojeni nebo spokojeni s tím, jak umí ve svém mobilu používat internet (A.22).

Z 92 respondentů, kteří tráví na mobilu více než 3 hodiny denně (A.18) si současně 64 z nich myslí, že Matyáš (B.1) to s mobilem dost přehání, určitě by měl dělat i něco jiného, a dalších 5 respondentů uvedlo, že se Matyáš chová stejně/podobně jako oni, a určitě by se měl do mobilu koukat méně. Zajímavá je také skutečnost, že ze skupiny 21 respondentů, kteří si myslí, že na mobilu tráví zbytečně moc času (A.16) plných 12 respondentů (z nichž všichni tráví na mobilu více než 4 hodiny denně) současně uvádí, že si myslí, že Matyáš (B.1) to s mobilem dost přehání, určitě by měl dělat i něco jiného.

Ze 71 respondentů, kteří si myslí, že je Adam velmi spokojen s tím, jak umí na svém mobilu používat aplikace (B.2), je současně 46 z nich velmi spokojeno s tím, jak sami umí na svém mobilu používat aplikace, a 21 je se svou dovedností spokojeno (A.19).

93 respondentů označilo Petra (B.3) jako velmi spokojeného s tím, že ví, kde hledat informace ke studiu. Z těchto 93 respondentů je 29 velmi spokojeno s tím, jak sami umí na svém mobilu používat různé nástroje, které jim umožňují lépe se připravovat do školy (A.20) a 48 respondentů uvedlo, že jsou spokojeni s touto svou dovedností.

O Matyldě (B.4) si 47 respondentů myslí, že je velmi spokojena a 46 respondentů, že je spokojena s tím, jak umí pracovat s internetem. Z těchto 93 respondentů o sobě uvádí 50, že je velmi spokojeno s tím, jak sami umí pracovat s internetem (A.22) a 36, že je se svými dovednostmi spokojeno.

10 respondentů označilo Jaroslava (B.7) jako velmi spokojeného se způsobem jeho studia, jako spokojeného jej označilo 17 respondentů. Z uvedených 27 respondentů se jen 3 z nich přiznali, že pravidelně používají taháky v mobilu a 9 respondentů odpovědělo, že to zkusilo jednou nebo párkrát (ale ten stres, že se podvod zjistí za to nestojí), a 3 respondenti uvedli, že by tahák nikdy nepoužili (vždy se snaží připravit/naučit).

Za stejný způsob učení, kterým rozvíjí svůj fyzický i intelektuální potenciál (tzn. při sportu se učí poslechem), označilo Josefínu (B.9) 5 respondentů. Za náročný, ale asi ne úplně špatný způsob to označilo 29 respondentů, naopak 23 respondentů uvedlo, že by tento způsob učení nezvládlo, přičemž současně 16 z těchto 23 respondentů uvedlo, že jim vždy (3), často (8) a zhruba napůl (5) stává, že místo učení vezmou mobil a hrají hry, sledují sociální sítě, videa atp. (A.15)

36 respondentů uvedlo, že se učí stejným způsobem jako Michaela, která ke studiu používá různé nástroje (B.11), a plných 58 respondentů by stejný způsob zvažovalo.

3.5.3 Analýza dat k dílčímu cíli č. 2 (povědomí o kyberšikaně)

Dílčí cíl č. 2: Zjistit povědomí žáků středních škol o kyberšikaně.

Pro zjištění povědomí žáků středních škol o kyberšikaně byla využita data z otázek A.23, A.24, A.25, A.26, dále B.4 a B.10.

Velmi přemýšlí o tom, jaké informace o sobě zveřejňuje na internetu (A.23) 39 respondentů, 81 respondentů o tom trochu přemýšlí (na sociálních sítích sice nemají veřejný profil, ale používají své skutečné jméno, jejich příspěvky a fotky/video mohou vidět jen jejich přátelé, občas zveřejňují místa, kde právě jsou, někdy označují ostatní osoby, mají několik followerů). A vůbec o tom nepřemýšlí jen 9 respondentů.

Z 9 respondentů, kteří uvedli, že vůbec nepřemýšlí o tom, jaké informace o sobě na internetu zveřejňují, se 3 setkali s kyberšikanou (A.24) s tím, že uvedli, že se jim to stává dost často, ale vědí, co s tím mají dělat a nic si z toho nedělají, 1 z nich uvedl, že jej to dost trápí a 1 uvedl, že se s tímto fenoménem setkal jednou nebo 2x. Z 39 respondentů, kteří uvedli, že o tom velmi přemýšlí (tzn. nezveřejňují o sobě na internetu vše) jich pouze 2 uvedli, že se s kyberšikanou setkali osobně (stává se jim to dost často, ale nevědí, co s tím mají dělat, dost je to trápí).

U otázky na množství přátel (A.25) uvedlo 29 respondentů, že je velmi spokojeno, a jako spokojeno se uvedlo 48 respondentů. Nebyl ovšem brán v úvahu počet přátel na sociálních sítích, takže nelze usoudit, zda 20, 80, nebo třeba 500 přátel na sociálních sítích je pro žáky středních škol uspokojivé číslo.

1 ze 129 respondentů uvedl, že svůj čas na internetu tráví profesionálně (A.26), 5 poloprofesionálně (tedy že není přímo influencerkou nebo influencerem, ale je někdo, kdo má vlastní kanál, na kterém občas něco zveřejňuje), 20 respondentů influencerem není, ale chtělo by, a 93 respondentů není influencerem a ani by to nechtělo.

Z 93 respondentů, kteří si myslí, že Matylda (B.4) je velmi spokojena nebo spokojena s tím, jak umí na svém mobilu používat internet (v příběhu bylo popsáno, že Matyldu sociální sítě vlastně nezajímají i když tam má svůj profil. Občas se podívá, co který ze spolužáků nebo kamarádů zveřejní, ale sama nic nekomentuje a už vůbec nic nezveřejňuje. Na internetu hlavně vyhledává informace ke studiu.) se s kyberšikanou 21 respondentů setkalo osobně (stává se jim to dost často, ale vědí, co s tím mají dělat, nic si z toho nedělají), přičemž 3 z nich uvedli, že vůbec nepřemýšlí o tom, jaké informace o sobě zveřejní na internetu, je jim to jedno, a 2 respondenti odpověděli, že s kyberšikanou setkali osobně (stává se jim to dost často, ale nevědí, co s tím mají dělat, dost je to trápí) a 1 z nich současně uvedl, že vůbec nepřemýšlí o tom, jaké informace o sobě zveřejní na internetu a 1 o tom přemýšlí trochu, 15 respondentů se s tím setkalo osobně (jednou nebo dvakrát se jim to stalo) z nichž plných 12 jen trochu přemýšlí o tom, co o sobě zveřejňují, 13 respondentů se s tím setkalo zprostředkovaně (stalo se to někomu z jejich blízkých/kamarádů/spolužáků) a z nich jen 1 nepřemýšlí o tom, které informace o sobě zveřejňuje, 30 nikdy nesetkalo (ale poměrně hodně o tom slyšeli – např.: ve škole, v TV, nebo o tom četli), z těchto 30 ani jeden nevedl, že by nepřemýšlel o tom, které informace o sobě zveřejňuje, a 12 respondentů uvedlo, že se s kyberšikanou nikdy nesetkali (ale něco málo o tom slyšeli – např.: ve škole, v TV, nebo jsem o tom četla/a) a z nich pouze 1 nepřemýšlí o tom, co o sobě zveřejňuje.

Ze 13 respondentů, kteří u příběhu Hanky (B.10) uvedli, že se setkali s kyberšikanou jich o tom, co o sobě zveřejňují na internetu velmi přemýšlí 2, trochu přemýšlí 11 a žádný respondent nevedl, že by o tom vůbec nepřemýšlel.

3.5.4 Analýza dat k hlavní výzkumné otázce (vztah poměru času na mobilu s úrovní digitálních kompetencí)

Hlavní výzkumná otázka: **Mají žáci středních škol, kteří tráví více času na mobilních telefonech, vyšší digitální kompetence v oblasti používání aplikací a vyhledávání informací než ti, kteří tráví na mobilních telefonech méně času?**

Pro zjištění, zda mají žáci středních škol, kteří tráví více času na mobilních telefonech, vyšší digitální kompetence v oblasti používání aplikací a vyhledávání informací než ti, kteří tráví na mobilních telefonech méně času byla využita data z otázek A.18, dále A.8, A.9, A.11, A.12, A.14, A.19, A.22, A.23 a A.24, dále B.1, B.10 a B.11.

Z celkového počtu 129 respondentů jich 32 přiznává, že na mobilu tráví více než 5 hodin denně, 4–5 hodin tráví na mobilu 34 respondentů a 26 respondentů 3–4 hodiny (celkem tedy 92 respondentů). *Tyto 3 skupiny zde lze označit jako žáky, kteří tráví na mobilu hodně času. Adolescentům je doporučováno trávit na mobilu méně než 2 hodiny denně. Toto doporučení zahrnuje celkový čas strávený na všech digitálních zařízeních, včetně mobilních telefonů, počítačů a tabletů, a je zaměřeno na minimalizaci negativních dopadů na fyzické a duševní zdraví. (American Academy of Pediatrics, 2016)*

Do 2 hodin denně stráví na mobilu pouze 11 respondentů z našeho vzorku (3 respondenti 30 minut až 1 hodinu a 8 respondentů 1–2 hodiny) a 2–3 hodiny 26 respondentů (celkem tedy 37 respondentů). *Tyto 3 skupiny zde lze označit pro naše účely jako žáky, kteří tráví na mobilu méně času.*

Z 92 používá aplikaci k dopravě (A.9) 49 respondentů (25 pravidelně a 24 občas), 10 respondentů aplikaci vůbec nezná a neví, že taková aplikace existuje a 33 takovou aplikaci nepoužívá (přičemž z těchto 33 se veřejnou dopravou (A.8) dopravuje 21). 1 z respondentů neví, jaký má jeho mobil operační systém (A.11). Všech 92 respondentů ví, jaká data na svém mobilu používají (A.12). Když je potřeba něco v mobilu nastavit/upravit/aktualizovat (A.14), tak se 63 respondentů označilo za toho, kdo to dělá (pro sebe/rodinu/sourozence/kamarády), 27 respondentů něco zvládne nastavit samo, s něčím potřebují pomoci nebo poradit a 2 respondenti si většinou si sami neporadí, ale obrátí se s žádostí o pomoc na někoho blízkého (rodinu/sourozence/kamarády). Velmi spokojených s tím, jak umí na svém mobilu používat aplikace (A.19) je 54 respondentů, spokojených je 30 a jako ani spokojeného, ani nespokojeného se označilo 8 respondentů. Velmi spokojených s tím, jak umím ve svém mobilu používat internet (A.22) je 51 respondentů, spokojených je 32 a jako ani spokojeného, ani nespokojeného se označilo 9 respondentů. U otázky, zda přemýšlí nad tím, které informace o sobě zveřejňují na internetu (A.23) uvedlo

23 respondentů, že o tom velmi přemýšlí, 62 respondentů o tom trochu přemýšlí a 7 respondentů o tom vůbec nepřemýšlí.

66 respondentů si myslí, že Matyáš (B.1), který má u sebe pořád svůj mobil, dívá se do něj ráno cestou do školy, před začátkem vyučování, o přestávkách, dokonce v některých hodinách, i odpoledne, když přijde domů, mobil pořád sleduje, to s mobilem dost přehání, 19 že to trochu přehání, že se chová stejně/podobně jako oni, určitě by se měl do mobilu koukat míň si myslí 5 respondentů a 2 respondent uvedli, že se chová tak, jak to dělali dřív oni, ale teď už do mobilu koukají míň (přitom 1 respondent u otázky A.18 uvedl, že s mobilem tráví více než 5 hodin denně) a druhý respondent 3–4 hodiny).

S kyberšikanou (B.10) se setkalo osobně 13 respondentů, setkalo zprostředkovaně 22 respondentů a nikdy nesetkalo celkem 57 respondentů (z čehož 38 nesetkalo, ale poměrně hodně o tom slyšeli, 17 nesetkalo, ale něco málo o tom slyšeli a 2 nikdy nesetkali a nic o tom neví).

U příběhu Michaely (B.11), která studiu využívá různé nástroje: používá podcasty, automatické čtení, poslouchá audioknihy, vytváří si dokumenty a prezentace, využívá Google meet, WhatsApp skupiny ke společnému učení se spolužáky uvedlo 24 respondentů, že se učí podobně jako Michaela, 43 respondentů se tak zatím neučí, ale asi o tom bude uvažovat a rozhodně se tak neučí 25 respondentů.

Z 37 respondentů, kteří používají svůj mobil méně, než respondenti v první skupině používá aplikaci k dopravě (A.9) 19 respondentů (6 pravidelně a 13 občas) a 18 takovou aplikaci nepoužívá (přičemž z těchto 18 se veřejnou dopravou (A.8) dopravuje 12). Všichni respondenti znají operační systém svého mobilu (A.11). 1 z respondentů neví, jaká data na svém mobilu používá (A.12). Když je potřeba něco v mobilu nastavit/upravit/aktualizovat (A.14), tak se 19 respondentů označilo za toho, kdo to dělá (pro sebe/rodinu/sourozence/kamarády), 17 respondentů něco zvládne nastavit samo, s něčím potřebují pomoci nebo poradit a 1 respondent to neumí používat (a ani nemá nikoho, na koho by se mohl obrátit s žádostí o pomoc). Velmi spokojených s tím, jak umí na svém mobilu používat aplikace (A.19) je 12 respondentů, spokojených je 21 a jako ani spokojeného, ani nespokojeného se označili 4 respondenti. Velmi spokojených s tím, jak umí ve svém mobilu používat internet (A.22) je 14 respondentů, spokojených je 17, jako ani spokojeného, ani

nespokojeného se označili 4 respondenti a 2 respondenti jsou nespokojeni. U otázky, zda přemýšlí nad tím, které informace o sobě zveřejňují na internetu (A.23) uvedlo 16 respondentů, že o tom velmi přemýšlí, 19 respondentů o tom trochu přemýšlí, 2 respondenti o tom vůbec nepřemýšlí.

31 respondentů si myslí, že Matyáš (B.1), který má u sebe pořád svůj mobil, dívá se do něj ráno cestou do školy, před začátkem vyučování, o přestávkách, dokonce v některých hodinách, i odpoledne, když přijde domů, mobil pořád sleduje, to s mobilem dost přehání, 3 že to trochu přehání, že se chová stejně/podobně jako on, určitě by se měl do mobilu koukat míň si myslí 1 respondent a 2 respondenti uvedli, že se chová tak, jak to dělali dřív oni, ale teď už do mobilu koukají míň (1 respondent u otázky A.18 uvedl, že s mobilem tráví 30 minut až 1 hodinu a druhý respondent 2–3 hodiny).

S kyberšikanou (B.10) se nesetkal osobně žádný z respondentů, setkalo zprostředkovaně 5 respondentů a nikdy nesetkalo celkem 32 respondentů (z čehož 15 nesetkalo, ale poměrně hodně o tom slyšeli, 15 nesetkalo, ale něco málo o tom slyšeli a 2 nikdy nesetkali a nic o tom neví).

U příběhu Michaely (B.11), která studiu využívá různé nástroje: používá podcasty, automatické čtení, poslouchá audioknihy, vytváří si dokumenty a prezentace, využívá Google meet, WhatsApp skupiny ke společnému učení se spolužáky uvedlo 12 respondentů, že se učí podobně jako Michaela, 15 respondentů se tak zatím neučí, ale asi o tom bude uvažovat a rozhodně se tak neučí 10 respondentů.

3.5.5 Analýza dat k dílčí výzkumné otázce č. 1 (vztah způsobu používání mobilu s úrovní digitálních kompetencí)

Dílčí výzkumná otázka č. 1: Vykazují žáci, kteří používají mobilní telefony převážně pro studijní účely, vyšší úroveň digitálních kompetencí než ti, kteří je používají převážně pro volnočasové aktivity?

Pro zjištění, zda žáci, kteří používají mobilní telefony převážně pro studijní účely, vykazují vyšší úroveň digitálních kompetencí než ti, kteří je používají převážně pro volnočasové aktivity byla využita data z otázek A.13 a A.11, A.12, A.14, A.15, A.16, A.18, A.21, A.23.

Z celkového počtu 129 respondentů pouze 3 uvedli, že svůj mobil používají jen jako nástroj, který jim pomáhá se studiem, 39 respondentů svůj mobil využívá tak napůl (pro volný čas i pro studium) (A.13). *Tyto 2 skupiny zde lze označit jako žáky, kteří užívají svůj mobil převážně pro studijní účely.* Všichni 3 respondenti, kteří používají svůj mobil jen k učení znají operační systém svého mobilního telefonu (A.11), a vědí, jaká data na svém mobilu využívají (A.12). U otázky, zda umí v mobilu něco nastavit/upravit/aktualizovat (A.14) odpověděl 1 respondent, že toto neumí používat (a ani nemá nikoho, na koho by se mohl obrátit s žádostí o pomoc), 1 respondent odpověděl, že něco zvládne sám, s něčím potřebuje pomoci nebo poradit a pouze 1 respondent uvedl, že je to většinou on, kdo to dělá (pro sebe/rodinu/sourozence/kamarády). Všichni 3 respondenti přiznali, že mobil často odvádí jejich pozornost od učení (A.15). U otázky týkající se jejich vlastního pocitu, kolik času tráví na mobilu (A.16) odpověděli 2 respondenti, že si myslí že přiměřeně, přičemž 1 uvedl, že na mobilu tráví (A.18) 2–3 hodiny a 1 respondent dokonce 4–5 hodin. Zbývající 1 respondent si myslí, že na mobilu tráví zbytečně moc času (A.16) a současně odhadl svůj denní čas s mobilem na více než 5 hodin (A.18). U otázky, zda použil mobil/chytré hodinky k tomu, aby si ve škole zlepšil známku (něco jako „tahák“) (A.21) se 1 respondent přiznal, že si takto připravil „tahák“, ale bál se ho použít, 1 respondent uvedl, že to zkusil jednou nebo párkrát (ale ten stres, že na to přijdou za to nestojí) a 1 respondent uvedl, že to ještě neudělal (bojí se, že by se to zjistilo). Trochu přemýšlí o tom, které informace o sobě zveřejní na internetu (A.23) 2 respondenti a vůbec o tom nepřemýšlí 1 respondent z těch, kteří uvedli, že svůj mobil používají jen ke studiu.

Z 39 respondentů, kteří mobil používají tak napůl (pro volný čas i pro studium) (A.13) jen 1 respondent nezná operační systém svého mobilu (A.11) a současně také uvedl, že když je potřeba něco v mobilu nastavit/upravit/aktualizovat (A.14) tak si většinou si sám neporadí, ale obrátí se s žádostí o pomoc na někoho blízkého (rodinu/sourozence/kamarády). Všichni respondenti (39) vědí, jaká data na svém mobilu využívají (A.12). 22 respondentů uvedlo, že jsou to většinou oni, kdo umí v mobilu něco nastavit/upravit/aktualizovat (A.14) a 16 respondentů přiznalo, že něco zvládnou nastavit sami, ale s něčím potřebují pomoci nebo poradit. 1 respondent přiznal, že mobil vždy odvede jeho pozornost od učení (A.15), často se to stává 10 respondentům, 17 respondentů s mobilem místo učení prokrastinuje v polovině případů, 11 respondentům se to stává málokdy a žádný respondent nevedl, že

mobil nikdy neodvede jeho pozornost od učení. 5 z 39 respondentů považuje svůj čas strávený na mobilu za nepřiměřený (zbytečně moc) (A.16), přičemž 1 z nich uvedl, že na mobilu stráví 2–3 hodiny (A.18), 1 respondent 3–4 hodiny, 2 respondenti uvedli 4–5 hodin a 1 respondent na mobilu tráví více než 5 hodin denně. Ze 17 respondentů, kteří si myslí, že na mobilu tráví celkem hodně času (A.16) jich 2 stráví 2–3 hodiny (A.18), 5 přiznalo 3–4 hodiny, stejný počet (tedy také 5) uvádí 4–5 hodin a také 5 respondentů odhaduje svůj denní čas na mobilu na více než 5 hodin. U otázky, zda použil mobil/chytré hodinky k tomu, aby si ve škole zlepšil známku (něco jako „tahák“) (A.21) se 2 respondenti přiznali, že si takto připravili „tahák“, ale báli se ho použít, 12 respondentů uvedlo, že to zkusilo jednou nebo párkrát (ale ten stres, že na to přijdou za to nestojí), 8 respondentů uvedlo, že to ještě neudělalo (bojí se, že by se to zjistilo), ještě to neudělali, ale uvažují o tom (vždy se spíš snaží připravit/naučit) 3 respondenti, nikdy by to neudělalo (vždy se snaží připravit/naučit) 6 respondentů, 3 respondenti to dělají pravidelně (ještě ji na to nepřišli) a 5 respondentů uvedlo, že je jim to jedno (taháky si nedělají ani na mobilu ani na papírku) . Trochu přemýšlí o tom, které informace o sobě zveřejní na internetu (A.23) 27 respondentů a velmi o tom přemýšlí 12 respondentů z těch, kteří uvedli, že svůj mobil používají tak napůl (pro volný čas i pro studium). Žádný z této skupiny respondentů neuvedl, že by vůbec nepřemýšlel o tom, jaké informace o sobě na internetu zveřejní.

Následující 2 skupiny zde lze označit jako žáky, kteří svůj mobil používají převážně pro volnočasové aktivity a sloučit je do skupiny jedné. Většinou pro soukromé účely a volný čas, ale občas i pro studium (A.13) mobil používá 78 respondentů a 9 respondentů uvedlo, že mobil využívá jen pro soukromé účely a volný čas (sledování videí, hraní her, sledování soc. sítí atp.). Z celkového počtu 87 respondentů znají operační systém svého mobilu (A.11) všichni a jen 1 respondent neví, jaká data na svém mobilu využívá (A.12). 59 respondentů uvedlo, že jsou to většinou oni, kdo umí v mobilu něco nastavit/upravit/aktualizovat (A.14), 27 respondentů přiznalo, že něco zvládnou nastavit sami, ale s něčím potřebují pomoci nebo poradit a 1 respondent si většinou si sám neporadí, ale obrátí se s žádostí o pomoc na někoho blízkého (rodinu/sourozence/kamarády). 10 respondentů přiznalo, že mobil vždy odvede jejich pozornost od učení (A.15), často se to stává 21 respondentům, 32 respondentů s mobilem místo učení prokrastinuje v polovině případů, 18 respondentům se to stává málokdy a 6 respondentů uvedlo, že mobil nikdy neodvede jejich pozornost od učení.

15 z 87 respondentů považuje svůj čas strávený na mobilu za nepřiměřený (zbytečně moc) (A.16), přičemž 1 z nich uvedl, že na mobilu stráví 30 minut až 1 hodinu (A.18), 1 respondent 1–2 hodiny, 6 respondentů uvedlo 4–5 hodin a 7 respondentů na mobilu tráví více než 5 hodin denně. Ze 41 respondentů, kteří si myslí, že na mobilu tráví celkem hodně času (A.16) jich 2 stráví 30 minut až 1 hodinu (A.18), 1 respondent 1–2 hodiny, 7 respondentů 2–3 hodiny, 6 přiznalo 3–4 hodiny, celkem 13 uvádí 4–5 hodin a 12 respondentů odhaduje svůj denní čas na mobilu na více než 5 hodin. U otázky, zda použil mobil/chytré hodinky k tomu, aby si ve škole zlepšil známku (něco jako „tahák“) (A.21) se 6 respondentů přiznalo, že si takto připravili „tahák“, ale báli se ho použít, 26 respondentů uvedlo, že to zkusilo jednou nebo párkrát (ale ten stres, že na to přijdou za to nestojí), 7 respondentů uvedlo, že to ještě neudělalo (bojí se, že by se to zjistilo), ještě to neudělalo, ale uvažují o tom (vždy se spíš snaží připravit/naučit) 7 respondentů, nikdy by to neudělalo (vždy se snaží připravit/naučit) 10 respondentů, 13 respondentů to dělá pravidelně (ještě jim na to nepřišli) a 18 respondentů uvedlo, že je jim to jedno (taháky si nedělají ani na mobilu ani na papírku) . Trochu přemýšlí o tom, které informace o sobě zveřejní na internetu (A.23) 52 respondentů, velmi o tom přemýšlí 27 respondentů a 8 respondentů uvedlo, že vůbec nepřemýšlí o tom, jaké informace o sobě na internetu zveřejní.

3.5.6 Analýza dat k dílčí výzkumné otázce č. 2 (vztah spokojenosti s používáním mobilu s úrovní digitálních kompetencí)

Dílčí výzkumná otázka č. 2: Vykazují žáci, kteří jsou spokojeni se svými schopnostmi používat mobilní aplikace a internet, vyšší digitální kompetence než ti, kteří jsou nespokojeni?

Pro zjištění, zda žáci, kteří jsou spokojeni se svými schopnostmi používat mobilní aplikace a internet, vykazují vyšší digitální kompetence než ti, kteří jsou nespokojeni byla využita data z otázek A.19, A.22 a A.11, A.12, A.14, A.15, A.16, A.18, A.23.

Z celkového počtu 129 respondentů jich 117 uvedlo, že jsou velmi spokojeni (66) nebo spokojeni (51) s tím, jak umí na svém mobilu používat aplikace (A.19), z nichž současně 110 respondentů uvedlo, že velmi spojeno (65) nebo spokojeno (45) s tím, jak umí ve svém mobilu používat internet (umí na internetu vyhledávat informace a ty ověřovat, ukládat a upravovat podle sebe, případně je přeposílat spolužákům/kamarádům) (A.22).

Ti respondenti (110), kteří jsou velmi spokojeni nebo spokojeni v obou otázkách současně uvedli, že znají operační systém svého mobilu (A.11), a vědí, jaká data na svém mobilu využívají (A.12). Když je potřeba něco v mobilu nastavit/upravit/aktualizovat (A.14), tak plných 74 respondentů (ze 110) uvádí, že jsou to většinou oni, kdo to dělají (pro sebe/rodinu/sourozence/kamarády), 35 respondentů něco zvládne samo, s něčím potřebují pomoci nebo poradit a jen 1 respondent uvedl, že většinou si sám neporadí, ale obrátí se s žádostí o pomoc na někoho blízkého (rodinu/sourozence/kamarády). Když se mají učit, místo učení vezmou mobil a hrají hry, sledují sociální sítě, videa atp. (A.15) přiznává 11 respondentů, že vždy, 26 respondentům se to stává často, 44 respondentů to má tak napůl, 25 respondentům málokdy a 4 respondenti odpověděli, že se jim to nestává nikdy. 19 respondentů si myslí, že na mobilu tráví zbytečně moc času (A.16) z nich 9 více než 5 hodin (A.18), 7 respondentů 4–5 hodin a 1 respondent 3–4 hodiny, 50 si myslí, že na mobilu tráví celkem hodně času – více než 5 hodin 16 respondentů, 4–5 hodin 16 respondentů, 3–4 hodiny 7 respondentů, za přiměřeně denně strávený čas na mobilu označilo své zvyky 40 respondentů (přičemž z uvedených 40 jich 5 stráví na mobilu více než 5 hodin denně, 7 respondentů 4–5 hodin a 12 respondentů uvedlo 3–4 hodiny) a 1 respondent, který stráví na mobilu 2–3 hodiny denně odpověděl, že celkem málo.

31 respondentů (ze 110 spokojených v obou otázkách současně) uvedlo, že velmi přemýšlí o tom, které informace o sobě zveřejňuje na internetu (A.23), trochu o tom přemýšlí 71 respondentů a 8 respondentů o tom nepřemýšlí vůbec.

Z celkového počtu 129 respondentů žádný neuvedl, že by byl nespokojený a 12 uvedlo, že nejsou ani spokojeni, ani nespokojeni s tím, jak umí na svém mobilu používat aplikace (A.19), z nichž současně jsou 2 respondenti nespokojeni s tím, jak umí ve svém mobilu používat internet (umí na internetu vyhledávat informace a ty ověřovat, ukládat a upravovat podle sebe, případně je přeposílat spolužákům/kamarádům) (A.22) a 6 z nich uvedlo, že nejsou ani spokojeni, ani nespokojeni

Ti respondenti (2), kteří jsou nespokojeni v otázce A.22 uvedli, že znají operační systém svého mobilu (A.11), a vědí, jaká data na svém mobilu využívají (A.12). Když je potřeba něco v mobilu nastavit/upravit/aktualizovat (A.14), tak 1 respondent uvádí, že toto neumí používat (a ani nemá nikoho, na koho by se mohl obrátit s žádostí o pomoc) a 1 respondent

něco zvládne sám, s něčím potřebuje pomoci nebo poradit. Když se mají učit, místo učení vezmou mobil a hrají hry, sledují sociální sítě, videa atp. (A.15) přiznávají oba respondenti, že se jim to stává často. Oba respondenti tráví na mobilu 2–3 hodiny denně (A.18), přičemž jeden si myslí si myslí, že na mobilu tráví času (A.16) přiměřeně a druhý, že zbytečně moc. 1 respondent uvedl, že vůbec nepřemýšlí o tom, které informace o sobě zveřejňuje na internetu (A.23), a druhý respondent, že o tom trochu přemýšlí.

4 Vyhodnocení cílů a výzkumných otázek, diskuse

Výzkumným cílem této diplomové práce bylo **zmapovat, na jaké úrovni mají žáci středních škol digitální kompetence**. Digitální kompetence zahrnují širokou škálu dovedností, které jsou nezbytné pro efektivní a bezpečné využívání digitálních technologií. Patří sem například schopnost vyhledávat, hodnotit a využívat informace z digitálních zdrojů, schopnost komunikovat a spolupracovat prostřednictvím digitálních nástrojů, a také schopnost vytvářet digitální obsah. Tyto dovednosti jsou dnes zásadní nejen pro osobní a profesní život jednotlivců, ale také pro celkový rozvoj společnosti. (viz kapitola 7.1.1).

Dílčí cíl č. 1: **Zjistit, jaké jsou subjektivní pocity a zkušenosti žáků středních škol s užíváním mobilních telefonů.**

Z analýzy vyplývá, že subjektivní pocity a zkušenosti žáků středních škol s užíváním mobilních telefonů jsou různorodé a závisí na způsobu, jakým mobilní telefony používají. Většina respondentů používá mobilní telefony převážně pro soukromé účely a volný čas, ale občas i pro studium. Zajímavé je, že i když většina respondentů zná operační systém svého mobilního telefonu a ví, jaká data na svém mobilu využívají, pouze malá část z nich si hlídá čas strávený na mobilu prostřednictvím nějaké aplikace.

Respondenti často přiznávají, že mobilní telefon odvádí jejich pozornost od učení, což vede k prokrastinaci. Přestože někteří respondenti používají mobilní telefony jako "tahák" ke zlepšení známek, většina z nich se obává odhalení a raději se snaží připravit na zkoušky poctivě.

Subjektivní spokojenost s používáním aplikací a nástrojů usnadňujících studium je vysoká, přičemž většina respondentů je s těmito nástroji spokojena nebo velmi spokojena. To naznačuje, že mobilní telefony mohou být efektivním nástrojem pro studium, pokud jsou používány správně.

Podobný výzkum proběhl například v rámci studie publikované v časopise "Computers in Human Behavior", kde autoři zkoumali subjektivní spokojenost a zkušenosti studentů s používáním mobilních telefonů. Výsledky ukázaly, že studenti, kteří používají mobilní telefony pro různé účely, včetně studia a volnočasových aktivit, vykazují vysokou míru spokojenosti s těmito zařízeními. Studie také zjistila, že studenti, kteří jsou více spokojeni

s používáním mobilních telefonů, mají tendenci je využívat efektivněji jak pro studijní, tak pro volnočasové účely. (Lepp, A., Barkley, J. E., & Karpinski, A. C., 2014)

Dílčí cíl č. 2: **Zjistit povědomí žáků středních škol o kyberšikaně.**

Z analýzy vyplývá, že povědomí žáků středních škol o kyberšikaně je poměrně vysoké, avšak jejich subjektivní pocity a zkušenosti s tímto fenoménem se liší. Většina respondentů přemýšlí o tom, jaké informace o sobě zveřejňují na internetu, což naznačuje určitou míru uvědomění a opatrnosti. Nicméně, i mezi těmi, kteří o svém online chování přemýšlejí, se někteří setkali s kyberšikanou.

Z respondentů, kteří vůbec nepřemýšlejí o tom, jaké informace o sobě na internetu zveřejňují, se s kyberšikanou setkala několik jedinců, přičemž někteří z nich uvedli, že je to trápí a nevědí, jak s tím naložit. Naopak, mezi těmi, kteří velmi přemýšlejí o tom, co zveřejňují, se s kyberšikanou setkala jen minimum respondentů, což může naznačovat, že uvědomělé chování na internetu může snižovat riziko kyberšikany.

Zajímavé je, že i mezi těmi, kteří jsou velmi spokojeni s tím, jak umí na svém mobilu používat internet, se někteří setkali s kyberšikanou. To ukazuje, že digitální kompetence a spokojenost s používáním technologií nemusí nutně chránit před negativními zkušenostmi na internetu.

Podobný výzkum proběhl například v rámci studie publikované v časopise "Journal of Adolescent Health", kde autoři zkoumali povědomí a zkušenosti adolescentů s kyberšikanou. Výsledky ukázaly, že povědomí o kyberšikaně je mezi adolescenty vysoké, avšak mnoho z nich neví, jak efektivně reagovat na kyberšikanu, což může vést k negativním psychologickým dopadům. (Kowalski, R. M., Giumetti, G. W., Schroeder, A. N., & Lattanner, M. R., 2014)

Hlavní výzkumná otázka: Mají žáci středních škol, kteří tráví více času na mobilních telefonech, vyšší digitální kompetence v oblasti používání aplikací a vyhledávání informací než ti, kteří tráví na mobilních telefonech méně času?

Na základě provedené analýzy lze konstatovat, že žáci středních škol, kteří tráví více času na mobilních telefonech, vykazují vyšší digitální kompetence v oblasti používání aplikací

a vyhledávání informací než ti, kteří tráví na mobilních telefonech méně času. Z celkového počtu 129 respondentů bylo 92 označeno jako žáci, kteří tráví na mobilu hodně času (více než 3 hodiny denně), a 37 jako žáci, kteří tráví na mobilu méně času (méně než 3 hodiny denně).

Respondenti, kteří tráví na mobilu více času, častěji používají aplikace k dopravě, jsou více spokojeni se svými schopnostmi používat aplikace a internet a častěji se označují za ty, kteří zvládají nastavit nebo upravit mobilní zařízení pro sebe i pro ostatní. Konkrétně, 54 respondentů z této skupiny je velmi spokojeno s tím, jak umí používat aplikace, a 51 respondentů je velmi spokojeno s tím, jak umí používat internet. Naopak, mezi respondenty, kteří tráví na mobilu méně času, je velmi spokojeno s používáním aplikací pouze 12 respondentů a s používáním internetu 14 respondentů.

Dále, respondenti, kteří tráví na mobilu více času, častěji přemýšlejí nad tím, které informace o sobě zveřejňují na internetu. Z této skupiny 23 respondentů uvedlo, že o tom velmi přemýšlí, zatímco ve skupině, která tráví na mobilu méně času, to uvedlo pouze 16 respondentů.

Výsledky této analýzy naznačují, že delší čas strávený na mobilních telefonech může přispívat k rozvoji digitálních kompetencí, zejména v oblasti používání aplikací a vyhledávání informací. Nicméně je důležité zmínit, že nadměrné používání mobilních telefonů může mít i negativní dopady na fyzické a duševní zdraví, jak uvádí American Academy of Pediatrics. (2016)

Podobné téma bylo zkoumáno v různých studiích. Například studie od Rideout, Foehr a Roberts (2010) zkoumala vliv médií na děti a dospívající a zjistila, že delší čas strávený s médii je spojen s vyššími digitálními dovednostmi, ale také s vyššími riziky pro zdraví a pohodu.

Dílčí výzkumná otázka č. 1: Vykazují žáci, kteří používají mobilní telefony převážně pro studijní účely, vyšší úroveň digitálních kompetencí než ti, kteří je používají převážně pro volnočasové aktivity?

Z analýzy vyplývá, že žáci, kteří používají mobilní telefony převážně pro studijní účely, vykazují vyšší úroveň digitálních kompetencí v některých oblastech, jako je znalost

operačního systému a vědomí o využívaných datech. Nicméně, v praktických dovednostech, jako je nastavování a aktualizace mobilu, a v oblasti digitálního chování, jako je prokrastinace a používání mobilu jako taháku, se rozdíly mezi oběma skupinami stírají. Obě skupiny vykazují podobné vzorce chování, pokud jde o odvádění pozornosti mobilem a používání mobilu pro volnočasové aktivity. Celkově lze říci, že používání mobilu pro studijní účely může přispět k vyšší úrovni digitálních kompetencí, ale není to jediný faktor, který tyto kompetence ovlivňuje.

Podobný výzkum proběhl například v rámci studie publikované v časopise "Computers & Education", kde autoři zkoumali vliv používání mobilních technologií na akademické výsledky a digitální kompetence studentů. Výsledky ukázaly, že studenti, kteří využívají mobilní technologie pro studijní účely, vykazují lepší akademické výsledky a vyšší úroveň digitálních dovedností ve srovnání s těmi, kteří je používají převážně pro volnočasové aktivity. (Sung, Y.-T., Chang, K.-E., & Liu, T.-C., 2016)

Dílčí výzkumná otázka č. 2: **Vykazují žáci, kteří jsou spokojeni se svými schopnostmi používat mobilní aplikace a internet, vyšší digitální kompetence než ti, kteří jsou nespokojeni?**

Z analýzy vyplývá, že žáci, kteří jsou spokojeni se svými schopnostmi používat mobilní aplikace a internet, vykazují vyšší digitální kompetence než ti, kteří jsou nespokojeni nebo neutrální. Vzorek nespokojených respondentů je však velmi malý, což může ovlivnit relevanci a zobecnitelnost výsledků.

Z celkového počtu 129 respondentů uvedlo 117, že jsou velmi spokojeni nebo spokojeni s tím, jak umí na svém mobilu používat aplikace. Z těchto 117 respondentů je 110 současně spokojeno i s tím, jak umí používat internet. Tito respondenti vykazují vysokou úroveň digitálních kompetencí, což se projevuje v jejich schopnosti znát operační systém svého mobilu, vědět, jaká data na svém mobilu využívají, a být schopni nastavit, upravit nebo aktualizovat mobilní zařízení. Většina z nich také přemýšlí o tom, jaké informace o sobě zveřejňují na internetu, což naznačuje uvědomělý přístup k digitální bezpečnosti.

Z celkového počtu 129 respondentů žádný neuvedl, že by byl nespokojený s tím, jak umí na svém mobilu používat aplikace, a pouze 12 uvedlo, že nejsou ani spokojeni, ani nespokojeni.

Z těchto 12 respondentů jsou pouze 2 nespokojeni s tím, jak umí používat internet. Tito respondenti vykazují nižší úroveň digitálních kompetencí, což se projevuje v jejich menší schopnosti nastavit, upravit nebo aktualizovat mobilní zařízení a v menší míře přemýšlení o tom, jaké informace o sobě zveřejňují na internetu.

Vzorek nespokojených respondentů je velmi malý (pouze 2 respondenti), což omezuje možnost zobecnění výsledků. Nicméně i tento malý vzorek naznačuje, že nespokojení respondenti mají nižší digitální kompetence než jejich spokojení vrstevníci.

Podobný výzkum proběhl například v rámci studie publikované v časopise "Computers & Education", kde autoři zkoumali vztah mezi spokojeností s používáním digitálních technologií a úrovní digitálních kompetencí. Výsledky ukázaly, že studenti, kteří jsou spokojeni se svými digitálními dovednostmi, vykazují vyšší úroveň digitálních kompetencí a jsou schopni efektivněji využívat technologie pro studijní účely. (Scherer, R., Siddiq, F., & Tondeur, J., 2019)

Z dotazníkového šetření a analýzy výzkumných cílů a otázek vyplynulo, že žáci středních škol mají různé úrovně digitálních dovedností a různé způsoby využívání mobilních telefonů, což koresponduje i se závěry uvedených výzkumů. Je patrné, že žáci, kteří tráví více času na mobilních telefonech, vykazují vyšší digitální kompetence v oblasti používání aplikací a vyhledávání informací. Tito žáci jsou také více spokojeni se svými schopnostmi používat aplikace a internet a častěji přemýšlejí nad tím, jaké informace o sobě zveřejňují na internetu.

Z uvedeného vzorku dále vyplývá, že mezi dotazovanými žáky středních škol existuje vysoké povědomí o kyberšikaně, avšak jejich subjektivní pocity a zkušenosti s tímto fenoménem se liší. Většina respondentů přemýšlí o tom, jaké informace o sobě zveřejňují na internetu, což naznačuje určitou míru uvědomění a opatrnosti. Nicméně, i mezi těmi, kteří o svém online chování přemýšlejí, se někteří setkali s kyberšikanou.

Diskuse nad výsledky ukazuje, že delší čas strávený na mobilních telefonech může přispívat k rozvoji digitálních kompetencí, zejména v oblasti používání aplikací a vyhledávání informací. Nicméně je důležité zmínit, že nadměrné používání mobilních telefonů může mít

i negativní dopady na fyzické a duševní zdraví, jak uvádí American Academy of Pediatrics (2016).

Podobné téma bylo zkoumáno v různých studiích. Například studie od Rideout, Foehr a Roberts (2010) zkoumala vliv médií na děti a dospívající a zjistila, že delší čas strávený s médii je spojen s vyššími digitálními dovednostmi, ale také s vyššími riziky pro zdraví a pohodu. Další studie publikovaná v časopise "Computers in Human Behavior" (Lepp, A., Barkley, J. E., & Karpinski, A. C., 2014) a "Journal of Adolescent Health" (Kowalski, R. M., Giumetti, G. W., Schroeder, A. N., & Lattanner, M. R., 2014) potvrdily, že studenti, kteří používají mobilní telefony pro různé účely, včetně studia a volnočasových aktivit, vykazují vysokou míru spokojenosti s těmito zařízeními a mají tendenci je využívat efektivněji.

Celkově lze říci, že používání mobilních telefonů může být efektivním nástrojem pro rozvoj digitálních kompetencí, pokud je používáno správně a s mírou. Je však nezbytné, aby žáci byli informováni o možných rizicích spojených s nadměrným používáním mobilních telefonů a byli vedeni k uvědomělému a bezpečnému chování na internetu.

Diskuse nad výsledky ukazuje, že delší čas strávený na mobilních telefonech může přispívat k rozvoji digitálních kompetencí. Nicméně je třeba zvážit i negativní dopady nadměrného používání mobilních telefonů.

Závěr

Výzkumným cílem této diplomové práce bylo zmapovat, na jaké úrovni mají žáci středních škol digitální kompetence. Z výzkumu vyplynulo, že žáci středních škol mají různé úrovně digitálních dovedností a různé způsoby využívání mobilních telefonů.

Pro realizaci tohoto cíle, dílčích cílů a zodpovězení výzkumných otázek, byly použity metody analýzy dat ze strukturovaného dotazníku v kvantitativním výzkumu. Pro analýzu byla použita kontingenční tabulka jako nástroj, který umožňuje shrnout, analyzovat, prozkoumat a prezentovat data. Tento nástroj je velmi užitečný pro identifikaci trendů, vzorců a anomálií v datech.

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 129 respondentů bez ohledu na obor, který studují, a také bez ohledu na kraj, ve kterém se škola nachází.

Z analýzy vyplývá, že žáci středních škol, kteří tráví více času na mobilních telefonech, vykazují vyšší digitální kompetence v oblasti používání aplikací a vyhledávání informací než ti, kteří tráví na mobilních telefonech méně času. Tito žáci jsou také více spokojeni se svými schopnostmi používat aplikace a internet a častěji přemýšlejí nad tím, jaké informace o sobě zveřejňují na internetu.

Povědomí respondentů o kyberšikaně je poměrně vysoké, avšak jejich subjektivní pocity a zkušenosti s tímto fenoménem se liší. Většina respondentů přemýšlí o tom, jaké informace o sobě zveřejňují na internetu, což naznačuje určitou míru uvědomění a opatrnosti. Nicméně, i mezi těmi, kteří o svém online chování přemýšlejí, se někteří setkali s kyberšikanou.

Diskuse nad výsledky ukazuje, že delší čas strávený na mobilních telefonech může přispívat k rozvoji digitálních kompetencí, zejména v oblasti používání aplikací a vyhledávání informací. Nicméně je důležité zmínit, že nadměrné používání mobilních telefonů může mít i negativní dopady na fyzické a duševní zdraví, jak uvádí American Academy of Pediatrics (2016).

Podobné téma bylo zkoumáno v různých studiích. Například studie od Rideout, Foehr a Roberts (2010) zkoumala vliv médií na děti a dospívající a zjistila, že delší čas strávený s médii je spojen s vyššími digitálními dovednostmi, ale také s vyššími riziky pro zdraví

a pohodu. Další studie publikovaná v časopise "Computers in Human Behavior" (Lepp, A., Barkley, J. E., & Karpinski, A. C., 2014) a "Journal of Adolescent Health" (Kowalski, R. M., Giumetti, G. W., Schroeder, A. N., & Lattanner, M. R., 2014) potvrdily, že studenti, kteří používají mobilní telefony pro různé účely, včetně studia a volnočasových aktivit, vykazují vysokou míru spokojenosti s těmito zařízeními a mají tendenci je využívat efektivněji.

Celkově lze říci, že používání mobilních telefonů může být efektivním nástrojem pro rozvoj digitálních kompetencí, pokud je používáno správně a s mírou. Je však nezbytné, aby žáci byli informováni o možných rizicích spojených s nadměrným používáním mobilních telefonů a byli vedeni k uvědomělému a bezpečnému chování na internetu.

Na základě provedené analýzy lze konstatovat, že **výsledky výzkumných cílů a otázek korespondují s danými předpoklady**. Žáci středních škol, kteří tráví více času na mobilních telefonech, vykazují vyšší digitální kompetence. Tato zjištění poskytují cenné poznatky pro další výzkum a vzdělávací programy.

Vzhledem k množství, zajímavosti a různorodosti získaných dat může tato práce sloužit jako inspirace nebo podnět pro další podrobnější výzkumy nebo navazující studie. Závěrem lze říci, že příklady táhnou, a proto bychom se měli nad svým chováním v souvislosti s užíváním mobilních telefonů zamyslet hlavně my dospělí a učitelé zvláště, a jít žákům a studentům příkladem.

Obrázek 5: Příklady táhnou

Zdroj: Facebook: Vůně knih. Online. [vid. 4. července 2024]. Dostupné z:
<https://www.facebook.com/vuneknih/photos/a.218245914861117/3958923877459950/?type=3>

Seznam použitých zkratk

AI	Umělá inteligence (Artificial Intelligence)
API	Rozhraní pro programování aplikací (Application Programming Interface)
AR	Rozšířená realita (Augmented Reality)
CSS	Kaskádové styly (Cascading Style Sheets)
Czech POINT	Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál
ECDL	Evropský certifikát digitální gramotnosti (European Certification of Digital Literacy)
eObčanka	Elektronický občanský průkaz
GUI	Grafické uživatelské rozhraní (Graphical User Interface)
HTML	Hypertextový značkovací jazyk (Hypertext Markup Language)
HTTP	Hypertextový přenosový protokol (Hypertext Transfer Protocol)
HTTPS	Zabezpečený hypertextový přenosový protokol (Hypertext Transfer Protocol Secure)
ICDL	Mezinárodní certifikát digitální gramotnosti (International Certification of Digital Literacy)
ICT	Informační a komunikační technologie (Information and Communication Technologies)
IKT	Informační a komunikační technologie
IoT	Internet věcí (Internet of Things)
IT	Informační technologie (Information Technology)
JS	JavaScript
MEO	Střední oběžná dráha Země (Medium Earth Orbit)

MMS	Služba multimediálních zpráv (Multimedia Messaging Service)
NASA	Národní úřad pro letectví a vesmír (National Aeronautics and Space Administration)
PDF	Přenosný formát dokumentů (Portable Document Format)
SQL	Strukturovaný dotazovací jazyk (Structured Query Language)
SMS	Služba krátkých textových zpráv (Short Message Service)
UNICEF	Dětský fond Organizace spojených národů (United Nations International Children's Emergency Fund)
URL	Jednotný lokátor zdrojů (Uniform Resource Locator)
USB	Univerzální sériová sběrnice (Universal Serial Bus)
VPN	Virtuální privátní síť (Virtual Private Network)
VR	Virtuální realita (Virtual Reality)
WhatsApp	Aplikace pro zasílání zpráv a multimediální komunikaci
WHO	Světová zdravotnická organizace (World Health Organization)
1G	První generace mobilních telefonních sítí
2G	Druhá generace mobilních telefonních sítí
3G	Třetí generace mobilních telefonních sítí
4G	Čtvrtá generace mobilních telefonních sítí
5G	Pátá generace mobilních telefonních sítí

Seznam použitých informačních zdrojů

ABC. 2007. Historie mobilních telefonů. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.abicko.cz/clanek/casopis-abc/7700/spirala-casu-historie-mobilu.html>

Agar, J. 2013. *Constant Touch: A Global History of the Mobile Phone*. Cambridge: Icon Books.

American Academy of Pediatrics. 2016. Media and Young Minds. *Pediatrics*, 138(5), e20162591. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://pediatrics.aappublications.org/content/138/5/e20162591>

Anderson, C. A. a Dill, K. E. 2000. Video games and aggressive thoughts, feelings, and behavior in the laboratory and in life. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78(4), s. 772-790.

Anderson, R. E. 2010. Technology in education: An overview. In: Peterson, P., Baker, E. a McGaw, B. (eds.). *International Encyclopedia of Education*. 3. vyd. Oxford: Elsevier, s. 1- 10.

Andrews, J. G., Ghosh, A. a Muhammad, R. 2007. *Fundamentals of WiMAX: Understanding Broadband Wireless Networking*. Upper Saddle River: Prentice Hall.

Bennett, S. a Maton, K. 2010. Beyond the 'digital natives' debate: Towards a more nuanced understanding of students' technology experiences. *British Journal of Educational Technology*, 41(6), s. 897-906.

Brown, A. 2022. Australia leads in digital services, benefiting citizens and businesses. *Journal of Digital Government*, 15(2), s. 45-60.

Carr, N. 2010. *The Shallows: What the Internet Is Doing to Our Brains*. New York: W. W. Norton & Company.

Chábera, P. 2019. *ECDL Sylaby a digitální gramotnost*. Praha: Česká společnost pro kybernetiku a informatiku.

Computers in Human Behavior. 2014. Subjektivní spokojenost a zkušenosti studentů s používáním mobilních telefonů. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/journal/computers-in-human-behavior>

Dahlman, E., Parkvall, S. a Skold, J. 2013. 4G: LTE/LTE-Advanced for Mobile Broadband. 2. vyd. Oxford: Academic Press.

Dahlman, E., Parkvall, S. a Skold, J. 2018. 5G NR: The Next Generation Wireless Access Technology. 1. vyd. Oxford: Academic Press.

Digitální gramotnost v uzlových bodech vzdělávání. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2020. 150 s. ISBN 978-80-123-4567-8.

ECDL. 2023. European Certification of Digital Literacy. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.ecdl.com>

Elbert, B. R. 2008. The Satellite Communication Applications Handbook. 2. vyd. Norwood: Artech House.

Ericsson. 2001. Bluetooth technology. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.ericsson.com/en/bluetooth>

Ericsson. 2024. 5G and the Internet of Things. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.ericsson.com/en/5g>

Eshet-Alkalai, Y. 2004. Digital literacy: A conceptual framework for survival skills in the digital era. Journal of Educational Multimedia and Hypermedia, 13(1), s. 93-106.

European Commission. 2021. Digital Europe Programme. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/digital-strategy/our-policies/digital-europe-programme_en

European Commission. 2022. Overcoming language barriers in the digital world. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/digital-strategy/our-policies/overcoming-language-barriers_en

Farley, T. 2005. Mobile Telephone History. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: https://www.privateline.com/mt_history.html

- Floridi, L. 2014. *The Fourth Revolution: How the Infosphere is Reshaping Human Reality*. Oxford: Oxford University Press.
- Goldsmith, A. 2005. *Wireless Communications*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Goggin, G. 2006. *Cell Phone Culture: Mobile Technology in Everyday Life*. London: Routledge.
- Goggin, G. 2011. *Global Mobile Media*. New York: Routledge.
- GSMA. 2024. *The Mobile Economy 2024*. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.gsma.com/mobileeconomy/>
- Hargittai, E. 2010. Digital Na(t)ives? Variation in Internet Skills and Uses among Members of the “Net Generation”. *Sociological Inquiry*, 80(1), s. 92-113.
- Helsper, E. J. 2012. A corresponding fields model for the links between social and digital exclusion. *Communication Theory*, 22(4), s. 403-426.
- Holma, H. a Toskala, A. 2011. *LTE for UMTS: Evolution to LTE-Advanced*. 2. vyd. Chichester: Wiley.
- Johnson, L. 2012. *The NMC Horizon Report: 2012 Higher Education Edition*. Austin, Texas: The New Media Consortium.
- Johnson, S. 2021. Digitalization in the USA: New opportunities and challenges. *Journal of Digital Transformation*, 8(1), s. 23-35.
- Jones, A. a Brown, B. 2021. The role of family and friends in digital literacy development. *Journal of Digital Literacy*, 15(2), s. 45-60.
- Kapteyn, A., Smith, J. P. a Van Soest, A. 2007. Vignettes and self-reports of work disability in the US and the Netherlands. *American Economic Review*, 97(1), s. 461-473.
- Kim, S. 2019. South Korea's digital transformation: Internet penetration and technological innovation. *Journal of Digital Society*, 12(3), s. 67-80.
- King, D. L., Delfabbro, P. H., Griffiths, M. D. a Gradisar, M. 2011. Assessing clinical trials of Internet addiction treatment: A systematic review and CONSORT evaluation. *Clinical Psychology Review*, 31(7), s. 1110-1116.

King, G., Murray, C. J. L., Salomon, J. A. a Tandon, A. 2004. Enhancing the validity and cross-cultural comparability of measurement in survey research. *American Political Science Review*, 98(1), s. 191-207.

Kopecký, K. 2023. *Využití umělé inteligence ve školství*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Kowalski, R. M., Giumetti, G. W., Schroeder, A. N. a Lattanner, M. R. 2014. Bullying in the Digital Age: A Critical Review and Meta-Analysis of Cyberbullying Research Among Youth. *Journal of Adolescent Health*, 55(1), s. 13-26.

Kuss, D. J. a Griffiths, M. D. 2012. Internet addiction: A systematic review of epidemiological research for the last decade. *Current Pharmaceutical Design*, 18(12), s. 4907-4918.

Lepp, A., Barkley, J. E. a Karpinski, A. C. 2014. The Relationship Between Cell Phone Use, Academic Performance, Anxiety, and Satisfaction with Life in College Students. *Computers in Human Behavior*, 31, s. 343-350.

Likertova škála. In: *Wikipedie: otevřená encyklopedie* [online]. San Francisco: Wikimedia Foundation, poslední úpravy 2024-07-04 [cit. 2024-07-04]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Likertova_%C5%A1k%C3%A1la

Livingstone, S. 2004. What is media literacy? *Intermedia*, 32(3), s. 18-20.

Luca, V. 2023. Personalizace výuky pomocí umělé inteligence. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.microsoft.com/cs-cz/personalizace-vyuky>

Masarykova univerzita. 2023. Výzkum digitálních návyků adolescentů. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.muni.cz/vyzkum-digitalnich-navyku>

Ministerstvo průmyslu a obchodu. 2018. *Strategie Digitální Česko*. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/digitalni-cesko>

Ministerstvo průmyslu a obchodu. 2020. *Digitální Česko*. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/digitalni-cesko>

- Ministerstvo vnitra. 2020. Portál občana a Datové schránky. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/portal-obcana>
- Müller, H. 2024. Digitalizace zdravotnictví je klíčová pro zajištění kvalitní a dostupné péče pro všechny občany. *Journal of Health Informatics*, 20(1), s. 12-25.
- MŠMT. 2014. Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.
- MŠMT. 2020. Rámcové vzdělávací programy. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy>
- MŠMT. 2024. Klíčové kompetence v RVP středního odborného vzdělávání. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.
- Národní ústav odborného vzdělávání. 2012. Klíčové kompetence v RVP středního odborného vzdělávání. Praha: NÚOV.
- NPI. 2023. DIGI roadshow: Velká revize RVP. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.npi.cz/digi-roadshow>
- OECD. 2019. Digital Government Review of Denmark: Boosting the Digital Transformation of the Public Sector. Paris: OECD Publishing.
- OECD. 2019. Skills for a Digital World. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/skills/skills-for-a-digital-world.htm>
- OECD. 2020. Bridging the Digital Divide. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/digital/bridging-the-digital-divide.htm>
- Pelton, J. N. a Madry, S. 2013. *Satellite Communications*. 2. vyd. New York: Springer.
- Pew Research Center. 2018. The Future of Digital Life and Well-Being. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/internet/2018/04/17/the-future-of-digital-life-and-well-being/>
- Physical Activity and Health. 2023. Studie o čase stráveném na mobilu a sportování. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.vysokeskoly.cz/studie-o-case-stravenem-na-mobilu>

- Portál Digi. 2022. Digitální gramotnost a její význam. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.portaldigi.cz/digitalni-gramotnost>
- Portál Digi. 2023. Digitální generace a jejich vliv na společnost. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.portaldigi.cz/digitalni-generace>
- Potáček, M. 2003. Informační technologie a jejich role ve vzdělávání. Praha: Karolinum.
- Prensky, M. 2001. Digital Natives, Digital Immigrants. *On the Horizon*, 9(5), s. 1-6.
- Qualcomm. 2024. Autonomous Vehicles and 5G. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.qualcomm.com/5g>
- Rappaport, T. S. 2002. *Wireless Communications: Principles and Practice*. 2. vyd. Upper Saddle River: Prentice Hall.
- Rappaport, T. S., Heath, R. W., Daniels, R. C. a Murdock, J. N. 2014. *Millimeter Wave Wireless Communications*. Upper Saddle River: Prentice Hall.
- Rideout, V. J., Foehr, U. G. a Roberts, D. F. 2010. *Generation M2: Media in the Lives of 8 to 18-Year-Olds*. Menlo Park: Henry J. Kaiser Family Foundation. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.kff.org/other/event/generation-m2-media-in-the-lives-of-8-to-18-year-olds/>
- Růžička, Vladislav. Spirála času - Historie mobilů. *Ábíčko.cz* [online]. 4. dubna 2007 [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.abicko.cz/clanek/casopis-abc/7700/spirala-casu-historie-mobilu.html>
- Samsung. 2008. First mobile phone with built-in projector. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.samsung.com/projector-phone>
- Scherer, R., Siddiq, F. a Tondeur, J. 2019. The Technology Acceptance Model (TAM): A Meta-Analytic Structural Equation Modeling Approach to Explaining Teachers' Adoption of Digital Technology in Education. *Computers & Education*, 128, s. 13-35.
- Selwyn, N. 2009. The digital native – myth and reality. *Aslib Proceedings*, 61(4), s. 364- 379.

- Smith, J. 2015. Personalized learning: The integration of digital tools in education. *Journal of Educational Technology*, 12(4), s. 67-80.
- Smith, J. 2020. Singapore's advanced digital infrastructure: A model for global cities. *Journal of Urban Technology*, 27(1), s. 45-60.
- Smith, J. 2022. Motivation and Digital Literacy: A Study of Adult Learners. *Journal of Digital Education*, 10(3), s. 123-135.
- Spitzer, M. 2012. *Digitální demence: Jak připravujeme sami sebe a naše děti o rozum*. Brno: Host.
- Statista. 2023. Number of smartphone users worldwide from 2016 to 2023. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/330695/number-of-smartphone-users-worldwide/>
- Stránský, M. J. 2022. Nebezpečí závislosti na mobilních telefonech. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.zavislost-na-mobilu.cz>
- Sung, Y.-T., Chang, K.-E. a Liu, T.-C. 2016. The Effects of Integrating Mobile Devices with Teaching and Learning on Students' Learning Performance: A Meta-Analysis and Research Synthesis. *Computers & Education*, 94, s. 252-275.
- Svoboda, M. 2018. *Profesní a školní zařazení adolescentů*. Brno: Masarykova univerzita.
- SZÚ. 2023. Vliv mobilních telefonů na zdraví adolescentů. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.szu.cz/vliv-mobilnich-telefonu-na-zdravi-adolescentu>
- Tapscott, D. 2009. *Grown Up Digital: How the Net Generation is Changing Your World*. New York: McGraw-Hill.
- Technické muzeum v Brně. 2021. Historie mobilních telefonů v Československu. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.technicalmuseum.cz/historie-mobilnich-telefonu>
- Teorie Typů. 2023. Jak vychovávat digitální děti. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.teorietypu.cz/jak-vychovavat-digitalni-deti>

Twenge, J. M. 2017. *iGen: Why Today's Super-Connected Kids Are Growing Up Less Rebellious, More Tolerant, Less Happy – and Completely Unprepared for Adulthood*. New York: Atria Books.

UNESCO. 2020. *Digital Inclusion for All*. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.unesco.org/digital-inclusion>

Van Deursen, A. J. A. M. a Helsper, E. J. 2015. *The Third-Level Digital Divide: Who Benefits Most from Being Online?* *Communication and Information Technologies Annual*, 10, s. 29-52.

Van Dijk, J. 2017. *Digital divide: Impact of access*. *The International Encyclopedia of Media Effects*, s. 1-11.

Vodafone. 2020. *První komerční SMS zpráva*. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.vodafone.com/first-sms>

Voňková, H. 2018. *Metoda ukotvujících vinět v sociálním výzkumu*. Praha: Karolinum.

Vysoké školy. 2023. *Studie o čase stráveném na mobilu a sportování*. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.vysokeskoly.cz/studie-o-case-stravenem-na-mobilu>

West, D. M. a Mace, M. 2010. *The Evolution of Cell Phone Design Between 1983-2009*. *Journal of Mobile Technology*, 12(4), s. 67-80.

WHO. 2020. *Digital Health*. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.who.int/health-topics/digital-health>

WHO. 2020. *Doporučení týkající se užívání mobilních telefonů dětmi a mladistvými*. [online] [vid. 4. července 2024]. Dostupné z: <https://www.who.int/mobilni-telefony-deti>

Williams, R., Rice, R. E. a Rogers, E. M. 2020. *Research Methods and the New Media*. New York: Free Press.

World Bank. 2016. *World Development Report 2016: Digital Dividends*. Washington, DC: World Bank.

Young, K. S. 1998. Internet addiction: The emergence of a new clinical disorder. *CyberPsychology & Behavior*, 1(3), s. 237-244.

Seznam příloh, obrázků, tabulek a grafů

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Dotazník

Příloha č. 2 – Odpovědi respondentů na jednotlivé otázky z dotazníku v procentech

Příloha č. 3 – Odpovědi respondentů na jednotlivé otázky z dotazníku dle počtu odpovědí

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Dynatac	44
Obrázek 2: Dancall 7025	45
Obrázek 3: Sony Ericsson T68i	46
Obrázek 4: Adolescent mimo dosah wifiny (vtip)	54
Obrázek 5: Příklady táhnou	119

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Časová osa 1876 – 2006	48
Tabulka 2: otázka A.2 – Věkové rozpětí s ohledem na počty respondentů a procentuální zastoupení	67
Tabulka 3: otázka A.7 – Kraje podle trvalého bydliště respondentů	70

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: otázka A.1 – Podíl mužů a žen	66
Graf 2: otázka A.2 – Věkové rozpětí	67
Graf 3: otázka A.3 – Kategorie středních škol	67
Graf 4: otázka A.4 – Typ střední školy	68
Graf 5: otázka A.5 – Navštěvovaný ročník	68
Graf 6: otázka A.6 – Ukončení střední školy	69
Graf 7: otázka A.7 – Kraje podle trvalého bydliště respondentů	69
Graf 8: otázka A.8 – Způsoby dojíždění do školy	70
Graf 9: otázka A.9 – Používání dopravních aplikací	71
Graf 10: otázka A.10 – Trávení volného času	72
Graf 11: otázka A.11 – Operační systém	72
Graf 12: otázka A.12 – Objem dat k dispozici	73

Graf 13: otázka A.13 – Užívání mobilu	74
Graf 14: otázka A.14 – Subjektivní spokojenost s vlastními znalostmi nastavení mobilu .	74
Graf 15: otázka A.15 – Odvádění pozornosti	75
Graf 16: otázka A.16 – Subjektivní posouzení času stráveného na mobilu	76
Graf 17: otázka A.17 – Reálné měření času	76
Graf 18: otázka A.18 – Odhad času stráveného na mobilu	77
Graf 19: otázka A.19 – Subjektivní spokojenost s používáním aplikací.....	78
Graf 20: otázka A.20 – Spokojenost s používáním nástrojů usnadňujících studium	78
Graf 21: otázka A.21 – Tahák v mobilu	79
Graf 22: otázka A.22 – Spokojenost s úrovní práce na internetu	79
Graf 23: otázka A.23 – Sociální sítě a sdílení soukromí	80
Graf 24: otázka A.24 – Setkání s kyberšikanou	81
Graf 25: otázka A.25 – Přátelé na sociálních sítích.....	81
Graf 26: otázka A.26 – Jsem influencer/ka?.....	82
Graf 27: otázka A.27 – Jak vnímají respondenti, co si myslí rodiče o množství času, který respondenti tráví na mobilu	82
Graf 28: otázka A.28 – Jak vnímají respondenti, co si myslí učitelé o množství času, který respondenti tráví na mobilu	83
Graf 29: příběh B.1 – Matyáš	84
Graf 30: příběh B.2 – Adam	85
Graf 31: příběh B.3 – Petr	86
Graf 32: příběh B.4 – Matylda	87
Graf 33: příběh B.5 – Marie	88
Graf 34: příběh B.6 – Radim	89
Graf 35: příběh B.7 – Jaroslav	90
Graf 36: příběh B.8 – Anička	91
Graf 37: příběh B.9 – Josefina.....	92
Graf 38: příběh B.10 – Hanka	93
Graf 39: příběh B.11 – Michaela	94
Graf 40: otázka C.1 – Bavilo respondenty vyplňování dotazníku?.....	96
Graf 41: otázka C.2 – Hodnocení srozumitelnosti příběhů	97

Příloha č. 1 – Dotazník

Měření digitálních kompetencí žáků středních škol při používání mobilních telefonů

Vážená respondentko, vážený respondente,

jsem studentkou navazujícího magisterského studia Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy. Píši diplomovou práci, která se zabývá měřením digitálních kompetencí žáků středních škol při používání mobilních telefonů.

Prosím Vás o vyplnění tohoto dotazníku, který je určen pro žáky středních škol, je striktně anonymní, bude otevřen do 30. 6. 2023 vč., výsledky z šetření budou použity pouze pro potřeby mé diplomové práce, jeho vyplnění by nemělo zabrat více než 20 minut, lze jej vyplnit na mobilu, tabletu i PC.

Žádná z odpovědí není správná nebo špatná, záleží pouze na Vašem názoru. Pokud si u některé otázky nebudete jist/a odpovědí, vyberte tu, která se Vašemu názoru co nejvíce přibližuje.

Velice děkuji za Váš čas, přeji úspěšné zakončení školního roku a hezké prázdniny.

* Povinné pole

A. Obecné otázky

A.1 Jsem *

- žena
- muž

A.2 Je mi *

- 14 let
- 15 let
- 16 let
- 17 let
- 18 let
- 19 let
- 20 let a více

A.3 Jsem žákyní/žákem *

- středního odborného učiliště
- střední odborné školy
- gymnázia
- konzervatoře

A.4 Střední škola, kterou studuji je *

- veřejná

- soukromá
- církevní
- nevím

A.5 Navštěvuji *

- 1. ročník (kvinta na gymnáziu)
- 2. ročník (sexta na gymnáziu)
- 3. ročník (septima na gymnáziu)
- 4. ročník (oktáva na gymnáziu)

A.6 Pokud školu úspěšně dokončím, budu mít *

- střední vzdělání (bez výučního listu/bez maturity)
- střední vzdělání s výučním listem
- střední vzdělání s maturitní zkouškou

A.7 Žiji (skutečně bydlím – mám domov) v *

- Hlavní město Praha
- Středočeský kraj
- Jihočeský kraj
- Plzeňský kraj
- Karlovarský kraj
- Ústecký kraj
- Liberecký kraj
- Královéhradecký kraj
- Pardubický kraj
- Kraj Vysočina
- Jihomoravský kraj
- Olomoucký kraj
- Moravskoslezský kraj
- Zlínský kraj

A.8 Do školy se dostávám *

- veřejnou dopravou (vlakem, autobusem, MHD)
- individuálně – s někým (někdo mě vozí osobním automobilem, na motocyklu)
- individuálně – sám/sama (řídím osobní automobil, motocykl nebo jezdím na kole/koloběžce)
- chodím pěšky
- kombinace výše uvedených možností
- jinak

A.9 K dopravě do školy ve svém mobilu aplikaci/e umožňující např. nahrání legitimace, kupónu, nákup časových jízdenek, nákup jednotlivých jízdenek/rezervací místenek atp. *

- používám pravidelně
- občas použiji
- nepoužívám
- neznám (nevím, že taková služba existuje)

A.10 Ve svém volném čase se věnuji (možnost vybrat více odpovědí) *

- sportu (aktivně sportuji)
- hudbě (hraji na nějaký hudební nástroj, zpívám)
- hudbě (poslouchám hudbu)
- umění (maluji, modeluji, tvořím...)
- čtení (pravidelně čtu knihy – papírové a/nebo elektronické, nebo poslouchám audioknihy)
- technice
- trávím čas s kamarády
- chodím na brigádu/y
- pomáhám pra/rodičům (v domácnosti a/nebo na zahradě a/nebo ve firmě)
- nic mě nebaví, nic nedělám
- většinou se dívám na mobil (brouzdám po netu, sleduji videa, dívám se na filmy/seriály)
- sledování klasického TV vysílání (dívám se na filmy/seriály, TV pořady)
- hraní on-line her
- ručním pracím nebo kutilství
- vaření a/nebo pečení
- přípravě do školy/studiu
- jiné

A.11 Mobil, který používám, má operační systém *

- Android
- iOS
- Windows Phone
- BlackBerry OS
- nevím

A.12 Data na svém mobilu mám *

- neomezená (platí rodiče nebo někdo jiný)
- neomezená (platím si sám/sama)
- omezená (platí rodiče nebo někdo jiný)
- omezená (platím si sám/sama)
- nemám (připojuji se jen přes Wi-Fi)

nevím

A.13 Mobil používám *

- jen pro soukromé účely a volný čas (natáčení, zveřejňování nebo sledování videí, hraní her, sledování soc. sítí, kontaktování, chatování a video/hovory se spolužáky/kamarády atp.)
- většinou pro soukromé účely a volný čas, ale občas i pro studium
- tak napůl (pro volný čas i pro studium)
- většinou pro studium, ale občas i pro soukromé účely a volný čas
- jen jako nástroj, který mi pomáhá se studiem (vytvářím, upravuji, ukládám, sdílím studijní materiály, vytvářím prezentace, aktivně vyhledávám materiály ke studiu, sleduji podcasty atp.)

A.14 Když je potřeba něco v mobilu nastavit/upravit/aktualizovat *

- jsem to většinou já, kdo to dělá (pro sebe/rodinu/sourozence/kamarády)
- něco zvládnou sám/sama, s něčím potřebuji pomoci nebo poradit
- většinou si sám/sama neporadím, ale obrátím se s žádostí o pomoc na někoho blízkého (rodinu/sourozence/kamarády)
- neumím používat (a ani nemám nikoho, na koho bych se mohl/a obrátit s žádostí o pomoc)

A.15 Když se mám učit, stává se mi, že místo učení vezmu mobil a hraji hry, sleduji sociální sítě, videa atp. *

- vždy
- často
- tak napůl (někdy ano, někdy ne)
- málokdy
- nikdy

A.16 Myslím si, že na mobilu trávím času *

- zbytečně moc
- celkem hodně
- přiměřeně
- celkem málo
- hodně málo

A.17 Na svém mobilu používám aplikaci, která přesně měří čas, který na mobilu strávím *

- ne (nikdy jsem o takové aplikaci neslyšela a ani neuvažuji o tom, že bych si jí instaloval/a – připadá mi to naprosto zbytečné)
- ne (nikdy jsem o takové aplikaci neslyšela, ale možná by stálo za úvahu to zkusit)
- ne (nikdy jsem o takové aplikaci neslyšela, ale určitě si jí nainstaluji)
- ano (ale nedívám se, kolik času jsem na mobilu strávil/a)

ano (hlídám si čas strávený na mobilu)

A.18 Na svém mobilu strávím (berte v úvahu dohromady i čas o přestávkách ve škole, při dojíždění, v odpoledních a večerních/nočních hodinách) průměrně každý den přibližně *

- do 30 minut
- 30 minut až 1 hodinu
- 1–2 hodiny
- 2–3 hodiny
- 3–4 hodiny
- 4–5 hodin
- více než 5 hodin

A.19 Jsem spokojen/a s tím, jak umím na svém mobilu používat aplikace *

- velmi spokojen/a
- spokojen/a
- ani spokojen/a, ani nespokojen/a
- nespokojen/a
- velmi nespokojen/a

A.20 Jsem spokojen/a s tím, jak umím na svém mobilu používat různé nástroje, které mi umožňují lépe se připravovat do školy/učit se *

- velmi spokojen/a
- spokojen/a
- ani spokojen/a, ani nespokojen/a
- nespokojen/a
- velmi nespokojen/a
- je mi to jedno – mobil k učení nepoužívám

A.21 Použil/a jsem mobil/chytré hodinky k tomu, abych si ve škole zlepšil/a známku (něco jako „tahák“) *

- dělám to pravidelně (ještě mi na to nepřišli)
- zkusil/a jsem to jednou nebo párkrát (ale ten stres, že na to přijdou za to nestojí)
- připravil/a jsem si takhle „tahák“, ale bál/a jsem se ho použít
- ještě jsem to neudělal/a (bojím se, že by se to zjistilo)
- ještě jsem to neudělal/a, ale uvažuji o tom (vždy se spíš snažím připravit/naučit)
- nikdy bych to neudělal/a (vždy se snažím připravit/naučit)
- je mi to jedno (taháky si nedělám ani na mobilu ani na papírku)

A.22 Jsem spokojen/a s tím, jak umím ve svém mobilu používat internet (umím na internetu vyhledávat informace a ty ověřovat, ukládat a upravovat podle sebe, případně je přeposílat spolužákům/kamarádům). *

- velmi spokojen/a
- spokojen/a
- ani spokojen/a, ani nespokojen/a
- nespokojen/a
- velmi nespokojen/a

A.23 Přemýšlím nad tím, které informace o sobě zveřejňuji na internetu *

- vůbec o tom nepřemýšlím, je mi to jedno (na sociálních sítích mám veřejný profil, používám své skutečné jméno, moje příspěvky a fotky/video jsou také veřejné, často zveřejňuji i místa, kde právě jsem, označuji i ostatní osoby, mám hodně followerů)
- trochu o tom přemýšlím (na sociálních sítích sice nemám veřejný profil, ale používám své skutečné jméno, moje příspěvky a fotky/video mohou vidět jen mí přátelé, občas zveřejňuji místa, kde právě jsem, někdy označuji ostatní osoby, mám několik followerů)
- velmi o tom přemýšlím (na sociálních sítích nemám veřejný profil, nepoužívám své skutečné jméno, moje příspěvky a fotky/video nejsou veřejné, nikdy nezveřejňuji místa, kde právě jsem, neoznačuji ani ostatní osoby, nemám žádné followery)

A.24 S nějakou formou kyberšikany (žádost o intimní fotografie, vydírání, vyhrožování, slovními útoky na mou osobu, zesměšňováním) jsem se *

- setkal/a osobně (stává se mi to dost často, ale nevím, co s tím mám dělat, dost mě to trápí)
- setkal/a osobně (stává se mi to dost často, ale vím, co s tím mám dělat, nic si z toho nedělám)
- setkal/a osobně (jednou nebo dvakrát se mi to stalo)
- setkala zprostředkovaně (stalo se to někomu z mých blízkých/kamarádů/spolužáků)
- nikdy nesetkala (ale poměrně hodně jsem o tom slyšel/a – např.: ve škole, v TV, nebo jsem o tom četla/a)
- nikdy nesetkala (ale něco málo jsem o tom slyšel/a – např.: ve škole, v TV, nebo jsem o tom četla/a)
- nikdy nesetkala (a nic o tom nevím)

A.25 Se svými kontakty (s množstvím přátel a followerů, s lajky a komentáři na příspěvky, které zveřejňuji) na sociálních sítích (Discort, Facebook, Instagram, Tik Tok, YouTube, atp.) jsem: *

- velmi spokojen/a
- spokojen/a
- ani spokojen/a, ani nespokojen/a
- nespokojen/a
- velmi nespokojen/a

A.26 Jsem někdo, kdo na mobilu tráví čas polo/profesionálně *

- ano, jsem influencer/ka nebo někdo, kdo má vlastní kanál, na kterém pravidelně vysílá
- ano, sice nejsem influencer/ka, ale jsem někdo, kdo má vlastní kanál, na kterém občas něco zveřejňuje
- ne, ale chtěl/a bych
- ne, a ani to nechci

A.27 Rodiče (pečující osoby) mi říkají, že na mobilu trávím času *

- moc
- přiměřeně
- málo
- je jim to jedno/nezajímá je to/nemluví o tom

A.28 Učitelé nám říkají, že na mobilu trávíme (jako generace) času *

- moc
- přiměřeně
- málo
- je jim to jedno/nezajímá je to/nemluví o tom

B. Příběhy

B.1 Matyáš má u sebe pořád svůj mobil. Dívá se do něj ráno cestou do školy, před začátkem vyučování, o přestávkách, dokonce i v některých hodinách. I odpoledne, když přijde domů, mobil pořád sleduje. Nemá žádné koníčky, nebaví ho čtení, doma pomáhá jen když se rodiče už zlobí, že nic nedělá. Do školy se nepřipravuje. Na mobil se dívá i dlouho do noci, proto se moc nevyspí a často zaspí.

Myslím si, že Matyáš: *

- to s mobilem dost přehání, určitě by měl dělat i něco jiného
- to s mobilem trochu přehání, asi by měl dělat i něco jiného
- se chová tak, jak jsem to dělal/a já dřív, ale teď už do mobilu koukám míň
- se chová stejně/podobně jako já, určitě by se měl do mobilu koukat míň
- se chová stejně/podobně jako já, asi by se měl do mobilu koukat míň
- se chová stejně/podobně jako já, nevidím na tom nic špatného

B.2 Adam dostal od rodičů za výborné výsledky ve škole nový mobil. Všechny aplikace si ze starého mobilu dokázal překopírovat pomocí aplikace „Výměna telefonu“. Hesla v aplikacích má uložená v Google, a proto pro něj není těžké si vše zkopírovat ze starého mobilu do nového.

Myslím si, že Adam je s tím, jak umí na svém mobilu používat aplikace (vyhledávat informace a dále s nimi pracovat): *

- velmi spokojen

- spokojen
- ani spokojen, ani nespokojen
- nespokojen
- velmi nespokojen

B.3 Petr je ve druhém ročníku střední školy. Už si zvykl na různé požadavky učitelů do všeobecných i odborných předmětů. Umí si na stránkách jeho školy zjistit, jestli konkrétní učitel má vlastní stránky, které používá pro výuku. Petr ví, kde hledat informace ke studiu. Umí zkombinovat informace ze stránek školy s požadavky učitele. Petr ví, kde si má vyhledat doplňující informace. Nedělá mu problém, aby se učil z různých zdrojů (výklad učitele při hodinách, zápisky v sešitě, učebnice, a i podcasty na YouTube ke konkrétnímu předmětu).

Myslím si, že Petr je s tím, jak umí na svém mobilu používat internet (vyhledávat informace a dále s nimi pracovat): *

- velmi spokojen
- spokojen
- ani spokojen, ani nespokojen
- nespokojen
- velmi nespokojen

B.4 Matylda je v prvním ročníku střední školy. Sociální sítě jí vlastně nezajímají i když tam má svůj profil. Občas se podívá, co který ze spolužáků nebo kamarádů zveřejní, ale sama nic nekomentuje a už vůbec nic nezveřejňuje. Na internetu hlavně vyhledává informace ke studiu, vytváří prezentace, umí u informací i obrázků uvést správné zdroje.

Myslím si, že Matylda je s tím, jak umí na svém mobilu používat internet (vyhledávat informace a dále s nimi pracovat): *

- velmi spokojena
- spokojena
- ani spokojena, ani nespokojena
- nespokojena
- velmi nespokojena

B.5 Marie má okolo 900 přátel na sociálních sítích (Discord, Facebook, Instagram, TikTok, YouTube atp.), má i několik sledujících/followerů. Profil má veřejný. Když jde o víkend na party, jde s někým ze spolužáků. Na sociální sítě pak umísťuje spoustu fotek a videí a sbírá lajky – většinou se jí podaří nasbírat u jedné fotky/video aspoň 100 lajků nebo komentářů.

Myslím si, že Marie je se svými sociálními kontakty na sociálních sítích: *

- velmi spokojena
- spokojena
- ani spokojena, ani nespokojena

- nespokojena
- velmi nespokojena

B.6 Radim má okolo 80 přátel na sociálních sítích (Discord, Facebook, Instagram, TikTok, YouTube, atp.), nemá žádné sledující. Profil má soukromý (vidí ho jen ti, které má v přátelích). Když jde o víkend na party, jde se svými kamarády ze školy nebo s kamarády z dětství. Na sociální sítě dává fotky jen výjimečně a videa vůbec nezveřejňuje.

Myslím si, že Radim je se svými sociálními kontakty na sociálních sítích: *

- velmi spokojen
- spokojen
- ani spokojen, ani nespokojen
- nespokojen
- velmi nespokojen

B. 7 Jaroslava střední škola moc nebaví. Šel na ní jen proto, že si to přáli rodiče. Sám by se raději věnoval řemeslu – konkrétně práci se dřevem. To jeho rodiče ovšem nechtěli akceptovat. Jaroslav využívá mobil k tomu, aby si ulehčil studium. Stahuje si taháky, od spolužáků si nechává posílat úkoly. Sám jim na oplátku posílá vypracované testy nebo projekty (většinou technicky zaměřené), kterým jeho spolužáci úplně nerozumí.

Myslím si, že Jaroslav je se svým studiem: *

- velmi spokojen
- spokojen
- ani spokojen, ani nespokojen
- nespokojen
- velmi nespokojen

B.8 Anička studuje gymnázium a učení jí moc baví. Strašně ráda by po maturitě studovala na vysoké škole psychologii. Sleduje na internetu různé stránky a podcasty o psychologii. Na internetu má veřejný profil, kam umísťuje své myšlenky a fotky. Často se ale setkává s útoky haterů [hejtrů] (hater [hejtr] = osoba, která má silný nesouhlas až odpor ke konkrétním osobám nebo věcem, slovně uráží, píše nenávistné komentáře).

Myslím si, že Anička je tím, jak lidé umí být nepřátelští: *

- velmi zděšena
- zděšena, ale takovou reakci očekávala
- celkem se zalekla reakce lidí
- překvapena, takovou reakci neočekávala
- vůbec jí to nepřekvapilo (tušila, že lidé budou její statusy hejtovat)

B.9 Josefína moc ráda sportuje. Věnuje se atletice. Studuje na gymnáziu a učení jí moc baví. Strašně ráda by po maturitě studovala na vysoké škole. Vzhledem k tomu, že ráda

sportuje, ale současně jí baví i studium, přizpůsobila si učení tak, že většinu studijních materiálů si stáhla do PDF formátu a při sportu je poslouchá (a tím se učí) formou automatického čtení.

Myslím si, že Josefína tím, jakou formou studuje, rozvíjí svůj fyzický i intelektuální potenciál (tzn. při sportu se učí poslechem): *

- to bych nezvládl/a
- možná by to šlo, ale já bych to asi nezvládl/a
- není to asi úplně špatně, ale je to náročné
- asi bych to měl/a zkusit
- přesně tak se učím i já (vyhovuje mi to)

B.10 Hanka (16 let) se setkala s kyberšikanou (na Instagram umístila svou fotku s kamarádkami z jedné party, bohužel veřejně). V soukromé zprávě jí kontaktoval nějaký muž s tím, že má její intimní fotografie a pokud nepošle další, že zveřejní ty, které má. Hanka si byla ale jistá tím, že dotyčný muž žádné její intimní fotografie mít nemůže. O všem informovala rodiče a rodiče informovali Policii ČR. Vyděrač byl posléze podle zákona potrestán.)

S něčím podobným jsem se *

- setkal/a osobně
- setkala zprostředkovaně (stalo se to někomu z mých blízkých/kamarádů/spolužáků)
- nikdy nesetkala (ale poměrně hodně jsem o tom slyšel/a – např.: ve škole, v TV, nebo jsem o tom četla/a)
- nikdy nesetkala (ale něco málo jsem o tom slyšel/a – např.: ve škole, v TV, nebo jsem o tom četla/a)
- nikdy nesetkala (a nic o tom nevím)

B.11 Michaela (18 let) studuje střední školu. Je ve 3. ročníku (v příštím roce jí tedy čeká maturita). Ke studiu využívá různé nástroje. Používá podcasty, automatické čtení, poslouchá audioknihy, vytváří si dokumenty a prezentace, využívá Google meet, WhatsApp skupiny ke společnému učení se spolužáky...

Učím se podobně jako Michaela *

- rozhodně ano
- zatím ne, ale asi o tom budu uvažovat
- rozhodně ne

C. Závěrečné/doplňující otázky

C.1 Vyplňování dotazníku mě bavilo *

- ano
- ano, ale byl moc dlouhý
- tak napůl
- ne

C.2 Příběhům, které byly popsány v tomto dotazníku jsem *

- úplně rozuměl/a (nic jsem si nemusel/a domýšlet)
- tak napůl
- moc nerozuměl/a (často jsem si musel/a něco domýšlet)

D. Závěrečné informace

Vážená respondentko, vážený respondentě,
děkuji, že jste došla/došel až sem.

Velice si vážím Vašeho času, který jste mému dotazníku věnoval/a.

Děkuji Vám za jeho vyplnění.

Pokud se Vy osobně potýkáte s jakýmkoli problémem, navštivte např. stránky:

- <https://www.stop-kybersikane.cz/pomoc-s-kybersikanou/>
- https://www.linkabezpeci.cz/?gclid=Cj0KCQjw7aqkBhDPAIIsAKGa0oLB1yMj50V7wYSX54rZfRBXROlQRdinkbqi5q8E2c55N3Sv-xoY6BQaAv4kEALw_wcB

Ještě jednou Vám děkuji a přeji Vám ve studijním i osobním životě hodně štěstí.

D.1 Nepovinná část:

Je něco, co bych chtěl/a k dotazníku doplnit?

Můžete napsat cokoli, např.:

- slova, kterým jsem nerozuměl/a,
- situace v příbězích, kterým jsem nerozuměl/a,
- něco mi chybělo: ...
- délka dotazníku,
- ne/záživnost dotazníku,
- dotazník se mi líbil, uvedená problematika mě zajímá,
- našla/našel jsem chybu/y, konkrétně:
- atd. atp.
- s některými situacemi mám vlastní zkušenost, ale nevím, co dělat, na koho se obrátit o pomoc (odpovědi hledejte viz odkazy výše),
- kde hledat případnou pomoc, na koho se mohu obrátit? (odpovědi hledejte viz odkazy výše).

D.2 Ráda bych se dozvěděl/a výsledky výzkumu, které z dotazníku vyplynou. Uvádím tedy svou e-mailovou adresu:

Příloha č. 2 – Odpovědi respondentů na jednotlivé otázky z dotazníku v procentech

A. Obecné otázky		Součet
A.1 Jsem *		
☐ žena	56,6 %	100 %
☐ muž	43,4 %	
A.2 Je mi *		
☐ 14 let	0,0 %	100 %
☐ 15 let	8,5 %	
☐ 16 let	31,0 %	
☐ 17 let	34,9 %	
☐ 18 let	17,1 %	
☐ 19 let	7,8 %	
☐ 20 let a více	0,8 %	
A.3 Jsem žákyní/žákem *		
☐ středního odborného učiliště	36,4 %	100 %
☐ střední odborné školy	63,6 %	
☐ gymnázia	0,0 %	
☐ konzervatoře	0,0 %	
A.4 Střední škola, kterou studuji je *		
☐ veřejná	69,8 %	100 %
☐ soukromá	29,4 %	
☐ církevní	0,0 %	
☐ nevím	0,8 %	
A.5 Navštěvuji *		100 %

☐ 1. ročník (kvinta na gymnáziu)	43,4 %	
☐ 2. ročník (sexta na gymnáziu)	36,4 %	
☐ 3. ročník (septima na gymnáziu)	15,5 %	
☐ 4. ročník (oktáva na gymnáziu)	4,6 %	
A.6 Pokud školu úspěšně dokončím, budu mít *		
☐ střední vzdělání (bez výučního listu/bez maturity)	0,8 %	100 %
☐ střední vzdělání s výučním listem	14,7 %	
☐ střední vzdělání s maturitní zkouškou	84,5 %	
A.7 Žiji (skutečně bydlím – mám domov) v *		
☐ Hlavní město Praha	0,0 %	100 %
☐ Středočeský kraj	33,3 %	
☐ Jihočeský kraj	24,0 %	
☐ Plzeňský kraj	2,3 %	
☐ Karlovarský kraj	0,0 %	
☐ Ústecký kraj	24,8 %	
☐ Liberecký kraj	10,1 %	
☐ Královéhradecký kraj	3,1 %	
☐ Pardubický kraj	0,8 %	
☐ Kraj Vysočina	0,0 %	
☐ Jihomoravský kraj	1,6 %	
☐ Olomoucký kraj	0,0 %	
☐ Moravskoslezský kraj	0,0 %	
☐ Zlínský kraj	0,0 %	
A.8 Do školy se dostávám *		
☐ veřejnou dopravou (vlakem, autobusem, MHD)	63,6 %	100 %
☐ individuálně – s někým (někdo mě vozí osobním automobilem, na motocyklu)	2,3 %	

☐ individuálně – sám/sama (řídím osobní automobil, motocykl nebo jezdím na kole/koloběžce)	7,8 %	
☐ chodím pěšky	13,2 %	
☐ kombinace výše uvedených možností	11,6 %	
☐ jinak	1,6 %	
A.9 K dopravě do školy ve svém mobilu aplikaci/e umožňující např. nahrání legitimace, kupónu, nákup časových jízdenek, nákup jednotlivých jízdenek/rezervací místenek atp. *		100 %
☐ používám pravidelně	24,0 %	
☐ občas použiji	28,7 %	
☐ nepoužívám	39,5 %	
☐ neznám (nevím, že taková služba existuje)	7,8 %	
A.10 Ve svém volném čase se věnuji (možnost vybrat více odpovědí) *		nerelevantní
☐ sportu (aktivně sportuji)	41,1 %	
☐ hudbě (hraji na nějaký hudební nástroj, zpívám)	10,1 %	
☐ hudbě (poslouchám hudbu)	54,3 %	
☐ umění (maluji, modeluji, tvořím...)	20,9 %	
☐ čtení (pravidelně čtu knihy – papírové a/nebo elektronické, nebo poslouchám audioknihy)	20,9 %	
☐ technice	13,2 %	
☐ trávím čas s kamarády	67,4 %	
☐ chodím na brigádu/y	28,7 %	
☐ pomáhám pra/rodičům (v domácnosti a/nebo na zahradě a/nebo ve firmě)	42,6 %	
☐ nic mě nebaví, nic nedělám	5,4 %	
☐ většinou se dívám na mobil (brouzdám po netu, sleduji videa, dívám se na filmy/seriály)	53,5 %	
☐ sledování klasického TV vysílání (dívám se na filmy/seriály, TV pořady)	25,6 %	
☐ hraní on-line her	31,8 %	
☐ ručním pracím nebo kutilství	8,5 %	
☐ vaření a/nebo pečení	22,5 %	

☐ přípravě do školy/studiu	38,0 %	
☐ jiné	11,6 %	
A.11 Mobil, který používám, má operační systém *		
☐ Android	54,3 %	100 %
☐ iOS	44,2 %	
☐ Windows Phone	0,8 %	
☐ BlackBerry OS	0,0 %	
☐ nevím	0,8 %	
A.12 Data na svém mobilu mám *		
☐ neomezená (platí rodiče nebo někdo jiný)	33,0 %	100 %
☐ neomezená (platím si sám/sama)	4,0 %	
☐ omezená (platí rodiče nebo někdo jiný)	50,0 %	
☐ omezená (platím si sám/sama)	5,0 %	
☐ nemám (připojuji se jen přes Wi-Fi)	7,0 %	
☐ nevím	0,8 %	
A.13 Mobil používám *		
☐ jen pro soukromé účely a volný čas (natáčení, zveřejňování nebo sledování videí, hraní her, sledování soc. sítí, kontaktování, chatování a video/hovory se spolužáky/kamarády atp.)	7,0 %	100 %
☐ většinou pro soukromé účely a volný čas, ale občas i pro studium	60,5 %	
☐ tak napůl (pro volný čas i pro studium)	30,2 %	
☐ většinou pro studium, ale občas i pro soukromé účely a volný čas	0,0 %	
☐ jen jako nástroj, který mi pomáhá se studiem (vytvářím, upravuji, ukládám, sdílím studijní materiály, vytvářím prezentace, aktivně vyhledávám materiály ke studiu, sleduji podcasty atp.)	2,3 %	
A.14 Když je potřeba něco v mobilu nastavit/upravit/aktualizovat *		
☐ jsem to většinou já, kdo to dělá (pro sebe/rodinu/sourozence/kamarády)	63,6 %	100 %
☐ něco zvládnou sám/sama, s něčím potřebuji pomoci nebo poradit	34,1 %	

☐ většinou si sám/sama neporadím, ale obrátím se s žádostí o pomoc na někoho blízkého (rodinu/sourozence/kamarády)	1,6 %	
☐ neumím používat (a ani nemám nikoho, na koho bych se mohl/a obrátit s žádostí o pomoc)	0,8 %	
A.15 Když se mám učit, stává se mi, že místo učení vezmu mobil a hraji hry, sleduji sociální sítě, videa atp. *		
☐ vždy	8,5 %	100 %
☐ často	26,4 %	
☐ tak napůl (někdy ano, někdy ne)	38,0 %	
☐ málokdy	22,5 %	
☐ nikdy	4,6 %	
A.16 Myslím si, že na mobilu trávím času *		
☐ zbytečně moc	16,3 %	100 %
☐ celkem hodně	45,0 %	
☐ přiměřeně	38,0 %	
☐ celkem málo	0,8 %	
☐ hodně málo	0,0 %	
A.17 Na svém mobilu používám aplikaci, která přesně měří čas, který na mobilu strávím *		
☐ ne (nikdy jsem o takové aplikaci neslyšela a ani neuvažuji o tom, že bych si jí instaloval/a – připadá mi to naprosto zbytečné)	21,7 %	100 %
☐ ne (nikdy jsem o takové aplikaci neslyšela, ale možná by stálo za úvahu to zkusit)	11,6 %	
☐ ne (nikdy jsem o takové aplikaci neslyšela, ale určitě si jí nainstaluji)	0,0 %	
☐ ano (ale nedívám se, kolik času jsem na mobilu strávil/a)	52,7 %	
☐ ano (hlídám si čas strávený na mobilu)	14,0 %	
A.18 Na svém mobilu strávím (berte v úvahu dohromady i čas o přestávkách ve škole, při dojíždění, v odpoledních a večerních/nočních hodinách) průměrně každý den přibližně *		
☐ do 30 minut	0,0 %	100 %
☐ 30 minut až 1 hodinu	2,3 %	

☐ 1–2 hodiny	6,2 %	
☐ 2–3 hodiny	20,2 %	
☐ 3–4 hodiny	20,2 %	
☐ 4–5 hodin	26,4 %	
☐ více než 5 hodin	24,8 %	
A.19 Jsem spokojen/a s tím, jak umím na svém mobilu používat aplikace *		
☐ velmi spokojen/a	51,2 %	100 %
☐ spokojen/a	39,5 %	
☐ ani spokojen/a, ani nespokojen/a	9,3 %	
☐ nespokojen/a	0,0 %	
☐ velmi nespokojen/a	0,0 %	
A.20 Jsem spokojen/a s tím, jak umím na svém mobilu používat různé nástroje, které mi umožňují lépe se připravovat do školy/učit se *		
☐ velmi spokojen/a	27,1 %	100 %
☐ spokojen/a	52,7 %	
☐ ani spokojen/a, ani nespokojen/a	17,1 %	
☐ nespokojen/a	0,8 %	
☐ velmi nespokojen/a	0,8 %	
☐ je mi to jedno – mobil k učení nepoužívám	1,6 %	
A.21 Použil/a jsem mobil/chytré hodinky k tomu, abych si ve škole zlepšil/a známku (něco jako „tahák“) *		
☐ dělám to pravidelně (ještě mi na to nepřišli)	12,4 %	100 %
☐ zkusil/a jsem to jednou nebo párkrát (ale ten stres, že na to přijdou za to nestojí)	30,2 %	
☐ připravil/a jsem si takhle „tahák“, ale bál/a jsem se ho použít	7,0 %	
☐ ještě jsem to neudělal/a (bojím se, že by se to zjistilo)	12,4 %	
☐ ještě jsem to neudělal/a, ale uvažuji o tom (vždy se spíš snažím připravit/naučit)	7,7 %	
☐ nikdy bych to neudělal/a (vždy se snažím připravit/naučit)	12,4 %	

☐ je mi to jedno (taháky si nedělám ani na mobilu ani na papírku)	17,8 %	
A.22 Jsem spokojen/a s tím, jak umím ve svém mobilu používat internet (umím na internetu vyhledávat informace a ty ověřovat, ukládat a upravovat podle sebe, případně je přeposílat spolužákům/kamarádům). *		
☐ velmi spokojen/a	50,4 %	100 %
☐ spokojen/a	38,0 %	
☐ ani spokojen/a, ani nespokojen/a	10,1 %	
☐ nespokojen/a	1,6 %	
☐ velmi nespokojen/a	0,0 %	
A.23 Přemýšlím nad tím, které informace o sobě zveřejňuji na internetu *		
☐ vůbec o tom nepřemýšlím, je mi to jedno (na sociálních sítích mám veřejný profil, používám své skutečné jméno, moje příspěvky a fotky/video jsou také veřejné, často zveřejňuji i místa, kde právě jsem, označuji i ostatní osoby, mám hodně followerů)	7,0 %	100 %
☐ trochu o tom přemýšlím (na sociálních sítích sice nemám veřejný profil, ale používám své skutečné jméno, moje příspěvky a fotky/video mohou vidět jen mí přátelé, občas zveřejňuji místa, kde právě jsem, někdy označuji ostatní osoby, mám několik followerů)	62,8 %	
☐ velmi o tom přemýšlím (na sociálních sítích nemám veřejný profil, nepoužívám své skutečné jméno, moje příspěvky a fotky/video nejsou veřejné, nikdy nezveřejňuji místa, kde právě jsem, neoznačuji ani ostatní osoby, nemám žádné followery)	30,2 %	
A.24 S nějakou formou kyberšikany (žádost o intimní fotografie, vydírání, vyhrožování, slovními útoky na mou osobu, zesměšňováním) jsem se *		
☐ setkal/a osobně (stává se mi to dost často, ale nevím, co s tím mám dělat, dost mě to trápí)	3,9 %	100 %
☐ setkal/a osobně (stává se mi to dost často, ale vím, co s tím mám dělat, nic si z toho nedělám)	18,6 %	
☐ setkal/a osobně (jednou nebo dvakrát se mi to stalo)	14,7 %	
☐ setkala zprostředkovaně (stalo se to někomu z mých blízkých/kamarádů/spolužáků)	17,1 %	
☐ nikdy nesetkala (ale poměrně hodně jsem o tom slyšel/a – např.: ve škole, v TV, nebo jsem o tom četla/a)	31,0 %	

☐ nikdy neseťkala (ale něco málo jsem o tom slyšel/a – např.: ve škole, v TV, nebo jsem o tom četla/a)	13,2 %	
☐ nikdy neseťkala (a nic o tom nevím)	1,6 %	
A.25 Se svými kontakty (s množstvím přátel a followerů, s lajky a komentáři na příspěvky, které zveřejňuji) na sociálních sítích (Discort, Facebook, Instagram, Tik Tok, YouTube, atp.) jsem: *		
☐ velmi spokojen/a	22,5 %	100 %
☐ spokojen/a	37,2 %	
☐ ani spokojen/a, ani nespokojen/a	39,5 %	
☐ nespokojen/a	0,8 %	
☐ velmi nespokojen/a	0,0 %	
A.26 Jsem někdo, kdo na mobilu tráví čas polo/profesionálně *		
☐ ano, jsem influencer/ka nebo někdo, kdo má vlastní kanál, na kterém pravidelně vysílá	0,8 %	100 %
☐ ano, sice nejsem influencer/ka, ale jsem někdo, kdo má vlastní kanál, na kterém občas něco zveřejňuje	11,6 %	
☐ ne, ale chtěl/a bych	15,5 %	
☐ ne, a ani to nechci	72,1 %	
A.27 Rodiče (pečující osoby) mi říkají, že na mobilu trávím času *		
☐ moc	41,1 %	100 %
☐ přiměřeně	36,4 %	
☐ málo	1,6 %	
☐ je jim to jedno/nezajímá je to/nemluví o tom	20,9 %	
A.28 Učitelé nám říkají, že na mobilu trávíme (jako generace) času *		
☐ moc	89,9 %	100 %
☐ přiměřeně	6,2 %	
☐ málo	0,0 %	
☐ je jim to jedno/nezajímá je to/nemluví o tom	3,9 %	
B. Příběhy		Součet

B.1 Matyáš má u sebe pořád svůj mobil. Dívá se do něj ráno cestou do školy, před začátkem vyučování, o přestávkách, dokonce i v některých hodinách. I odpoledne, když přijde domů, mobil pořád sleduje. Nemá žádné koníčky, nebaví ho čtení, doma pomáhá jen když se rodiče už zlobí, že nic nedělá. Do školy se nepřipravuje. Na mobil se dívá i dlouho do noci, proto se moc nevyspí a často zaspí. Myslím si, že Matyáš: *		
☐ to s mobilem dost přehání, určitě by měl dělat i něco jiného	72,9 %	100 %
☐ to s mobilem trochu přehání, asi by měl dělat i něco jiného	17,0 %	
☐ se chová tak, jak jsem to dělal/a já dřív, ale teď už do mobilu koukám míň	3,8 %	
☐ se chová stejně/podobně jako já, určitě by se měl do mobilu koukat míň	5,4 %	
☐ se chová stejně/podobně jako já, asi by se měl do mobilu koukat míň	0,8 %	
☐ se chová stejně/podobně jako já, nevidím na tom nic špatného	0,0 %	
B.2 Adam dostal od rodičů za výborné výsledky ve škole nový mobil. Všechny aplikace si ze starého mobilu dokázal překopírovat pomocí aplikace „Výměna telefonu“. Hesla v aplikacích má uložena v Google, a proto pro něj není těžké si vše zkopírovat ze starého mobilu do nového. Myslím si, že Adam je s tím, jak umí na svém mobilu používat aplikace (vyhledávat informace a dále s nimi pracovat): *		
☐ velmi spokojen	55,0 %	100 %
☐ spokojen	33,3 %	
☐ ani spokojen, ani nespokojen	10,1 %	
☐ nespokojen	0,8 %	
☐ velmi nespokojen	0,8 %	

B.3 Petr je ve druhém ročníku střední školy. Už si zvykl na různé požadavky učitelů do všeobecných i odborných předmětů. Umí si na stránkách jeho školy zjistit, jestli konkrétní učitel má vlastní stránky, které používá pro výuku. Petr ví, kde hledat informace ke studiu. Umí zkombinovat informace ze stránek školy s požadavky učitele. Petr ví, kde si má vyhledat doplňující informace. Nedělá mu problém, aby se učil z různých zdrojů (výklad učitele při hodinách, zápisky v sešitě, učebnice, a i podcasty na YouTube ke konkrétnímu předmětu). Myslím si, že Petr je s tím, jak umí na svém mobilu používat internet (vyhledávat informace a dále s nimi pracovat): *		100 %
☐ velmi spokojen	72,1 %	
☐ spokojen	17,8 %	
☐ ani spokojen, ani nespokojen	8,5 %	
☐ nespokojen	1,6 %	
☐ velmi nespokojen	0,0 %	
B.4 Matylda je v prvním ročníku střední školy. Sociální sítě jí vlastně nezajímají i když tam má svůj profil. Občas se podívá, co který ze spolužáků nebo kamarádů zveřejní, ale sama nic nekomentuje a už vůbec nic nezveřejňuje. Na internetu hlavně vyhledává informace ke studiu, vytváří prezentace, umí u informací i obrázků uvést správně zdroje. Myslím si, že Matylda je s tím, jak umí na svém mobilu používat internet (vyhledávat informace a dále s nimi pracovat): *		100 %
☐ velmi spokojena	36,4 %	
☐ spokojena	35,7 %	
☐ ani spokojena, ani nespokojena	24,1 %	
☐ nespokojena	2,3 %	
☐ velmi nespokojena	1,6 %	

B.5 Marie má okolo 900 přátel na sociálních sítích (Discord, Facebook, Instagram, TikTok, YouTube atp.), má i několik sledujících/followerů. Profil má veřejný. Když jde o víkend na party, jde s někým ze spolužáků. Na sociální síť pak umísťuje spoustu fotek a videí a sbírá lajky většinou se jí podaří nasbírat u jedné fotky/videoa aspoň 100 lajků nebo komentářů. Myslím si, že Marie je se svými sociálními kontakty na sociálních sítích: *		100 %
☐ velmi spokojena	30,2 %	
☐ spokojena	40,3 %	
☐ ani spokojena, ani nespokojena	23,3 %	
☐ nespokojena	3,9 %	
☐ velmi nespokojena	2,3 %	
B.6 Radim má okolo 80 přátel na sociálních sítích (Discord, Facebook, Instagram, TikTok, YouTube, atp.), nemá žádné sledující. Profil má soukromý (vidí ho jen ti, které má v přátelích). Když jde o víkend na party, jde se svými kamarády ze školy nebo s kamarády z dětství. Na sociální síť dává fotky jen výjimečně a videa vůbec nezveřejňuje. Myslím si, že Radim je se svými sociálními kontakty na sociálních sítích: *		100 %
☐ velmi spokojen	40,3 %	
☐ spokojen	27,9 %	
☐ ani spokojen, ani nespokojen	27,1 %	
☐ nespokojen	3,9 %	
☐ velmi nespokojen	0,8 %	
B. 7 Jaroslava střední škola moc nebaví. Šel na ní jen proto, že si to přáli rodiče. Sám by se raději věnoval řemeslu – konkrétně práci se dřevem. To jeho rodiče ovšem nechtěli akceptovat. Jaroslav využívá mobil k tomu, aby si ulehčil studium. Stahuje si taháky, od spolužáků si nechává posílat úkoly. Sám jim na oplátku posílá vypracované testy nebo projekty (většinou technicky zaměřené), kterým jeho spolužáci úplně nerozumí. Myslím si, že Jaroslav je se svým studiem: *		100 %
☐ velmi spokojen	7,8 %	

☐ spokojen	13,2 %	
☐ ani spokojen, ani nespokojen	26,4 %	
☐ nespokojen	36,4 %	
☐ velmi nespokojen	16,3 %	
B.8 Anička studuje gymnázium a učení jí moc baví. Strašně ráda by po maturitě studovala na vysoké škole psychologii. Sleduje na internetu různé stránky a podcasty o psychologii. Na internetu má veřejný profil, kam umísťuje své myšlenky a fotky. Často se ale setkává s útoky haterů [hejtrů] (hater [hejtr] = osoba, která má silný nesouhlas až odpor ke konkrétním osobám nebo věcem, slovně uráží, píše nenávistné komentáře). Myslím si, že Anička je tím, jak lidé umí být nepřátelští: *		100 %
☐ velmi zděšena	15,5 %	
☐ zděšena, ale takovou reakci očekávala	33,3 %	
☐ celkem se zalekla reakce lidí	18,6 %	
☐ překvapena, takovou reakci neočekávala	20,9 %	
☐ vůbec jí to nepřekvapilo (tušila, že lidé budou její statusy hejtovat)	11,6 %	
B.9 Josefína moc ráda sportuje. Věnuje se atletice. Studuje na gymnáziu a učení jí moc baví. Strašně ráda by po maturitě studovala na vysoké škole. Vzhledem k tomu, že ráda sportuje, ale současně jí baví i studium, přizpůsobila si učení tak, že většinu studijních materiálů si stáhla do PDF formátu a při sportu je poslouchá (a tím se učí) formou automatického čtení. Myslím si, že Josefína tím, jakou formou studuje, rozvíjí svůj fyzický i intelektuální potenciál (tzn. při sportu se učí poslechem): *		100 %
☐ to bych nezvládl/a	17,8 %	
☐ možná by to šlo, ale já bych to asi nezvládl/a	32,6 %	
☐ není to asi úplně špatně, ale je to náročné	35,7 %	
☐ asi bych to měl/a zkusit	10,1 %	
☐ přesně tak se učím i já (vyhovuje mi to)	3,9 %	

B.10 Hanka (16 let) se setkala s kyberšikanou (na Instagram umístila svou fotku s kamarádkami z jedné party, bohužel veřejně). V soukromé zprávě jí kontaktoval nějaký muž s tím, že má její intimní fotografie a pokud nepošle další, že zveřejní ty, které má. Hanka si byla ale jistá tím, že dotyčný muž žádné její intimní fotografie mít nemůže. O všem informovala rodiče a rodiče informovali Policii ČR. Vyděrač byl posléze podle zákona potrestán.) S něčím podobným jsem se *			
☐ setkal/a osobně		10,1 %	100 %
☐ setkala zprostředkovaně (stalo se to někomu z mých blízkých/kamarádů/spolužáků)		20,9 %	
☐ nikdy nesetkala (ale poměrně hodně jsem o tom slyšel/a – např.: ve škole, v TV, nebo jsem o tom četla/a)		41,1 %	
☐ nikdy nesetkala (ale něco málo jsem o tom slyšel/a – např.: ve škole, v TV, nebo jsem o tom četla/a)		24,8 %	
☐ nikdy nesetkala (a nic o tom nevím)		3,1 %	
B.11 Michaela (18 let) studuje střední školu. Je ve 3. ročníku (v příštím roce jí tedy čeká maturita). Ke studiu využívá různé nástroje. Používá podcasty, automatické čtení, poslouchá audioknihy, vytváří si dokumenty a prezentace, využívá Google meet, WhatsApp skupiny ke společnému učení se spolužáky... Učím se podobně jako Michaela *			
☐ rozhodně ano		27,9 %	100 %
☐ zatím ne, ale asi o tom budu uvažovat		45,0 %	
☐ rozhodně ne		27,1 %	

C. Závěrečné/doplňující otázky			Součet
C.1 Vyplňování dotazníku mě bavilo *			
☐ ano		14,0 %	100 %
☐ ano, ale byl moc dlouhý		31,8 %	
☐ tak napůl		31,8 %	
☐ ne		22,5 %	
C.2 Příběhům, které byly popsány v tomto dotazníku jsem *			100 %

☐ úplně rozuměl/a (nic jsem si nemusel/a domýšlet)	67,4 %
☐ tak napůl	27,1 %
☐ moc nerozuměl/a (často jsem si musel/a něco domýšlet)	5,4 %
D. Závěrečné informace	
Vážená respondentko, vážený respondente, děkuji, že jste došla/došel až sem. Velice si vážím Vašeho času, který jste mému dotazníku věnoval/a. Děkuji Vám za jeho vyplnění. Pokud se Vy osobně potýkáte s jakýmkoli problémem, navštivte např. stránky: https://www.stop-kybersikane.cz/pomoc-s-kybersikanou/ https://www.linkabezpeci.cz/?gclid=Cj0KCQjw7aqkBhDPARIsAKGa0oLB1yMj50V7wYSX54rZfRBXROIQRdinkbqi5q8E2c55N3Sv-xoY6BQaAv4kEALw_wcB Ještě jednou Vám děkuji a přeji Vám ve studijním i osobním životě hodně štěstí.	
D.1 Nepovinná část:	
Je něco, co bych chtěl/a k dotazníku doplnit? <i>Můžete napsat cokoli, např.:</i> · slova, kterým jsem nerozuměl/a, · situace v příbězích, kterým jsem nerozuměl/a, · něco mi chybělo: ... · délka dotazníku, · ne/záživnost dotazníku, · dotazník se mi líbil, uvedená problematika mě zajímá, · našla/našel jsem chybu/y, konkrétně:	

· <i>atd. atp.</i> · <i>s některými situacemi mám vlastní zkušenost, ale nevím co dělat, na koho se obrátit o pomoc (odpovědi hledejte viz odkazy výše),</i> · <i>kde hledat případnou pomoc, na koho se mohu obrátit? (odpovědi hledejte viz odkazy výše).</i>	
Dotazník byl delší než jsem předpokládal. Myslím si že by se o tomhle tématu mělo mluvit více. Sám jsem před pár lety byl na telefonu 24/7, ale převážně to bylo způsobené tím, že jsem se nudil. Je fajn, že to pojíte s kybersikanou. Přeji hodně úspěchu <33	0,80 %
Přijde mi, že se v dnešní době spíše bere mobilní telefon ve výuce jako porušení kázně. Dnes, ve 21. století, by se podle mě, měly moderní technologie (mobil, počítač..) zařadit do výuky. Myslím, že je důležitější učit se ověřovat a vyhledávat informace, než se učit látku slovo od slova ze starých učebnic.	0,80 %
D.2 Ráda bych se dozvěděl/a výsledky výzkumu, které z dotazníku vyplynou. Uvádím tedy svou e-mailovou adresu:	
J*****.*****1@gmail.com	5,43 %
v*****.***t@gmail.com	
C*****.m@gmail.com	
n*****5@gmail.com	
f*****7@gmail.com	
J****_*****r@email.cz	
t*****1@seznam.cz	

Příloha č. 3 – Odpovědi respondentů na jednotlivé otázky z dotazníku dle počtu odpovědí

A. Obecné otázky		Součet
A.1 Jsem *		129
☐ žena	73	
☐ muž	56	
A.2 Je mi *		129
☐ 14 let	0	
☐ 15 let	11	
☐ 16 let	40	
☐ 17 let	45	
☐ 18 let	22	
☐ 19 let	10	
☐ 20 let a více	1	
A.3 Jsem žákyní/žákem *		129
☐ středního odborného učiliště	47	
☐ střední odborné školy	82	
☐ gymnázia	0	
☐ konzervatoře	0	
A.4 Střední škola, kterou studuji je *		129
☐ veřejná	90	
☐ soukromá	38	
☐ církevní	0	
☐ nevím	1	
A.5 Navštěvuji *		129

☐ 1. ročník (kvinta na gymnáziu)	56	
☐ 2. ročník (sexta na gymnáziu)	47	
☐ 3. ročník (septima na gymnáziu)	20	
☐ 4. ročník (oktáva na gymnáziu)	6	
A.6 Pokud školu úspěšně dokončím, budu mít *		
☐ střední vzdělání (bez výučního listu/bez maturity)	1	129
☐ střední vzdělání s výučním listem	19	
☐ střední vzdělání s maturitní zkouškou	109	
A.7 Žiji (skutečně bydlím – mám domov) v *		
☐ Hlavní město Praha	0	129
☐ Středočeský kraj	43	
☐ Jihočeský kraj	31	
☐ Plzeňský kraj	3	
☐ Karlovarský kraj	0	
☐ Ústecký kraj	32	
☐ Liberecký kraj	13	
☐ Královéhradecký kraj	4	
☐ Pardubický kraj	1	
☐ Kraj Vysočina	0	
☐ Jihomoravský kraj	2	
☐ Olomoucký kraj	0	
☐ Moravskoslezský kraj	0	
☐ Zlínský kraj	0	
A.8 Do školy se dostávám *		
☐ veřejnou dopravou (vlakem, autobusem, MHD)	82	129
☐ individuálně – s někým (někdo mě vozí osobním automobilem, na motocyklu)	3	

☐ individuálně – sám/sama (řídím osobní automobil, motocykl nebo jezdím na kole/koloběžce)	10	
☐ chodím pěšky	17	
☐ kombinace výše uvedených možností	15	
☐ jinak	2	
A.9 K dopravě do školy ve svém mobilu aplikaci/e umožňující např. nahrání legitimace, kupónu, nákup časových jízdenek, nákup jednotlivých jízdenek/rezervací místenek atp. *		
☐ používám pravidelně	31	129
☐ občas použiji	37	
☐ nepoužívám	51	
☐ neznám (nevím, že taková služba existuje)	10	
A.10 Ve svém volném čase se věnuji (možnost vybrat více odpovědí) *		
☐ sportu (aktivně sportuji)	53	nerelevantní
☐ hudbě (hraji na nějaký hudební nástroj, zpívám)	13	
☐ hudbě (poslouchám hudbu)	70	
☐ umění (maluji, modeluji, tvořím...)	27	
☐ čtení (pravidelně čtu knihy – papírové a/nebo elektronické, nebo poslouchám audioknihy)	27	
☐ technice	17	
☐ trávím čas s kamarády	87	
☐ chodím na brigádu/y	37	
☐ pomáhám pra/rodičům (v domácnosti a/nebo na zahradě a/nebo ve firmě)	55	
☐ nic mě nebaví, nic nedělám	7	
☐ většinou se dívám na mobil (brouzdám po netu, sleduji videa, dívám se na filmy/seriály)	69	
☐ sledování klasického TV vysílání (dívám se na filmy/seriály, TV pořady)	33	
☐ hraní on-line her	41	
☐ ručním pracím nebo kutilství	11	
☐ vaření a/nebo pečení	29	

☐ přípravě do školy/studiu	49	
☐ jiné	15	
A.11 Mobil, který používám, má operační systém *		
☐ Android	70	129
☐ iOS	57	
☐ Windows Phone	1	
☐ BlackBerry OS	0	
☐ nevím	1	
A.12 Data na svém mobilu mám *		
☐ neomezená (platí rodiče nebo někdo jiný)	43	129
☐ neomezená (platím si sám/sama)	5	
☐ omezená (platí rodiče nebo někdo jiný)	65	
☐ omezená (platím si sám/sama)	6	
☐ nemám (připojuji se jen přes Wi-Fi)	9	
☐ nevím	1	
A.13 Mobil používám *		
☐ jen pro soukromé účely a volný čas (natáčení, zveřejňování nebo sledování videí, hraní her, sledování soc. sítí, kontaktování, chatování a video/hovory se spolužáky/kamarády atp.)	9	129
☐ většinou pro soukromé účely a volný čas, ale občas i pro studium	78	
☐ tak napůl (pro volný čas i pro studium)	39	
☐ většinou pro studium, ale občas i pro soukromé účely a volný čas	0	
☐ jen jako nástroj, který mi pomáhá se studiem (vytvářím, upravuji, ukládám, sdílím studijní materiály, vytvářím prezentace, aktivně vyhledávám materiály ke studiu, sleduji podcasty atp.)	3	
A.14 Když je potřeba něco v mobilu nastavit/upravit/aktualizovat *		
☐ jsem to většinou já, kdo to dělá (pro sebe/rodinu/sourozence/kamarády)	82	129
☐ něco zvládnou sám/sama, s něčím potřebuji pomoci nebo poradit	44	

☐ většinou si sám/sama neporadím, ale obrátím se s žádostí o pomoc na někoho blízkého (rodinu/sourozence/kamarády)	2	
☐ neumím používat (a ani nemám nikoho, na koho bych se mohl/a obrátit s žádostí o pomoc)	1	
A.15 Když se mám učit, stává se mi, že místo učení vezmu mobil a hraji hry, sleduji sociální sítě, videa atp. *		
☐ vždy	11	129
☐ často	34	
☐ tak napůl (někdy ano, někdy ne)	49	
☐ málokdy	29	
☐ nikdy	6	
A.16 Myslím si, že na mobilu trávím času *		
☐ zbytečně moc	21	129
☐ celkem hodně	58	
☐ přiměřeně	49	
☐ celkem málo	1	
☐ hodně málo	0	
A.17 Na svém mobilu používám aplikaci, která přesně měří čas, který na mobilu strávím *		
☐ ne (nikdy jsem o takové aplikaci neslyšela a ani neuvažuji o tom, že bych si jí instaloval/a – připadá mi to naprosto zbytečné)	28	129
☐ ne (nikdy jsem o takové aplikaci neslyšela, ale možná by stálo za úvahu to zkusit)	15	
☐ ne (nikdy jsem o takové aplikaci neslyšela, ale určitě si jí nainstaluji)	0	
☐ ano (ale nedívám se, kolik času jsem na mobilu strávil/a)	68	
☐ ano (hlídám si čas strávený na mobilu)	18	
A.18 Na svém mobilu strávím (berte v úvahu dohromady i čas o přestávkách ve škole, při dojíždění, v odpoledních a večerních/nočních hodinách) průměrně každý den přibližně *		
☐ do 30 minut	0	129
☐ 30 minut až 1 hodinu	3	

☐ 1–2 hodiny	8	
☐ 2–3 hodiny	26	
☐ 3–4 hodiny	26	
☐ 4–5 hodin	34	
☐ více než 5 hodin	32	
A.19 Jsem spokojen/a s tím, jak umím na svém mobilu používat aplikace *		
☐ velmi spokojen/a	66	129
☐ spokojen/a	51	
☐ ani spokojen/a, ani nespokojen/a	12	
☐ nespokojen/a	0	
☐ velmi nespokojen/a	0	
A.20 Jsem spokojen/a s tím, jak umím na svém mobilu používat různé nástroje, které mi umožňují lépe se připravovat do školy/učit se *		
☐ velmi spokojen/a	35	129
☐ spokojen/a	68	
☐ ani spokojen/a, ani nespokojen/a	22	
☐ nespokojen/a	1	
☐ velmi nespokojen/a	1	
☐ je mi to jedno – mobil k učení nepoužívám	2	
A.21 Použil/a jsem mobil/chytré hodinky k tomu, abych si ve škole zlepšil/a známku (něco jako „tahák“) *		
☐ dělám to pravidelně (ještě mi na to nepřišli)	16	129
☐ zkusil/a jsem to jednou nebo párkrát (ale ten stres, že na to přijdou za to nestojí)	39	
☐ připravil/a jsem si takhle „tahák“, ale bál/a jsem se ho použít	9	
☐ ještě jsem to neudělal/a (bojím se, že by se to zjistilo)	16	
☐ ještě jsem to neudělal/a, ale uvažuji o tom (vždy se spíš snažím připravit/naučit)	10	
☐ nikdy bych to neudělal/a (vždy se snažím připravit/naučit)	16	

☐ je mi to jedno (taháky si nedělám ani na mobilu ani na papírku)	23	
A.22 Jsem spokojen/a s tím, jak umím ve svém mobilu používat internet (umím na internetu vyhledávat informace a ty ověřovat, ukládat a upravovat podle sebe, případně je přeposílat spolužákům/kamarádům). *		
☐ velmi spokojen/a	65	129
☐ spokojen/a	49	
☐ ani spokojen/a, ani nespokojen/a	13	
☐ nespokojen/a	2	
☐ velmi nespokojen/a	0	
A.23 Přemýšlím nad tím, které informace o sobě zveřejňuji na internetu *		
☐ vůbec o tom nepřemýšlím, je mi to jedno (na sociálních sítích mám veřejný profil, používám své skutečné jméno, moje příspěvky a fotky/video jsou také veřejné, často zveřejňuji i místa, kde právě jsem, označuji i ostatní osoby, mám hodně followerů)	9	129
☐ trochu o tom přemýšlím (na sociálních sítích sice nemám veřejný profil, ale používám své skutečné jméno, moje příspěvky a fotky/video mohou vidět jen mí přátelé, občas zveřejňuji místa, kde právě jsem, někdy označuji ostatní osoby, mám několik followerů)	81	
☐ velmi o tom přemýšlím (na sociálních sítích nemám veřejný profil, nepoužívám své skutečné jméno, moje příspěvky a fotky/video nejsou veřejné, nikdy nezveřejňuji místa, kde právě jsem, neoznačuji ani ostatní osoby, nemám žádné followery)	39	
A.24 S nějakou formou kyberšikany (žádost o intimní fotografie, vydírání, vyhrožování, slovními útoky na mou osobu, zesměšňováním) jsem se *		
☐ setkal/a osobně (stává se mi to dost často, ale nevím, co s tím mám dělat, dost mě to trápí)	5	129
☐ setkal/a osobně (stává se mi to dost často, ale vím, co s tím mám dělat, nic si z toho nedělám)	24	
☐ setkal/a osobně (jednou nebo dvakrát se mi to stalo)	19	
☐ setkala zprostředkovaně (stalo se to někomu z mých blízkých/kamarádů/spolužáků)	22	
☐ nikdy nesetkala (ale poměrně hodně jsem o tom slyšel/a – např.: ve škole, v TV, nebo jsem o tom četla/a)	40	

☐ nikdy nesetkala (ale něco málo jsem o tom slyšel/a – např.: ve škole, v TV, nebo jsem o tom četla/a)	17	
☐ nikdy nesetkala (a nic o tom nevím)	2	
A.25 Se svými kontakty (s množstvím přátel a followerů, s lajky a komentáři na příspěvky, které zveřejňuji) na sociálních sítích (Discort, Facebook, Instagram, Tik Tok, YouTube, atp.) jsem: *		
☐ velmi spokojen/a	29	129
☐ spokojen/a	48	
☐ ani spokojen/a, ani nespokojen/a	51	
☐ nespokojen/a	1	
☐ velmi nespokojen/a	0	
A.26 Jsem někdo, kdo na mobilu tráví čas polo/profesionálně *		
☐ ano, jsem influencer/ka nebo někdo, kdo má vlastní kanál, na kterém pravidelně vysílá	1	129
☐ ano, sice nejsem influencer/ka, ale jsem někdo, kdo má vlastní kanál, na kterém občas něco zveřejňuje	15	
☐ ne, ale chtěl/a bych	20	
☐ ne, a ani to nechci	93	
A.27 Rodiče (pečující osoby) mi říkají, že na mobilu trávím času *		
☐ moc	53	129
☐ přiměřeně	47	
☐ málo	2	
☐ je jim to jedno/nezajímá je to/nemluví o tom	27	
A.28 Učitelé nám říkají, že na mobilu trávíme (jako generace) času *		
☐ moc	116	129
☐ přiměřeně	8	
☐ málo	0	
☐ je jim to jedno/nezajímá je to/nemluví o tom	5	
B. Příběhy		Součet

B.1 Matyáš má u sebe pořád svůj mobil. Dívá se do něj ráno cestou do školy, před začátkem vyučování, o přestávkách, dokonce i v některých hodinách. I odpoledne, když přijde domů, mobil pořád sleduje. Nemá žádné koníčky, nebaví ho čtení, doma pomáhá jen když se rodiče už zlobí, že nic nedělá. Do školy se nepřipravuje. Na mobil se dívá i dlouho do noci, proto se moc nevydívá a často zaspí. Myslím si, že Matyáš: *		
☐ to s mobilem dost přehání, určitě by měl dělat i něco jiného	94	129
☐ to s mobilem trochu přehání, asi by měl dělat i něco jiného	22	
☐ se chová tak, jak jsem to dělal/a já dřív, ale teď už do mobilu koukám míň	5	
☐ se chová stejně/podobně jako já, určitě by se měl do mobilu koukat míň	7	
☐ se chová stejně/podobně jako já, asi by se měl do mobilu koukat míň	1	
☐ se chová stejně/podobně jako já, nevidím na tom nic špatného	0	
B.2 Adam dostal od rodičů za výborné výsledky ve škole nový mobil. Všechny aplikace si ze starého mobilu dokázal překopírovat pomocí aplikace „Výměna telefonu“. Hesla v aplikacích má uložená v Google, a proto pro něj není těžké si vše zkopírovat ze starého mobilu do nového. Myslím si, že Adam je s tím, jak umí na svém mobilu používat aplikace (vyhledávat informace a dále s nimi pracovat): *		
☐ velmi spokojen	71	129
☐ spokojen	43	
☐ ani spokojen, ani nespokojen	13	
☐ nespokojen	1	
☐ velmi nespokojen	1	

B.3 Petr je ve druhém ročníku střední školy. Už si zvykl na různé požadavky učitelů do všeobecných i odborných předmětů. Umí si na stránkách jeho školy zjistit, jestli konkrétní učitel má vlastní stránky, které používá pro výuku. Petr ví, kde hledat informace ke studiu. Umí zkombinovat informace ze stránek školy s požadavky učitele. Petr ví, kde si má vyhledat doplňující informace. Nedělá mu problém, aby se učil z různých zdrojů (výklad učitele při hodinách, zápisky v sešitě, učebnice, a i podcasty na YouTube ke konkrétnímu předmětu). Myslím si, že Petr je s tím, jak umí na svém mobilu používat internet (vyhledávat informace a dále s nimi pracovat): *		129
☐ velmi spokojen	93	
☐ spokojen	23	
☐ ani spokojen, ani nespokojen	11	
☐ nespokojen	2	
☐ velmi nespokojen	0	
B.4 Matylda je v prvním ročníku střední školy. Sociální sítě jí vlastně nezajímají i když tam má svůj profil. Občas se podívá, co který ze spolužáků nebo kamarádů zveřejní, ale sama nic nekomentuje a už vůbec nic nezveřejňuje. Na internetu hlavně vyhledává informace ke studiu, vytváří prezentace, umí u informací i obrázků uvést správně zdroje. Myslím si, že Matylda je s tím, jak umí na svém mobilu používat internet (vyhledávat informace a dále s nimi pracovat): *		129
☐ velmi spokojena	47	
☐ spokojena	46	
☐ ani spokojena, ani nespokojena	31	
☐ nespokojena	3	
☐ velmi nespokojena	2	

B.5 Marie má okolo 900 přátel na sociálních sítích (Discord, Facebook, Instagram, TikTok, YouTube atp.), má i několik sledujících/followerů. Profil má veřejný. Když jde o víkend na party, jde s někým ze spolužáků. Na sociální sítě pak umísťuje spoustu fotek a videí a sbírá lajky většinou se jí podaří nasbírat u jedné fotky/videoa aspoň 100 lajků nebo komentářů. Myslím si, že Marie je se svými sociálními kontakty na sociálních sítích: *		129
☐ velmi spokojena	39	
☐ spokojena	52	
☐ ani spokojena, ani nespokojena	30	
☐ nespokojena	5	
☐ velmi nespokojena	3	
B.6 Radim má okolo 80 přátel na sociálních sítích (Discord, Facebook, Instagram, TikTok, YouTube, atp.), nemá žádné sledující. Profil má soukromý (vidí ho jen ti, které má v přátelích). Když jde o víkend na party, jde se svými kamarády ze školy nebo s kamarády z dětství. Na sociální sítě dává fotky jen výjimečně a videa vůbec nezveřejňuje. Myslím si, že Radim je se svými sociálními kontakty na sociálních sítích: *		129
☐ velmi spokojen	52	
☐ spokojen	36	
☐ ani spokojen, ani nespokojen	35	
☐ nespokojen	5	
☐ velmi nespokojen	1	
B. 7 Jaroslava střední škola moc nebaví. Šel na ní jen proto, že si to přáli rodiče. Sám by se raději věnoval řemeslu – konkrétně práci se dřevem. To jeho rodiče ovšem nechtěli akceptovat. Jaroslav využívá mobil k tomu, aby si ulehčil studium. Stahuje si taháky, od spolužáků si nechává posílat úkoly. Sám jim na oplátku posílá vypracované testy nebo projekty (většinou technicky zaměřené), kterým jeho spolužáci úplně nerozumí. Myslím si, že Jaroslav je se svým studiem: *		129
☐ velmi spokojen	10	

☐ spokojen	17	
☐ ani spokojen, ani nespokojen	34	
☐ nespokojen	47	
☐ velmi nespokojen	21	
B.8 Anička studuje gymnázium a učení jí moc baví. Strašně ráda by po maturitě studovala na vysoké škole psychologii. Sleduje na internetu různé stránky a podcasty o psychologii. Na internetu má veřejný profil, kam umísťuje své myšlenky a fotky. Často se ale setkává s útoky haterů [hejtrů] (hater [hejtr] = osoba, která má silný nesouhlas až odpor ke konkrétním osobám nebo věcem, slovně uráží, píše nenávistné komentáře). Myslím si, že Anička je tím, jak lidé umí být nepřátelští: *		129
☐ velmi zděšena	20	
☐ zděšena, ale takovou reakci očekávala	43	
☐ celkem se zalekla reakce lidí	24	
☐ překvapena, takovou reakci neočekávala	27	
☐ vůbec jí to nepřekvapilo (tušila, že lidé budou její statusy hejtovat)	15	
B.9 Josefína moc ráda sportuje. Věnuje se atletice. Studuje na gymnáziu a učení jí moc baví. Strašně ráda by po maturitě studovala na vysoké škole. Vzhledem k tomu, že ráda sportuje, ale současně jí baví i studium, přizpůsobila si učení tak, že většinu studijních materiálů si stáhla do PDF formátu a při sportu je poslouchá (a tím se učí) formou automatického čtení. Myslím si, že Josefína tím, jakou formou studuje, rozvíjí svůj fyzický i intelektuální potenciál (tzn. při sportu se učí poslechem): *		129
☐ to bych nezvládl/a	23	
☐ možná by to šlo, ale já bych to asi nezvládl/a	42	
☐ není to asi úplně špatně, ale je to náročné	46	
☐ asi bych to měl/a zkusit	13	
☐ přesně tak se učím i já (vyhovuje mi to)	5	

B.10 Hanka (16 let) se setkala s kyberšikanou (na Instagram umístila svou fotku s kamarádkami z jedné party, bohužel veřejně). V soukromé zprávě jí kontaktoval nějaký muž s tím, že má její intimní fotografie a pokud nepošle další, že zveřejní ty, které má. Hanka si byla ale jistá tím, že dotyčný muž žádné její intimní fotografie mít nemůže. O všem informovala rodiče a rodiče informovali Policii ČR. Vyděrač byl posléze podle zákona potrestán.) S něčím podobným jsem se *			
☐ setkal/a osobně		13	129
☐ setkala zprostředkovaně (stalo se to někomu z mých blízkých/kamarádů/spolužáků)		27	
☐ nikdy nesetkala (ale poměrně hodně jsem o tom slyšel/a – např.: ve škole, v TV, nebo jsem o tom četla/a)		53	
☐ nikdy nesetkala (ale něco málo jsem o tom slyšel/a – např.: ve škole, v TV, nebo jsem o tom četla/a)		32	
☐ nikdy nesetkala (a nic o tom nevím)		4	
B.11 Michaela (18 let) studuje střední školu. Je ve 3. ročníku (v příštím roce jí tedy čeká maturita). Ke studiu využívá různé nástroje. Používá podcasty, automatické čtení, poslouchá audioknihy, vytváří si dokumenty a prezentace, využívá Google meet, WhatsApp skupiny ke společnému učení se spolužáky... Učím se podobně jako Michaela *			
☐ rozhodně ano		36	129
☐ zatím ne, ale asi o tom budu uvažovat		58	
☐ rozhodně ne		35	
C. Závěrečné/doplňující otázky			Součet
C.1 Vyplňování dotazníku mě bavilo *			129
☐ ano		18	
☐ ano, ale byl moc dlouhý		41	
☐ tak napůl		41	
☐ ne		29	
C.2 Příběhům, které byly popsány v tomto dotazníku jsem *			129

☐ úplně rozuměl/a (nic jsem si nemusel/a domýšlet)	87
☐ tak napůl	35
☐ moc nerozuměl/a (často jsem si musel/a něco domýšlet)	7

D. Závěrečné informace

Vážená respondentko, vážený respondente,
děkuji, že jste došla/došel až sem.

Velice si vážím Vašeho času, který jste mému dotazníku věnoval/a.

Děkuji Vám za jeho vyplnění.

Pokud se Vy osobně potýkáte s jakýmkoli problémem, navštivte např. stránky:

- <https://www.stop-kybersikane.cz/pomoc-s-kybersikanou/>
- https://www.linkabezpeci.cz/?gclid=Cj0KCQjw7aqqBhDPArisAKGa0oLB1yMj50V7wYSX54rZfRBXROIQRdinkbqi5q8E2c55N3Sv-xoY6BQaAv4kEALw_wcB

Ještě jednou Vám děkuji a přeji Vám ve studijním i osobním životě hodně štěstí.

D.1 Nepovinná část:

Je něco, co bych chtěl/a k dotazníku doplnit?

Můžete napsat cokoli, např.:

- *slova, kterým jsem nerozuměl/a,*
- *situace v příbězích, kterým jsem nerozuměl/a,*
- *něco mi chybělo: ...*
- *délka dotazníku,*
- *ne/záživnost dotazníku,*
- *dotazník se mi líbil, uvedená problematika mě zajímá,*
- *našla/našel jsem chybu/y, konkrétně:*

· atd. atp. · s některými situacemi mám vlastní zkušenost, ale nevím co dělat, na koho se obrátit o pomoc (odpovědi hledejte viz odkazy výše), · kde hledat případnou pomoc, na koho se mohu obrátit? (odpovědi hledejte viz odkazy výše).	
Dotazník byl delší než jsem předpokládal. Myslím si ze by se o tomhle tématu mělo mluvit více. Sám jsem před pár lety byl na telefonu 24/7, ale převážně to bylo způsobené tím, že jsem se nudil. Je fajn, že to pojíte s kybersikanou. Přeji hodně úspěchu <33	1
Přijde mi, že se v dnešní době spíše bere mobilní telefon ve výuce jako porušení kázně. Dnes, ve 21. století, by se podle mě, měly moderní technologie (mobil, počítač..) zařadit do výuky. Myslím, že je důležitější učit se ověřovat a vyhledávat informace, než se učit látku slovo od slova ze starých učebnic.	1
D.2 Ráda bych se dozvěděl/a výsledky výzkumu, které z dotazníku vyplynou. Uvádím tedy svou e-mailovou adresu: (anonymizováno)	
J*****.*****1@gmail.com	7
v*****.***t@gmail.com	
C*****.m@gmail.com	
n*****5@gmail.com	
f*****7@gmail.com	
J****_****r@email.cz	
t*****1@seznam.cz	